

REFERAT Kommunalbestyrelsen d. 18-12-2025

Mødedato Torsdag d. 18. december 2025 kl. 18:00

Mødested kommunalbestyrelsessalen, Landemærket 26, Rønne

Mødedeltagere Bjarne Hartung Kirkegaard, Claus Larsen-Jensen, Gunna Møller, Heidi Burgedahl, Helle Munk Ravnborg, Jacob Trøst, Jonna Nielsen, Karen Lynn Jacobsen, Kirstine van Sabben, Laura Kofod, Linda Kofoed Persson, Maria Fromseier Kjærgaard, Mark Palmquist, Mikael Benzon, Morten Riis, Niclas Fick, René Danielsson, Sabine Nicoline Lyngberg, Sanne Friborg, Søren Schow, Torben Kofod Ager, Ralf Skovgaard, Eivind Madsen

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Samlet budgetopfølgning pr. 31. oktober 2025.....	4
Budget 2025, tilpasning af bevillinger.....	12
Bornholms Ungeråd - midlertidig brug af elevråd som høringsorgan.....	14
Høring vedr. udvidelse af obligatorisk praktik i folkeskolen.....	16
Status for implementering og overgangen fra individuelle iPads til klassesæt.....	20
Beslutning om scenarier for Dagtilbud på Nordlandet.....	23
Ankestyrelsens Danmarkskort 2024.....	34
Endelig vedtagelse af planlægning for et sommerhusområde ved Gedebakkevej.....	41
Godkendelse af planforslag for Festivaler på Nordlandet.....	46
Den videre proces for Nature Park.....	49
Udarbejdelse af masterplan for DGI området.....	54
Beslutning om skovbadeskov.....	58
Indsatsplan for kæmpebjørneklo.....	60
Offentlig høring af forslag til Tillæg 1 til spildevandsplanen 2023 – 2027.....	63
Offentlig høring af forslag til Tillæg 2 til spildevandsplanen 2023 – 2027.....	65
Anlægsbevillinger til opførelse af ståltårn på Kongemindet - ændring.....	67
Anlægsbevillinger til etablering af pladser til Miljøer.....	71
Ejerstrategi for Nexø Havn 2026 til 2029.....	74
Ejerstrategi for Rønne Havn 2026 til 2029.....	76
Ejerstrategi for BEOF for 2026.....	80
Godkendelse af høringssvar til miljøkonsekvensrapport og udkast til § 25-tilladelse for Transmissic	83
Godkendelse af høringssvar til idéfase og forslag til afgrænsning af miljøkonsekvensrapport for En	86
Orientering fra formanden.....	89
Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til rådgiverydelser til samling af Hjemme- og Sygeplejen i	90
Lukket: Lukket punkt: Status på tvist med VBI, Isuzu CitiVolt el-busser.....	91
Lukket: Lukket punkt: Erhvervslejeaftale mellem BAT og Titan ApS, Industrivej 10, Rønne.....	92
Lukket: Lukket punkt: Orientering vedrørende status på Poulskerhallen og PIF's ansøgning om kon	93

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Fraværende

Eivind Madsen, Morten Riis

Bemærkninger til dagsordenen

Bo Ancher Jensen deltager som suppleant for Eivind Madsen.

Runa Jensen deltager som suppleant for Morten Riis.

Punkt 2: Samlet budgetopfølgning pr. 31. oktober 2025

25/18465

Sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

I sagen gennemgås budgetopfølgningen pr. 31. oktober på drifts- og anlægsområderne samt konsekvensen for kassebeholdningen.

På driften forventes samlet set et mindreforbrug på 14,9 mio. kr. Det samlede mindreforbrug er sammensat af områder med mindreforbrug i året, brug af overførsel fra 2024 og områder, der fortsat har udfordringer med budgetoverholdelse. Merforbruget har flere steder haft længerevarende karakter og der er derfor arbejdet med planer for at sikre budgetoverholdelse. På bevilling 12 Børn og familie, bevilling 32 Psykiatri og handicap samt bevilling 57 Kollektiv trafik (BAT) er der udarbejdet politisk godkendte genopretningsplaner.

Anlægsprojekterne har et samlet rådighedsbeløb på 194,6 mio. kr., hvoraf der forventes et forbrug på 72,7 mio. kr. Det svarer til en samlet forventet afvigelse på anlægsområdet i 2025 på 122,0 mio. kr., svarende til ca. 63 pct. af det samlede rådighedsbeløb for 2025.

Et forventet mindreforbrug på driften på 14,9 mio. kr. og indmeldte forventninger til anlægsområdet på et forbrug på 63,5 mio. kr. indebærer, at den samlede balance bevirker en forøgelse af kassebeholdningen på 9,2 mio. kr. mod et korrigeret budget ekskl. overførsler med en kassetræk på 7,6 mio. kr.

Administrationen peger på følgende driftsområder, som kommunalbestyrelsen skal være særlig opmærksom på: Dagplejen, børne- og familieområdet, underskud på byggesagsgebyrer, manglende indtægter på vejmyndighedsområdet, BAT, BOFA og mindreforbrug på beskæftigelsesområdet

Kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om at give tillægsbevillinger af mere teknisk karakter til driftsområderne, så bevillingsreglerne overholdes. Der skal gives tillægsbevillinger til forventede mer- og mindreforbrug på de ikke-overførbare områder samt lån af næste års budget for de bevillinger med underskud i året.

Indstilling

Direktionen indstiller, at der gives følgende tillægsbevillinger

- a) -16.770.000 kr. på de ikke-overførbare bevillinger, som anført i tabel 4 pkt. a under de økonomiske konsekvenser, beløbet tilføres kassebeholdningen
- b) 54.091.000 kr. på bevillinger med overførselsret, som anført i tabel 4 pkt. b under de økonomiske konsekvenser, finansieret af næste års budget på bevillingerne
- c) -6.125.000 kr. på øvrige bevillinger, som anført i tabel 4 pkt. c (renter, afdrag mv.) under de økonomiske konsekvenser, beløbet tilføres kassebeholdningen.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Godkendt.

Sagsfremstilling

I henhold til retningslinjerne for økonomistyring i Bornholms Regionskommune, gennemføres budgetopfølgning pr. 31. oktober 2025.

For kommunens økonomi som helhed forventes regnskabet for 2025 at udvise et overskud på driften på 29,3 mio. kr. samt et overskud på anlæg på 122,0 mio. kr. Overskuddet er inkl. budgetoverførslerne fra 2024.

Drift

På driften ses et samlet overskud på 29,3 mio. kr., overskuddet er sammensat af et mindreforbrug i året på 14,9 mio. kr. samt et overført overskud på 14,4 mio. kr.

Tabel 1: Driftsopfølgning pr. 31. oktober 2025

Beløb i 1.000 kr.	Overført over- /underskud fra 2024	Forventet mer- /mindreforbrug for 2025	Forventet over- /underskud for 2025
	A	B	C = A + B
Børne- og Skoleudvalget	-21.842	-2.656	-24.498
Social- og Sundhedsudvalget	11.376	16.767	28.143
Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget	13.625	14.497	28.122
Fritid-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget	2.270	-595	1.675
Natur-, Miljø- og Planudvalget	1.793	-11.099	-9.306
Økonomi- og Klimaudvalget	7.215	-2.004	5.210
I alt	14.437	14.908	29.345

Note: "+" angiver mindreforbrug/overskud, "-" angiver merforbrug/underskud
Mer-/mindreforbrug angiver afvigelser ift. det korrigerede budget 2024 ekskl. overførsler
Over-/underskud angiver afvigelser ift. det korrigerede budget 2024 inkl. overførsler

Opfølgningen viser, at økonomien på flere områder er i ubalance, og flere steder ses der med bekymring på merforbruget.

En del af merforbruget kan dog tilskrives, at der som i tidligere år er centre, der som planlagt anvender de overførte midler fra 2024 til engangsudgifter og forskudte opgaver.

Der er dog også merudgifter, der har længerevarende karakter, hvilket er uholdbart. Det har derfor været nødvendigt at sætte ind med forskellige tiltag for at sikre budgetoverholdelse. På bevilling 12 Børn og familie, bevilling 32 Psykiatri og handicap samt bevilling 57 Kollektiv trafik (BAT) er der udarbejdet politiske genopretningsplaner med henblik på at få nedbragt merforbruget og skabe budgetbalance.

Der ses nogle steder en opbremsning i et stigende forbrug og at genopretningsplanen følges. Andre steder opnås (endnu) ikke de forventede effekter af planernes opstillede tiltag. Det skyldes dels, at det har taget tid at komme i gang med tiltagene og dels, at der har været en overvurdering af tiltagenes effekt.

De områder som kommunalbestyrelsen bør være særlig opmærksomme på gennemgås herunder:

Merforbrug på dagplejeområdet

På bevilling 11 Dagpasning forventes der et samlet mindreforbrug på 7,6 mio. kr. i året. Dette dækker dog over store udfordringer med økonomien for den kommunale dagpleje, hvor der forventes et merforbrug på ca. 1,3 mio. kr. i 2025. I sommeren 2024 (KB 27-06-2024, pkt. 10) blev det besluttet, at justere antallet af børn pr. dagplejer fra 3,788 til 3,636 i den kommunale tildelingsmodel, og som resultat heraf, blev budgettet til dagplejen løftet med 0,6 mio. kr. årligt med virkning fra 2025. Men antallet af børn i den kommunale dagpleje er stærkt faldende og de nødvendige personaletilpasninger gør det vanskeligt at opretholde den nye pasningskvotient på 3,636 børn pr. dagplejer. Dette presser økonomien væsentligt. Hvis antallet af børn i den kommunale dagpleje ikke stabiliseres, vil der blive forelagt en sag for Børne- og Skoleudvalget i februar eller marts 2026, med henblik på en anmodning om en teknisk korrektion af dagplejens budget, ved budgetlægningen for 2027 og overslagsår.

Merforbrug på børne- og familieområdet

Bevilling 12 Børn og familie oplever fortsat udfordringer med at overholde budgettet og forventer et merforbrug på 10,6 mio. kr. i 2025.

Årsagen til merforbruget skal findes på foranstaltningsbudgettet, hvor der forventes et samlet merforbrug på 16,3 mio. kr., primært som følge af direkte og afledte udgifter til anbringelser, forebyggende foranstaltninger og tabt arbejdsfortjeneste. I forbindelse med alle budgetopfølgninger foretager Myndighed en vurdering af bl.a. nuværende og forventede kommende anbringelsessager, som indregnes i prognosen, ligesom at der identificeres en række ”bobler”-sager, der holdes ekstra øje med, da der er bekymring for, at sagerne på sigt vil kunne udvikle sig til anbringelser. Det er ikke vurderingen, at ”bobler”-sagerne udgør nogen stor økonomisk risiko i 2025.

Udførerenhederne samt myndighedssagsbehandling forventer et mindreforbrug på ca. 1,8 mio. kr., primært som følge af vakancer, mens der som følge af indhentede besparelser fra tiltag i genopretningsplanen forventes et mindreforbrug på 4,0 mio. kr. på budgetreguleringskontoen under Koordinering og Udvikling. De indhentede besparelser vil blive fordelt i 2026 til enten nye initiativer jf. genopretningsplanen eller til budgetområder med underskud.

Området har været underlagt en genopretningsplan siden 2023, men det har vist sig sværere, end først antaget, at realisere det fulde besparelspotentiale i genopretningsplanen. Senest er planen revideret og godkendt 2. oktober 2024 af Økonomi- og Klimaudvalget.

Den reviderede plan har til formål, at der opnås budgetbalance i 2025, og fra 2026 at nedbringe det forventede akkumulerede underskud fra 2024. For nuværende forventes et merforbrug i året på 10,6 mio. kr., hvilket svarer til det, budget 2026 på området er løftet med.

Området arbejder med, at iværksætte og operationalisere de beskrevne tiltag fra planen, jf. sagen ”Status på tiltag for budgetbalance på bevilling 12 forår 2025”, som orienteret om til Børne- og Skoleudvalget den 6. maj 2025, og til Økonomi- og Klimaudvalget den 14. maj 2025. Ny orientering gives sideløbende med budgetopfølgningen hhv. den 2. december til Børne- og Skoleudvalget og den 10. december 2025 til Økonomi- og Klimaudvalget.

Der skal bemærkes, at Ankestyrelsen i 2025 som noget nyt af egen drift har valgt at sagsbehandle flere sager, hvilket har ført til flere anbringelser uden om Myndighed. Der er en bekymring for, om Ankestyrelsen fortsætter den praksis resten af året, hvilket så potentielt vil kunne føre til flere anbringelser.

Det nye fagudvalg på området som nedsættes efter kommunalvalget i november 2025 vil i løbet af første kvartal få fremlagt en ny sag, som redegør for de større udgiftsdrivende faktorer på bevilling 12. I sagen vil der også blive fremlagt de tiltag, som centeret vurderer har størst effekt for området, også på tværs af velfærdsområderne.

Det bør overvejes, om det er realistisk for centeret at nedbringe (hele) den akkumulerede gæld på 39,1 mio. kr., også set i lyset af at området på landsplan generelt er i vækst.

Genopretningsplanen for psykiatri- og handicapområdet indfries allerede i 2025

På bevilling 32 Psykiatri og handicap forventes et samlet mindreforbrug på 11,3 mio. kr. på den overførbare del af bevillingen. Det er primært berigtigelser af særligt dyre enkeltsager for årene 2021-2024 samt implementering af en ny takstmodel på kommunens egne botilbud, der er årsag til mindreforbruget. Psykiatri og handicap har dermed indfriet underskuddet på 6,1 mio. kr. fra 2024 samt budgetbesparelserne for året. Genopretningsplanen er dermed realiseret et år før tid.

Samlet mindreforbrug på bevilling 41 Uddannelse og beskæftigelse

På uddannelses- og beskæftigelsesområdet set et samlet mindreforbrug på 15,6 mio. kr.

På de flerårige projekter forventes et overskud på 11,6 mio. kr. Samtidig er der færre borgere på sygedagpenge, kontanthjælp, jobafklaringsforløb- og ressourceforløbsydelse samt færre elever på FGU, hvilket betyder et mindreforbrug på disse ydelser på 14,9 mio. kr. Modsat ses et merforbrug på dagpenge på 2,4 mio. kr. og 3,5 mio. kr. på løntilskud til fleksjob. Merforbruget på dagpenge skyldes primært, at de som er ramt af ledighed er ledige i længere perioder. Forbruget af dagpenge er imidlertid stadig lavt som følge af gunstige konjunkturer og en aktiv beskæftigelsesindsats. Merforbruget på løntilskud til fleksjob skyldes, at der fortsat er en øget tilgang til ansættelse i fleksjob.

Antallet af REHAB-møder er faldet betydeligt i 2025, hvilket har haft indflydelse på et mindreforbrug på lægeattester på 2,3 mio. kr.

Herudover er der mindreforbrug på 3,2 mio. kr. på integrationsområdet, men der er stor usikkerhed omkring prognosen, da det er vanskeligt at beregne den statslige kompensation og bonusordninger.

Underskud fra 2024 hentes ikke på byggesagsgebyrer i 2025

Der er fra 2024 overført et underskud på 1,5 mio. kr. Dette forventes øget ved udgangen af året. Dog har de seneste måneder vist en effekt af de tiltag, der er gjort i året. Det forventes derfor, at der vil være en mulighed for fremover, at nå de budgetterede indtægter, men det vil være svært samtidigt at få afdraget på det akkumulerede underskud.

Færre indtægter på vejmyndighedsområdet

Vejmyndighedsområdet er præget af færre parkeringsindtægter samt færre parkeringsafgifter (P bøder). Der er fra 2024 overført et underskud, som forventes øget ved udgangen af 2025 og som det forventes, at ville tage 3-5 år at afvikle såfremt, at de iværksatte tiltag, kan opretholde det niveau, der er set i 2. halvår af 2025.

Øget merforbrug i årets drift hos BAT

På bevilling 57 Kollektiv trafik forventes der et øget underskud ved årets udgang. Der er i 2025 arbejdet på, at skabe balance i budgettet og det var tidligere forventet, at resultatet ville blive tættere på 0. Merforbruget er sammensat heraf 0,8 mio. kr. i manglende indtægter og et merforbrug på udgiftssiden på ca. 1,5 mio. kr.

Indtægterne for de sidste to måneder er både lavere end forudsat og sammenlignet med sidste år. Dermed er der i denne opfølgning indregnet, at budgettet for indtægter ikke nås.

Udgiftssiden er øget siden seneste opfølgning. BAT har arbejdet med en økonomisk genopretningsplan og den nye ruteplan er lavet med henblik på at skære i køreplanstimerne for at opfylde målene i genopretningsplanen. Der var forventet en besparelse på ændring af skoleruterne, men blandt andet flere hjemkørsler fra skolerne, som følge af, at eleverne i dette skoleår får fri på flere forskellige tidspunkter, har medført en øget udgift set i forhold til sidste år og dermed ikke en besparelse. Hvis BAT ikke fulgte skolernes nye ringetider og indsatte flere kørsler ville nogle elever ikke kunne tage en skolebus, når "klokken ringer ud" eller ville skulle vente til en senere bus.

Udfordringer med likviditeten hos BOFA

Bevilling 58, der omfatter BOFA, har grundet udgifter til især verserende sager en udfordring med likviditeten og området låner derfor af kommunekassen.

Verserende sager

BOFA har 3 verserende sager. De politiske udvalg er senest i november orienteret om den økonomiske risiko og de mulige erstatninger i tvisten mod HCS. Derudover er tvisten mellem RVV og BOFA heller ikke afsluttet endnu og endelig venter BOFA på skattestyrelsens afgørelse ang. moms fra tidligere år.

BAT har også en verserende sag, idet der pågår en tvist med selskabet, der leverede de fire første elbusser. Der er seneste orienteret om denne sag i maj 2025 og der orienteres på ny om status for sagen på møderne i december (sideløbende med budgetopfølgningen).

For en mere detaljeret gennemgang af budgetopfølgningen på de enkelte udvalg og bevillinger henvises til fagudvalgenes behandling af budgetopfølgningen pr. 31. oktober 2025 på møderne i december.

Anlæg

Der er foretaget anlægsopfølgning pr. 31. oktober 2025 på samtlige anlægsprojekter i forhold til de afsatte rådighedsbeløb i 2025.

Anlægsprojekterne har et samlet rådighedsbeløb på 194,6 mio. kr., hvoraf 121,3 mio. kr. er overført fra 2024. Der forventes et forbrug på 72,7 mio. kr., hvilket svarer til en samlet forventet afvigelse på anlægsområdet i 2025 på 122,0 mio. kr.

Af den samlede forventede afvigelse forventes der overført i alt 118,8 mio. kr. til 2026, dermed forventes 3,1 mio. kr. at tilgå kassebeholdningen, idet afvigelser på afsluttede kassefinansierede projekter og puljen til køb og salg af fast ejendom iht. sædvanlig praksis ikke forventes overført.

Anlægsopfølgningen viser fortsat, at der generelt er udfordringer med forsinkelser eller forlængelser af projekterne, der som resultat medfører et forventet mindreforbrug i 2025 og har indflydelse på sikkerheden omkring vurderingen af det forventede forbrug. Forsinkelser og forlængelser af projekterne skyldes fx, at projekterne afventer myndighedsbehandling, udbud, politisk behandling eller anden afklaring.

Tabel 2: Anlægsopfølgningen viser følgende hovedtal fordelt på udvalg:

Beløb i 1.000 kr.	2025			Forventet overførsel til 2026
	Rådighedsbeløb	Forventet forbrug	Forventet afvigelse	
Social- og Sundhedsudvalget	9.240	0	9.240	9.240
Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget	46.190	8.357	37.833	37.833
Natur-, Miljø- og Planudvalget	121.716	59.838	61.878	60.974
Økonomi- og Klimaudvalget	-820	-4.702	3.882	1.664
<i>I alt, skattefinansieret område</i>	<i>176.326</i>	<i>63.493</i>	<i>112.833</i>	<i>109.711</i>
<i>Natur-, Miljø- og Planudvalget, brugerfinansieret område</i>	<i>18.277</i>	<i>9.157</i>	<i>9.120</i>	<i>9.120</i>
Samlet resultat i alt	194.603	72.650	121.953	118.831

På Natur-, Miljø- og Planudvalgets område udgør det samlede rådighedsbeløb i 2025 140,0 mio. kr., hvoraf der forventes et forbrug på 69,0 mio. kr., hvilket svarer til et samlet forventet mindreforbrug på 71,0 mio. kr. inkl. det brugerfinansierede område.

Det skal bemærkes, at afslutningen af projektet vedr. omlægning af vejareal på Rønne Havn, hvor Transportministeriet har givet tilsagn om tilskud på 25 mio. kr., er forsinket. Der udestår et mageskifte af arealer mellem Rønne Havn og Bornholms Regionskommune. Tilskuddet er budgetlagt i 2025, men det forventes, at projektet kan afsluttes og at statstilskuddet kan indgå i løbet af 1. halvår 2026.

Derudover skal bemærkes, at der forventes et merforbrug vedr. BOFAs projekt etablering af pladser til Miljø'er. Merforbruget skyldes, at BOFA i løbet af foråret er blevet mødt med nye krav vedrørende vigepladserne, der gør, at de skal være længere og have samme belægning som vejen, de støder op til. Derudover er to pladser ændret fra kuber til at være nedgravede beholdere. Der ansøges om tillægsbevillinger til projektet i december 2025, således at det samlede projekt beløber sig til 17,1 mio. kr. Det forventede merforbrug finansieres via øget låneoptagelse.

På Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalgets område udgør det samlede rådighedsbeløb i 2025 46,2 mio. kr., hvoraf der forventes et forbrug på 8,4 mio. kr., hvilket svarer til et samlet forventet mindreforbrug på 37,8 mio. kr.

Det skal bemærkes, at Bornholms Museum har anmodet om at få udbetalt tilskud til realisering af "Nyt Bornholms Museum" på Nexø Havn. Forudsat politisk godkendelse af anlægsbevillingen på kommunalbestyrelsens møde i november, forventes der at ske udbetaling af 1. rate tilskud i december 2025.

Det forventede mindreforbrug vedrører hovedsageligt følgende eksterne projekter, som kommunen har afsat midler til: Varmtvandsbassin i Gudhjem Svømmehal, renovering af Rønne Svømmehal og Bornholms Museum.

På Økonomi- og Klimaudvalgets område udgør det samlede rådighedsbeløb i 2025 netto 0,82 mio. kr. (en samlet nettoindtægt). Beløbet dækker over budgetterede nettoindtægter vedrørende køb og salg af fast ejendom på -0,85 mio. kr. samt budgetterede nettoudgifter på 0,03 mio. kr. vedrørende udstykningsforetagender.

Der forventes samlet set et overskud på netto 3,88 mio. kr. Dette skyldes bl.a. salg af en række ejendomme sidst på året, herunder Skovhuset i Tejn, hytten ved Friluftsscenen i Rønne og kiosken i Onsbæk, som blev sat til salg med baggrund i kommunalbestyrelsens beslutning om forventede ekstraintægter vedrørende salg af ejendomme i forbindelse med vedtagelsen af budget 2025.

Der henvises i øvrigt til den samlede anlægsoversigt i bilag 3, som omfatter specifikation af alle projekterne.

Indtægter, renter og øvrige poster

Der er givet tillægsbevillinger i september 2025 vedr. midtvejsreguleringen på samlet -15,8 (udgift) og givet tillægsbevilling til udgiftsbudgetterne på 1,5 mio. kr. vedrørende lov- og cirkulærepragrammet. Forbruget følger derved budgettet for disse elementer.

På indtægtssiden er der modtaget 0,3 mio. kr. vedrørende forskerskat. Der forventes en mindre indtægt vedrørende ejendomsskatter på -2,7 mio. kr. som følge af en fejl i indberetningen til Vurderingsstyrelsen. Den mindre indtægt forventes kompenseret i den samlede efterregulering i 2028.

Der forventes en merindtægt på renteindtægterne, og med afdrag på lån, overførsel af låneramme og lånoptag forventes mindredgifter til øvrige områder på 3,6 mio. kr.

Opsamling

Nedenstående tabel samler hovedtallene i budgetopfølgningen på hhv. mer-/mindreforbrug og over-/underskud. Den samlede balance forventes at medføre en kassetilførsel på 9,2 mio. kr. mod et budgetteret kassetræk på 7,6 mio. kr., hvilket skyldes det samlede forventede mindreforbrug på 16,9 mio. kr.

Tabel 3 Budgetopfølgningen i hovedtal

Mio. kr.	Forventet mer-/mindreforbrug: sammenligning med korrigeret budget ekskl. overførsler	Forventet over-/underskud: sammenligning med korrigeret budget inkl. overførsler
Indtægter	-2,4	-2,4
Drift	14,9	29,3
Anlæg	0,7	122,0
Renter og øvrige poster	3,8	-16,2
I alt	16,9	132,6

Budgettet kassetræk	7,6
Forventet kassetilførsel	9,2

Økonomiske konsekvenser

For kommunens økonomi som helhed forventes regnskabet for 2025 at udvise et overskud på driften på 29,3 mio. kr. samt et overskud på anlæg på 122,0 mio. kr.

Tilpasning af bevillinger

Fagudvalgene har indstillet en række tillægsbevillinger i forbindelse med budgetopfølgningen.

Som det har været praksis i tidligere år meddeles tillægsbevillinger til forventet mer- og mindreforbrug på de ikke-overførbare områder.

Som tidligere år meddeles også tillægsbevillinger på de overførbare bevillinger med lån af næste budget de steder, hvor det korrigerede budget ikke forventes overholdt i 2025. Dette gøres for at overholde bevillingsreglerne for kommuner.

Endeligt anbefales der bevillingsmæssige justeringer på baggrund af budgetopfølgningen vedrørende renter, afdrag på lån samt finansiering.

Tabel 4 Bevillingsmæssige justeringer

Bevillingsmæssige justeringer

Udvalg	Bevilling / Eventuel bemærkning	Beløb i kr.
Pkt. a	Tillægsbevillinger vedr. ikke-overførbare områder m.m. jf. udvalgenes indstilling	
SSU	32 Psykiatri og handicap	1.650.000
SSU	33 Sundhed	-3.120.000
SSU	34 Sociale ydelser	570.000
EBBU	41 Uddannelse og beskæftigelse	-14.300.000
EBBU	43 Erhverv og bolig	-140.000
NMPU	55 Ejendomme og service	11.000
ØKU	61 Økonomi og personale	-566.000
ØKU	64 Politikere	-875.000
I alt	Tilføres kassebeholdningen	-16.770.000
Pkt. b	Tillægsbevilling vedr. overførbare områder jf. udvalgenes indstilling	
BSU	12 Børn og familie	39.146.000
NMPU	53 Veje, parker og anlæg	1.906.000
NMPU	57 Kollektiv trafik	11.841.000
ØKU	66 It og digitalisering	1.198.000
I alt	Lån af næste års budget	54.091.000
Pkt. c	Øvrige bevillinger	
ØKU	91 Renteindtægter	-6.580.000
ØKU	92 Renteudgifter	-302.000
ØKU	93 Afdrag på udlån	-1.572.000
ØKU	94 Afdrag på lån	58.000
ØKU	97 Skatter	2.407.000
ØKU	98 Balanceforskydninger	-136.000
I alt	Tilføres kassebeholdningen	-6.125.000
I alt		31.196.000

Bilag

Bilag 1 - Resultatopgørelsen

Bilag 2 - Oversigt over udvalg, centre og bevillinger

Bilag 3 - Anlægsoversigt

Punkt 3: Budget 2025, tilpasning af bevillinger

25/22790

Sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Formål med sagen

I løbet af budgetåret er der behov for bevillingsmæssige ændringer uden balancevirkning, men som kræver kommunalbestyrelsens godkendelse i henhold til bevillingsreglerne. Det vedrører flytning af budget mellem drifts- og finansieringsbevilling og mellem finansieringsbevillinger.

I denne sag vedrører det lånefinansiering af ESCO-projekter og indbetaling til Lønmodtagernes Feriemidler. Kommunalbestyrelsen skal godkende tillægsbevillingerne med henblik på tilpasning af budgettet.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- a) der gives tillægsbevillinger vedrørende ESCO-projekter som anført i tabel 1, og
- b) der gives tillægsbevillinger vedrørende indbetaling til Lønmodtagernes Feriemidler som anført i tabel 2.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Godkendt.

Sagsfremstilling

Denne sag forelægges kommunalbestyrelsen med henblik på tilpasning af bevillingerne i 2025. Der er tale om flytning af budgetbeløb mellem bevillinger, og tillægsbevillingerne har ikke balancemæssig virkning.

Sagen forelægges normalt i september måned forud for den sidste budgetopfølgning, men det blev ikke gjort i år. Der er taget højde for ændringerne i budgetopfølgningen pr. 31. oktober 2025.

Der anmodes om tillægsbevillinger til følgende:

ESCO-projekter

Anlægsarbejder under ESCO-projektet på de kommunale bygninger og udskiftning af vejbelysning til LED-belysning lånefinansieres, idet energibesparelserne skal finansiere ydelsen på lån. Der er i 2025 optaget lån vedrørende anlægsudgifterne i 2024, idet driftsbudgettet er reduceret med ydelserne i budget 2026-2029 til ydelser på lånet.

I 2025 overføres der 159.000 kr. til ydelser på lån vedrørende ESCO på bygninger, mens der tilbageføres 66.000 kr. fra ydelser på lån vedrørende vejbelysning. Driftsbudgettet på vejene er allerede reduceret a conto ved budgetlægningen, idet der er brugt et mindre beløb på anlægsprojektet i 2024 end forudsat.

Samlet set overføres der 93.000 kr. fra driftsbudgettet til ydelser på lån fordelt på bevillinger som anført i tabel 1.

Tabel 1: Tillægsbevillinger vedrørende ESCO-projekter

Bevilling	Beløb
53 Veje, parker og anlæg	66.000
55 Ejendomme og service	-159.000
94 Afdrag på lån	93.000
I alt	0

Note: Positive beløb er højere udgifter, negative beløb er lavere udgifter

Indbetaling til Lønmodtagernes Feriemidler

Indbetalingen til Lønmodtagernes Feriemidler består dels af afdrag på gælden og dels af betaling af indeksering, idet der er indbetalt et beløb svarende til det samlede budget under bevilling 94 Afdrag på lån og bevilling 92 Renteudgifter. Indekseringen udgør imidlertid et højere beløb end budgetteret, og der skal derfor overføres 166.000 kr. fra afdrag til renter.

Fordelingen af budgettet mellem afdrag og renter er tilpasset i budget 2026 – 2029.

Tabel 2: Tillægsbevillinger vedrørende betaling til Lønmodtagernes Feriemidler

Bevilling	Beløb
92 Renteudgifter	166.000
94 Afdrag på lån	-166.000
I alt	0

Note: Positive beløb er højere udgifter, negative beløb er lavere udgifter

Økonomiske konsekvenser

Tillægsbevillingerne har til formål at bringe bevillingerne i overensstemmelse med de forhold, som er opstået i løbet af budgetåret. Tillægsbevillingerne har således ikke betydning for budgetbalancen.

Punkt 4: Bornholms Ungeråd - midlertidig brug af elevråd som høringsorgan

22/28522

Sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Formål med sagen

Kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om brug af de i sagsfremstillingen nævnte elevråd som midlertidige høringsorganer i de politiske beslutningsprocesser samt efterfølgende evaluering og eventuel genetablering af Bornholms Ungeråd.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- a) Elevråd på Campus Bornholm, Elevråd for 10. klasse og Elevråd for FGU etableres som midlertidige høringsorganer, indtil Bornholms Ungeråd bliver genetableret
- b) de nye høringsorganer får samme høringsret som Bornholms Ungeråd hidtil har haft
- c) der iværksættes en evaluering af brugen af elevråd som høringsorganer med henblik på at afdække og imødekomme eventuelle udfordringer ved en genetablering af Bornholms Ungeråd
- d) Bornholms Ungeråd tilstræbes genetableret i første kvartal 2027.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Anbefales, idet indstillingens d) foreslås ændret til ”d) Bornholms Ungeråd tilstræbes genetableret.”

René Danielsson kan ikke medvirke.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Økonomi- og Klimaudvalgets indstilling godkendt.

Liste O kan ikke medvirke.

Sagsfremstilling

Ved det seneste valg til Bornholms Ungeråd i marts 2025 har der ikke været opstillet nogle kandidater. Derfor er der aktuelt ikke et aktivt Ungeråd på Bornholm. Dette på trods af en ihærdig vægekampagne, som har inkluderet information om ungerådsvalet på brk.dk og Facebook, udsendelsen af en pressemeddelelse i uge 8, samt indslag på P4 og TV2 Bornholm, hvor medlemmer fra det tidligere Ungeråd opfordrede andre unge til at stille op, ligesom de også har hængt plakater op og delt foldere ud på Campus Bornholm.

For fortsat at kunne inddrage de unges perspektiver i den politiske beslutningsproces, indstiller administrationen, at der etableres en midlertidig løsning, hvor Elevråd på Campus Bornholm, Elevråd for 10. klasse og Elevråd for Forberedende Grund Uddannelse (FGU) agerer som høringsorganer. Såvel Campus Bornholm som FGU har tilkendegivet, at de er positive overfor, at elevrådene kan agere som høringsorganer. Bornholms Fælles Elevråd er ikke blevet foreslået, da dette repræsenterer folkeskolen og dermed en aldersgruppe på 6-15 år, som ikke falder ind under Bornholms Ungeråds målgruppe. De nye høringsorganer vil få [høringsret](#) på lige fod med det tidligere Ungeråd.

Oplæg til evaluering af elevråd som midlertidige høringsorganer

I perioden siden etableringen af Bornholms Ungeråd har der været stor udskiftning blandt Ungerådets medlemmer og formandskabet. Tidligere medlemmer fra Ungerådet har udtalt, at det har været et stort ansvar for de unge, at være med i Ungerådet, lige som det har været meget tidskrævende, når der samtidigt skulle tages hensyn til eksamener, fritidsjob og andre interesser. Ved det seneste valg til Ungerådet i 2025 var der ingen opstillede kandidater. Bornholms Ungeråd fik i 2024 i alt 7 sager til høring (inkl. sparekatalog og budget). Ungerådet har ikke benyttet sig af muligheden for at rejse sager i det politiske system.

Derfor lægger administrationen op til, at der foretages en evaluering af den midlertidige brug af elevråd som politiske høringsorganer i slutningen af 2026, hvor det afdækkes nærmere, hvordan løsningen har fungeret, og hvordan der kan tages hensyn til eventuelle udfordringer ved en genetablering af Bornholms Ungeråd.

Generelt om Bornholms Ungeråd

Kommunalbestyrelsen besluttede i 2021, at der skulle oprettes et Ungeråd på Bornholm, som skulle varetage de unges interesser i den politiske debat. På kommunalbestyrelsesmødet den 14. oktober 2021 blev der valgt en [model for Ungerådet og lagt en procesplan for etableringen](#). Beslutningen indebar bl.a. at Ungerådet skulle have et ubegrænset antal medlemmer, så alle interesserede unge fra 15 år til og med 25 år havde mulighed for at blive hørt og være en del af Bornholms Ungeråd. For at understøtte fleksibiliteten og de unges egne forestillinger om Ungerådet, blev det besluttet, at Bornholms Ungeråd afholder møder efter behov, dog minimum ét møde i kvartalet. I samarbejde med Ungerådet blev det endvidere fastlagt, at der skulle vælges et formandskab på fem personer med en valgperiode på to år, jf. [Vedtægter for Bornholms Ungeråd](#). Bornholms Ungeråd holdt sit første stiftende arrangement i december 2021 og holder derfor også valg i ulige år.

Bornholms Ungeråd skal repræsentere og varetage unge bornholmeres interesser.

Bornholms Ungeråd har høringsret, hvilket betyder, at Ungerådet skal høres, når kommunalbestyrelsen skal træffe beslutninger om emner, der berører de unge.

Ungerådet har høringsret ved beslutninger om:

- Offentlig transport (BAT) og samkørselsordninger
- Klima, natur og miljø - herunder overordnede beslutninger, der handler om at reducere CO2 udledning, forbedre forholdene for miljøet og naturen samt affaldshåndtering
- Uddannelser og uddannelsesmiljøer, der vedrører ungerådets aldersgruppe)
- Boligudvikling for unge
- Kultur og fritidsliv som (også) omhandler unge
- Anlæg og indhold omkring ungdomshus
- Mental sundhed, trivsel og udsathed blandt unge.

Økonomiske konsekvenser

Der er årligt afsat 69.000 kr. til Bornholms Ungeråd, heraf 24.000 kr. til sekretariatsbetjening.

Budgettet indgår i den samlede ramme på bevilling 64 Politikere.

Punkt 5: Høring vedr. udvidelse af obligatorisk praktik i folkeskolen

25/22295

Sagsgang

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Formål med sagen

Kommunalbestyrelsen besluttede på [mødet den 9. oktober 2025](#) at sende tre modeller for supplerende obligatorisk praktik i folkeskolen i høring.

Model 1 Micropraktik

Model 2 Uge 47

Model 3 valgfaget arbejdskendskab.

De tre modeller har været sendt i høring hos folkeskolernes skolebestyrelser, fælleselevrådet og de lokale erhvervsorganisationer på Bornholm; TEKNIQ Bornholm, DI - byggeri Bornholm, DI- Bornholm, SMV Bornholm, HORESTA Bornholm og Metal Bornholm, FH-Bornholm.

Dette dagsordenspunkt samler op på de seks indkomne høringssvar vedr. de tre modeller. Høringssvarene peger på et ønske om frihed, fleksibilitet og plads til motivation.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- Kommunalbestyrelsen beslutter model 1 Micro praktik, som supplerende model for den obligatoriske praktik i folkeskolen.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 02-12-2025

Udvalget anbefaler model 1, hvor indholdet ændres, således at det ikke er en kombination af faglige forløb og virksomhedsbesøg, men praktik kombineret med virksomhedsbesøg og faglige forløb og perioden ændres til 5 dage i alt.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Børne- og Skoleudvalgets indstilling anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Børne- og Skoleudvalgets indstilling godkendt.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede på [mødet den 9. oktober 2025](#) at sende tre modeller for supplerende obligatorisk praktik i folkeskolen i høring.

Parameter	Model 1: Micro praktik	Model 2: Uge 47	Model 3: Valgfaget Arbejdskendskab
Beskrivelse	3 dages forløb integreret i skolens undervisningsplan i 7., 8. eller 9. klasse, med samarbejde mellem skole og virksomheder/institutioner.	Koncentreret indsats i uge 47 med fokus på uddannelse og job i 7.-10. klasse, koblet til Bornholms Uddannelsesmesse (BUM).	Praktikophold som valgfag med kombination af praktik og undervisning, jf. folkeskoleloven §9 stk.1.
Målgruppe	Skolen vælger årgang (7., 8. eller 9.) hvor forløbet passer bedst.	Elever i 7.-10. klasse tilpasset deres alder og modenhed	Elever i 7.-9. klasse, frivilligt valgfag.
Indhold	Kombination af faglige forløb og virksomhedsbesøg.	Virksomhedsbesøg, virksomhedsbesøg på skolen, UU-vejledning og deltagelse i BUM.	Praktik i virksomhed kombineret med undervisning i arbejdskendskab.

Se bilag 1 for en uddybende beskrivelse af modellerne.

De tre modeller har været sendt i høring hos folkeskolernes skolebestyrelser, Bornholms Fælles Elevråd og de lokale erhvervsorganisationer på Bornholm; TEKNIQ Bornholm, DI - byggeri Bornholm, DI- Bornholm, SMV Bornholm, HORESTA Bornholm og Metal Bornholm, FH-Bornholm

I forbindelse med administrationens arbejde med udarbejdelsen af modellerne mødtes repræsentanter fra Ungeindsatsen/uddannelsesvejledning, overbygningslederne og administration på et møde for at drøfte supplerende praktiktilbud ud over den obligatoriske praktik i 8. klasse og komme med input til modellerne.

Der var enighed om, folkeskolelovens § 9, stk. 3-4, allerede giver gode rammer for praktiktilbud og kombinerede undervisningsforløb til elever med særlige behov. Motiveret praktik vurderes afgørende for en positiv oplevelse for både elev og praktiksted.

De tre modeller gøres obligatoriske ved at være en integreret del af skolernes undervisning under emnet "Uddannelse og Job" som en del af den lokale undervisning inden for de eksisterende rammer i folkeskoleloven. Modellerne skal derfor være pædagogisk velbegrundede og dokumenterede, med status som undervisning og dermed obligatoriske - ikke som frivillig aktivitet. Forløb må ikke fortrænge obligatoriske fag eller timetal fastsat i bekendtgørelser.

Sammenfatning - høringssvarene peger på ønsker om frihed, fleksibilitet og motivation

Administrationen har modtaget i alt seks høringssvar. Tre høringssvar peger på model 1 som den foretrukne model. Model 2 og 3, nævnes henholdsvis i hver deres høringssvar som den fortrukne model. Et enkelt høringssvar peger ikke på nogle af de tre modeller men på at skolerne får frihed til at vælge den form der passer den skole bedst.

Generelt gives der i høringsbrevene udtryk for et ønske om en model med valgfrihed og som er motivationsdrevet. TEKNIQ Bornholm skriver f.eks. "Udvidelse af praktikken bør målrettes de elever der har en særlig interesse eller motivation for at komme ud i erhvervslivet."

Der peges ligeledes på behov for fleksibilitet og tilpasningsmuligheder f.eks. skriver Bornholms Fælles Elevråd "... modellen skaber mulighed for at tilpasse det den enkelte skole, og derved også bedst passe til de enkelte elever på skolen." Heldagsskolen bestyrelse skriver "Den kan tilpasses det klassetrin, hvor det pædagogisk giver bedst mening, hvilket vi anser som en betydelig styrke og en udvidelse af den nuværende obligatoriske praktik."

Svartingedal Skoles bestyrelse anerkender intentionerne med modellerne men vurderer "...at der ikke er behov for at beslutte en fælles model for alle skoler." og fremhæver "... værdien af, at skolerne har frihed til at vælge den form, der bedst passer til lokale forhold, elevgrupper og samarbejdspartnere".

Oversigt over indkomne høringssvar

Høringspart

Resume af høringssvar

Anbefaler model 3.

Skeptisk over for Model 1 (Micro-praktik) og Model 2 (Uge 47), da begge indebærer obligatoriske forløb for alle elever. Eleverne deltager allerede i en obligatorisk erhvervspraktik i 8. klasse, og vi vurderer, at **yderligere obligatoriske praktikforløb kan udvande kvaliteten og skabe unødigt belastning for både skoler og virksomheder.**

TEKNIQ Bornholm

Udvidelse af praktikken bør målrettes de elever der har en særlig interesse eller motivation for at komme ud i erhvervslivet.

TEKNIQ Bornholm anbefaler model 3, som giver rum til et frivilligt og motiveret valg. Det bedste match mellem skolens formål og virksomhedernes muligheder, og dermed **styrke kvaliteten og udbyttet af det praktiske samarbejde.**

Anbefaler model 1

Modellen muliggør integration af praktikforløb direkte i skolens undervisningsplan. Den sikrer en **holistisk læringserfaring** for eleverne spredt over skoleåret og **er fleksibel for både skoler og virksomheder.**

DI Bornholm og DI Byggeri Bornholm

Det påpeges, at modellen forudsætter **et tæt samarbejde mellem skoler og lokale virksomheder.** Hvis ordningen skal give eleverne et relevant fagligt udbytte, skal **samspelet mellem skoler og virksomheder være en integreret del af modellen fra start, prioriteres af kommunalbestyrelsen** og indgå i skolernes planlægning af praktikforløbene.

Anbefaler, at Bornholms Regionskommune også prioriterer ressourcer til en erhvervsplaymaker, der kan bringe de unge tættere på virksomhederne og understøtte samarbejdet mellem skoler og erhvervsliv.

Anbefaler model 1.

Det er en **fleksibel og gennemførlig model**, der kan indgå naturligt og som en god udvidelse af den allerede eksisterende praktik.

Heldagsskolens skolebestyrelse

Styrker samarbejdet mellem skole og lokale virksomheder og **giver eleverne indblik i uddannelses- og jobmuligheder på Bornholm.**

Den **kan tilpasses det klassetrin, hvor det pædagogisk giver bedst mening**, hvilket vi anser som en betydelig styrke og en udvidelse af den nuværende obligatoriske praktik.

Svartingedal skoles skolebestyrelse

Anbefaler lokal frihed og fleksibilitet — frem for en central beslutning om én bestemt model.

Anerkender intentionerne bag forslaget og ser positivt på, at der arbejdes for at give eleverne en bredere forståelse af arbejdsliv, uddannelsesmuligheder og samfundets sammenhænge.

Vurderer, at der **ikke er behov for at beslutte én fælles model** for alle skoler. Tværtimod vil vi **fremhæve værdien af, at skolerne har frihed til at vælge den form, der bedst passer til**

lokale forhold, elevgrupper og samarbejdspartnere. Dette er i tråd med folkeskolens kvalitetsprogram og intentionen om frisættelse og tillid til de lokale løsninger.

Paradisbakkeskolens
skolebestyrelse

Anbefaler model 2

Skolebestyrelsen på Paradisbakkeskolen anbefaler model 2.

Anbefaler model 1

Den skaber mulighed for at tilpasse det den enkelte skole, og derved også bedst passe til de enkelte elever på skolen.

Model 2, Man bør være meget opmærksom på,

hvor stort et antal elever, der er tale om.

Bornholms Fælles
Elevråd

Model 3, det er **svært at forstille sig** at der etableres et **frivilligt valgfag i arbejdskendskab** lokalt **på alle skoler**. Et fælles valgfag på tværs af øen, vil det kræve, at det planlægges, så det sikres, at alle elever har mulighed for at deltage lige meget, hvorfra på øen man kommer.

Bornholms Fælles Elevråd pointerer, at det er vigtigt at lytte og inddrage eleverne. Det er **ikke alle elever, der nødvendigvis trives i praktikker**.

Bilag 2 Se de indkommende høringsvar.

Administrationen har, efter at have lagt dagsordenspunkt op, modtaget yderligere to høringsvar. Disse er derfor ikke en del af sagsfremstillingen. De to høringsvar er vedlagt som bilag 3 og bilag 4.

Administrationen anbefaler model 1, da den giver skolerne mulighed for lokalt at planlægge forløbets indhold og placering ud fra egne planer og rammer - i tråd med Folkeskolens kvalitetsprogram. Folkeskolens kvalitetsprogram lægger vægt på frisættelse af skolerne og ønsker at skabe større frihed til blandt andet at planlægge undervisningen lokalt. Formålet er at mindske den centrale styring og flytte beslutningskompetencen ud til den enkelte skole.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Bilag 2 Samlet høringsvar

Bilag 1 Oversigt over de tre modeller

Bilag 3 Høringsvar Kongeskærskolens skolebestyrelse

Bilag 4 Høringsvar vedr. udvidet praktik, skolebestyrelsen HRS

Punkt 6: Status for implementering og overgangen fra individuelle iPads til klassesæt

25/21969

Sagsgang

Børne- og Skoleudvalget orienteres.

Økonomi- og Klimaudvalget orienteres.

Kommunalbestyrelsen orienteres.

Formål med sagen

Denne sag giver en status for implementering og de erfaringer, der er gjort i forbindelse med overgangen fra personlige iPads til klassesæt. Sagen er udarbejdet på baggrund af input fra IT-styregruppen og centerledelsen i Center for Børn og Læring med henblik på at give kommunalbestyrelsen et overblik over forløbet, foreløbige erfaringer og relevante opmærksomhedspunkter.

Til foråret 2026 gennemfører administrationen en evaluering af implementering og overgang baseret på input fra det pædagogiske personale. Det nye udvalg forelægges evalueringen, der vil belyse, hvordan overgangen fra individuelle iPads til klassesæt har påvirket det didaktiske og pædagogiske arbejde samt klasserummet. Til foråret 2026 forventer administrationen, at opstartsudfordringerne er overstået, og at ordningen har været i drift tilstrækkeligt længe til at danne et solidt grundlag for en evaluering.

Indstilling

Direktionen indstiller,

- sagen til orientering.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 02-12-2025

Orientering givet.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Orientering givet.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Tekniske udfordringer i implementeringsfasen

Overgangen fra individuelle iPads til klassesæt har været en kompleks proces med både organisatoriske og tekniske udfordringer. De væsentligste problemer har været login-fejl, deling af iPads, samt elever der bliver logget ud under brug. Disse tekniske udfordringer har påvirket IT-afdelingen, lærere og elever, forsinket implementeringen og gjort test og digitale aktiviteter vanskeligere at gennemføre.

iPads er designet til personlig brug og derfor ikke er optimale til deling mellem flere brugere. Mulige alternativer til iPads blev undersøgt forud for implementering af den nuværende løsning, og det blev vurderet, at iPads kan fungere, men ikke optimalt. Administrationen forventer, at den nuværende løsning bliver bedre og mere smidig, efterhånden som der opnås flere erfaringer med løsningen, og opstartsudfordringerne er løst.

Opmærksomhedspunkter belyst i udmøntningssagen om overgangen fra individuelle iPads til klassesæt

De opmærksomhedspunkter, der blev fremhævet i den politiske udmøntningssag om overgangen fra individuelle iPads til klassesæt, er blevet tydelige i implementeringsperioden og de første måneder efter overgangen til klassesæt.

Ændringen til klassesæt har begrænset skolernes adgang til og muligheder for at anvende iPads didaktisk og pædagogisk, arbejde med teknologi og digital dannelse, samt forberede og gennemføre test, da både klassesæt og tests kun er tilgængelige i korte perioder. Som forventet bliver iPads i dag primært anvendt som et testværktøj.

Administrationen er blevet gjort opmærksom på, at resultaterne af de nationale overgangstest (Fnot), foretaget i implementeringsfasen, kan være påvirket af de tekniske udfordringer der har været i overgangen til klassesæt. Hvilket vil sige, at der er elever/klasser for hvem det har været udfordrende at gennemføre de nationale overgangstest.

Afledte effekter af antallet af iPads

Efter overgangen er der i alt 450 iPads på skolerne. Reduktionen i antallet af iPads har medført u hensigtsmæssige situationer for nogle elever og skoler, og haft afledte effekter, der først blev tydelige i takt med implementeringen.

Ulighed i skolernes adgang til iPads

Reduktionen til 450 iPads og seks klassesæt har skabt udfordringer, især på de større skoler med to- og tresporede årgange, hvor flere klasser skal dele udstyret. Dette har besværliggjort planlægningen af digitale aktiviteter. På ensporede årgange fungerer adgangen til klassesæt mere smidigt.

Kompenserende værktøjer for elever uden dysleksi, men som har stor gavn af dem.

For elever, der tidligere har haft gavn af kompenserende værktøjer – eksempelvis fordi de ligger på grænsen til dysleksi, har overgangen haft konsekvenser, da disse værktøjer ikke længere kan stilles til rådighed via iPad. I dag skal skolerne nu kun finansiere iPads til elever, der har fået konstateret dysleksi.

Begrænsninger for elever, der udsluses fra modtagerklasserne

Når eleverne i modtagerklasserne udsluses til de almene klasser, mister de deres personlige iPad. I modtagerklasserne anvender elever en personlig iPad som kompenserende værktøj til blandt andet oversættelse, der særligt understøtter deres mulighed for deltagelse i undervisningen på lige fod med andre elever, der har dansk som modersmål.

Begrænset mulighed for didaktisk og teknologisk anvendelse

Det reducerede antal iPads betyder, at de i højere grad anvendes til lovpligtige test og trivselsmålinger, mens deres anvendelse i undervisningen og elevernes mulighed for at udvikle teknologiske kompetencer er blevet tilsvarende begrænset.

iPads til fremtidige fokusklasser

I fordelingen af de 450 iPads prioriterede administrationen personlige iPads til elever i de nye fokusklasser som kompenserende værktøj.

I dag er der et tilstrækkeligt antal iPads til de nyetablerede fokusklasser. Der er imidlertid ikke tilstrækkeligt med iPads til de øvrige årgange (1.-3. klasse), der oprettes fra skoleåret 2026/2027.

Fra skoleåret 2026/2027 forventer administrationen, at der skal anvendes yderligere 24 personlige iPads til de nyetablerede fokusklasser.

Kvalitetsprogram og teknologi som tværgående integreret del i alle fra 1.- 9. klasse

Administrationen gør opmærksom på, at det begrænsede antal iPads kan påvirke implementeringen af og mulighederne for at integrere teknologiforståelse som tværgående element i undervisningen, der følger af folkeskolens kvalitetsprogram.

Begrænset adgang til iPads øger behovet for støtte på skolebibliotekerne

Begrænset adgang til iPads betyder, at eleverne ikke i samme grad kan finde inspiration til og reservere bøger online. Dette gør børnene afhængige af hjælp fra læringsvejlederne til at finde, reservere og låne bøger. Når hele klasser skal have denne hjælp, øges behovet for støtte fra læringsvejlederne. Det øgede behov for støtte kan være svært at imødekomme, indenfor nuværende rammer.

På nogle skolebiblioteker kan eleverne stå i kø til en iPad og udlånsautomater for at reservere og låne bøger.

For tidligt at vurdere effekten af reduceret skærmb brug

På nuværende tidspunkt foreligger der ikke et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere, om den politiske intention om reduceret skærmb brug har haft den ønskede effekt. Intentionen, blandt andet inspireret af Styrelsen for Undervisning og Kvalitets anbefalinger for skærmb brug fra februar 2024, er at styrke elevernes ro, nærvær og koncentration samt deres sociale relationer. Derudover skal digital distraktion reduceres ved at begrænse skærmb brug og fremme en klar balance mellem analog og digital læring. Implementeringen af iPad klassesæt har været præget af betydelige tekniske udfordringer, som af både elever og personale er oplevet som væsentlige barrierer for en stabil drift. En evaluering på dette tidspunkt vil derfor primært afspejle opstartsrelaterede problemer frem for den faktiske effekt af initiativet.

Det vurderes på denne baggrund mest hensigtsmæssigt at give en kort status på implementeringen samt et overblik over de foreløbige erfaringer og opmærksomhedspunkter. En egentlig evaluering foreslås gennemført på et senere tidspunkt, når løsningen har været i stabil drift, og der foreligger et mere robust erfaringsgrundlag. En evaluering i foråret vil dermed kunne belyse, om – og i hvilket omfang – det reducerede skærmb brug påvirker elevernes trivsel, undervisningen og læringsmiljøets generelle ro og fokus.

Økonomiske konsekvenser

I budget 2025 indgik en besparelse i forbindelse med omlægningen af brugen af iPads på skolerne fra personlige enheder til klassesæt (BSU-13).

I 2025 var der afsat 2,7 mio. kr. (2024-priser) til indkøb af fysisk undervisningsmateriale, og disse midler er fordelt til skolerne, så indkøb af materialer kunne gennemføres som planlagt.

Spareforslaget indeholdt desuden en forventet indtægt fra salg af 1.700 iPads til 1.799 kr. pr. stk. (2024-priser). Det har dog vist sig, at salgsprisen pr. iPad reelt kun har været 825 kr., hvilket betyder, at de forventede indtægter fra salget er 1,7 mio. kr. lavere end først beregnet.

Såfremt de manglende indtægter giver en ubalance, forventes dette at blive håndteret i forbindelse med overførslerne fra 2025 til 2026.

Punkt 7: Beslutning om scenarier for Dagtilbud på Nordlandet

25/15549

Sagsgang

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Renoveringen af Allinge Børnehus, Søndervænget 4 i Allinge, er standset på grund af for høje priser, som fremlagt i den tidligere sag på KB 18. september 2025, Orientering om overskridelse af anlægsramme til renovering, om- og tilbygning af Allinge børnehus. Køb af de midlertidige opstillede pavilloner i Pileløkken er en løsning der er midlertidigt godkendt og pavilloner vil ikke økonomisk rentabelt kunne godkendes som permanent børnehus.

For at tilvejebringe et så oplyst beslutningsgrundlag som muligt, blev det besluttet at administrationen skulle undersøge fire scenarier: uændret renoverings- og ombygningsprojekt, reduceret renoverings- og ombygningsprojekt eller nybyggeri på Pileløkken for Allinge Børnehus, eller nybyggeri på Pileløkken for både Allinge Børnehus og Tejn Børnehus. Administrationen har arbejdet videre med at belyse dette og udvidet med et ekstra scenarie, for et reduceret renoverings- og ombygningsprojekt. Der er også undersøgt muligheder for at benytte præfabrikerede byggeenheder i nybyggeriet.

Der er behov for at der gives en politisk tilkendegivelse om i hvilken retning administrationen skal arbejde videre med løsninger alene for Allinge Børnehus, eller om der skal arbejdes videre med en løsning hvor Allinge Børnehus og Tejn Børnehus flytter til samme nybyggeri.

Beslutningen vil ligge til grund for nærmere analyse og endelig beregning af de relevante scenarier, med henblik på at indstille et af disse scenarier til endelig politisk godkendelse.

Indstilling

Direktionen indstiller, at der gives en politisk tilkendegivelse om at

- a) der skal arbejdes videre med løsninger alene for Allinge Børnehus, fx med løsninger i de eksisterende rammer på Søndervænget 4 (scenarie 1,2 og 3), eller med nybyggeri af et nyt børnehus på Pileløkken 24 til Allinge Børnehus (scenarie 4)
eller
- b) der skal arbejdes videre med en løsning hvor Allinge Børnehus og Tejn Børnehus flytter til samme nybyggeri i nyt børnehus på Pileløkken 24 (scenarie 5).

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 02-12-2025

Indstillingens a) anbefales.

Torben Kofod Ager kan ikke medvirke, idet han ønsker et nyt samlet børnehus, der giver den højeste kvalitet i børnepasning samtidig med den billigste driftsøkonomi.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 03-12-2025

Indstillingens a) anbefales.

Mark Palmquist kan ikke medvirke, idet han ønsker et nyt samlet børnehus, der giver den højeste kvalitet i børnepasning samtidig med den billigste driftsøkonomi.

Søren Schow afventer sin stillingtagen.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Indstillingens a) anbefales.

Jacob Trøst og Linda Kofoed Persson kan ikke medvirke, idet de ønsker et nyt samlet børnehus, der giver den højeste kvalitet i børnepasning samtidig med den billigste driftsøkonomi.

Søren Schow afventer sin stillingtagen.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Indstillingens a) blev sendt til afstemning.

For stemte 17: Liste A, Bo Ancher Madsen, Heidi Burgedahl, Jonna Nielsen, liste K, liste M, liste O og liste Ø.

Imod stemte 5: Liste C.

Hverken for eller imod stemte 1: Søren Schow.

Indstillingens a) godkendt.

Liste C kan ikke medvirke, idet de ønsker et nyt samlet børnehus, der giver den højeste kvalitet i børnepasning samtidig med den billigste driftsøkonomi.

Sagsfremstilling

Historisk forløb

Det er muligt at opføre et nyt børnehus på BRKs grund beliggende Pileløkken 24. Der har siden 2017 været drøftelser om at vælge denne placering. Sag vedlagt som Bilag 4. Denne ide blev fravalgt, at det i stedet for blev besluttet at arbejde videre med en daginstitution indbygget i Bornholms Idræts og Kulturcenter i Nordlandshallen. Sag vedlagt som Bilag 5. Denne ide blev dog også fravalgt, og der blev i stedet for truffet beslutning om at renovere Søndervænget 4, [Link til sagen](#), hvilket med den valgte løsning har vist sig at være dyrere end forventet.

Administrationens vurdering af en samling af børnehuse

Administrationen peger på, at det vil være en god idé at samle Allinge og Tejn Børnehus (scenarie 5), fordi et fælles nyt børnehus giver et stærkere fagligt miljø og mere sammenhæng i pædagogikken. Denne løsning ses indenfor rammen af Ejendomsprogrammet ”Rum til velfærd”, besluttet af kommunalbestyrelsen den 26. juni 2025, som skal skabe bedre rammer for moderne velfærds løsninger, imødekomme den demografiske udvikling og stigende forventninger til velfærd og faciliteter samt opfylde behovet for økonomiske hensigtsmæssige løsninger. Samlingen af de to børnehuse frigør *rum til velfærd*, fordi kommunen kan samle funktioner, reducere bygningsmassen og bruge ressourcerne mere effektivt.

Bornholms Regionskommunes Kapacitetsanalyse fra sommeren 2025 viser, at det samlede behov for dagtilbudspladser frem mod 2037 vil være stabilt til svagt faldende. For Tejn og Allinge samlet vil der jfr. kapacitetsanalysen være 86 børn i 2026, faldende til 78 børn i 2035. Det betyder, at kommunen skal planlægge dagtilbudskapaciteten, så der både er plads til de børn, der kommer, og samtidig ikke bindes unødigt mange ressourcer i små, dyre enheder. I den situation er et fælles børnehus med et børnetal i størrelsesordenen 70–100 børn fagligt og økonomisk mere bæredygtigt end to mindre huse, som hver især kan blive sårbare ved udsving i børnetallet.

Forskningen i pædagogisk kvalitet i store og små daginstitutioner peger på, at meget store institutioner med over 100 børn ikke kan anbefales, fordi det bliver vanskeligere at sikre tætte relationer, overskuelighed og nær ledelse ([edu.au.dk](#)). Samme forskning viser, at mellemstore institutioner omkring 60–90 børn kombinerer flere af de styrker, man ser i små institutioner (nærhed, kendskab til børn og forældre) med den robusthed og faglige bredde, der følger af at være en større

arbejdsplads (edu.au.dk). Et samlet Allinge–Tejn Børnehus kan netop dimensioneres som en sådan mellemstor institution, organiseret i mindre, tydelige enheder med 3–5 grupper for de 0–2-årige og 3–5 grupper for de 3–5-årige, hver med faste teams og klar pædagogisk ledelse.

Forskningsopsamlinger om kvalitet i dagtilbud fra EVA og VIVE understreger, at det afgørende for et godt børneliv er kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø: små og stabile børnegrupper, gode normeringer, uddannede pædagoger og tid til forberedelse og refleksion (Eva.dk). I et nyt samlet børnehus kan børnene møde et miljø, hvor der er flere voksne omkring dem i hverdagen, bedre mulighed for at arbejde i små grupper og større kontinuitet, fordi personaledekningen er mere robust ved sygdom, ferie og rekrutteringsudfordringer. Det giver mere ro, forudsigelighed og kvalitet i hverdagen.

Endelig viser forskningen, at et stærkt fagligt miljø med flere pædagoger, mulighed for specialisering (fx sprog, inklusion og udeliv) og en tydelig, nærværende ledelse hænger tæt sammen med børns trivsel, læring og udvikling (edu.au.dk). Et samlet Allinge–Tejn Børnehus giver bedre forudsætninger for at opbygge sådan et miljø end to mindre, geografisk adskilte huse. Samlingen er derfor ikke alene en økonomisk og bygningsmæssig rationalisering, men en aktiv investering i et stærkere pædagogisk miljø og et godt børneliv for områdets børn.

Nuværende bygningsmæssige forhold for Allinge Børnehus

Med budgetoverskridelse blev udbuddet for renovering af Søndervænget 4 annulleret. Medarbejdere og børn er flyttet til det midlertidige børnehus, og Allinge Børnehus står derfor tomt. Det betyder at der vil være en længere genhusningsperiode.

Midlertidig legeplads på Pileløkken 24 – omprioritering inden for rammen

Med den længere genhusningsperiode besluttede kommunalbestyrelsen i forbindelse med vedtagelsen af budget 2026, at afsætte beløb til at bedre og optimere udearealerne ved Pileløkken ved de midlertidige pavilloner. Det blev besluttet, at udgiften til bedring og optimering af udearealerne ved Pileløkken på 511.500 kr. (2026-priser) skal finansieres ved omprioritering af allerede afsatte midler til renovering af Allinge Børnehus (herunder også etablering af nyt produktionskøkken).

Det betyder, at udgiften skal afholdes indenfor rammerne af den allerede godkendte anlægsbevilling på ca. 20,7 mio. kr. til renovering af børnehuset.

I den videre proces med anlæg af legepladsen vil der blive taget højde for at legepladselementer kan genbruges, også dersom det måtte vælges på senere tidspunkt at opføre et nyt børnehus, dvs. hvis scenarie 4 eller 5 vælges.

Midlertidige pavilloner

Ejendomsservice vurderer ikke, at det er hensigtsmæssigt at købe de midlertidigt opstillede pavilloner og gøre dem til den permanente løsning. De kan kun godkendes til anvendelse i en begrænset periode af BYG, og overholder ikke BR18 krav til isolering, og er sat på midlertidige fundamenter med stor niveauforskel, som er en hindring for at etablere gode udearealer. Pavillonerne er uden produktionskøkken, de er genbrugte, og udlejer ønsker som udgangspunkt ikke at sælge. Derfor belyser Ejendomsservice her alternative scenarier for henholdsvis renovering og nybyggeri.

Uanset hvilket scenarie der vælges, vil lejeperioden for de midlertidige pavilloner til genhusning skulle forlænges. Lejeudgiften til dette, er indregnet i alle relevante scenarier. Der er givet en ibrugtagningstilladelse til pavillonerne, der gælder i to år, dvs. til sommeren 2027. Ejendomsservice har anslået hvor lang tid de forskellige faser vil tage, og på den baggrund haft en dialog med BYG mhp. på afklaring af muligheder for at forlænge ibrugtagningstilladelsen til pavillonerne.

BYG har meddelt, at der kan forventes en forlængelse af ibrugtagningstilladelsen, hvis det besluttes at renovere. Hvis det besluttes at bygge et nyt børnehus (scenarie 4 eller 5), er det centralt at byggeriets planlægning, herunder udformning af byggeplads, tager højde for placeringen af pavillonerne, så det muligt at daginstitutionen kan blive i pavillonerne, trods gener fra byggeriet.

For de scenarier som involverer bornholmske entreprenører gælder, at Ejendomsservice har lagt ekstra midler til de forudsete udgifter, for at imødekomme de høje priser der er på anlægsområdet for nuværende.

Madordning

Udskydelsen af byggeriet betyder, at der uanset valg af scenarie skal findes en midlertidig eller varig løsning for det kommunale frokosttilbud. Det følger af Dagtilbudslovens § 16 a, som fastslår, at kommunen skal tilbyde et kommunalt frokostmåltid, som forældre kan vælge til, og at der skal gennemføres afstemning hvert andet år.

På Bornholm er der i dag 18 kommunale børnehuse. To af dem har valgt ikke at benytte det kommunale frokosttilbud. Tre børnehuse, herunder Allinge, Nyker og Vildanden, har stemt ja til ordningen, men har endnu ikke etableret produktionskøkken i eget hus. De resterende 13 børnehuse, herunder både Allinge og Tejn, har stemt ja til det kommunale frokostmåltid.

Der blev senest gennemført afstemning om frokostordningen i Allinge Børnehus i 2024. Ved denne afstemning stemte forældrene ja til det kommunale frokostmåltid, som beskrevet i ”Mad og måltider i dagtilbud 2025–2026” (Bilag 6), der blev godkendt af Børne- og Skoleudvalget den 4. juni 2024. Når der er truffet politisk beslutning om den fremtidige løsning for dagtilbud på Nordlandet, vil der skulle forelægges en ny sag med forslag til, hvordan det lovpligtige kommunale frokostmåltid tilrettelægges.

GEOGRAFISK OVERBLIK OVER SCENARIER

Kortet herunder viser de berørte adresser ved de forskellige scenarier:

Indstilling A

Indstilling B

Bilag 1 viser de skitser som ligger til grund for de fem scenarier.

Bilag 2 viser en udfoldet redegørelse for de fem scenarier.

SCENARIO 1, 2 OG 3: RENOVERING AF SØNDERVÆNGET 4 TIL ALLINGE BØRNEHUS

Scenario 1

Scenario 1 er en fastholdelse af det renoverings- og ombygningsprojekt, som er udarbejdet og har været udbudt. Projektet indeholder 218 m² ekstra brugsarealer og et produktionskøkken, i alt 268 m². Forældre og medarbejdere har været inddraget i processen om udarbejdelse af tegninger og indhold. Projektet har et tidssvarende lærings- og arbejdsmiljø. Scenariet vil betyde at det skal besluttes at afsætte yderligere 8,3 mio. kr. for at imødegå budgetoverskridelsen, samt øgede driftsomkostninger til leje til pavilloner.

Scenario 2

Et reduceret projekt på Søndervænget 4, baseret på det nuværende projekt, som reduceres ved at produktionskøkkenet udgår, vil betyde at Mad- og Måltider skal revideres med et nyt kommunalt frokosttilbud. Scenariet vil betyde at den bevilgede anlægsramme forventes at holde, endda med et lille overskud på 0,2 mio. kr.

Scenario 3

Et reduceret projekt på Søndervænget 4, baseret på et ændret projekt med en ny planløsning, hvor tilbygningsarealet reduceres fra 240 m² til 184 m², men køkkenet bibeholdes. Scenario 3 er et reduceret projekt, som vil mindske standarden og reducere kvaliteten for lærings- og arbejdsmiljøet hos børn og medarbejdere i Allinge børnehus i forhold til scenario 1 og 2, idet scenariet i grove træk fastholder de faciliteter og rumstørrelser der er i dag, og ikke udvider med yderligere brugsarealer, udover hvad der er lovkrav.

Det vil være nødvendigt at forhøje budgetrammen med skønsmæssigt yderligere 3,8 mio. kr. og der vil være øgede driftsomkostninger til leje til pavilloner.

Udbudsform for scenario 1, 2 og 3

Det oprindelige projekt blev udbudt som delentrepriser, da der ikke var nogen entreprenører, som kunne byde på projektet i hovedentreprise i foråret 2025. Det kan have været medvirkende til at de indkomne priser blev så høje.

Ejendomsservice har forhørt de tre største entreprenører på Bornholm, om hvorvidt de vil kunne afgive tilbud på et udbud i hovedentrepriser. De forventer at ville kunne byde, hvis et reduceret projekt udbydes i første kvartal af 2026.

SCENARIO 4 OG 5: NYBYGGERI PÅ PILELØKKEN 24 TIL ALLINGE BØRNEHUS ELLER TIL ALLINGE BØRNEHUS OG TEJN BØRNEHUS

På Pileløkken 24 er der mulighed for at opføre en ny bygning til Allinge Børnehus med ca. 53 børneenheder (scenario 4a og 4b). Men der er også mulighed for at opføre en større bygning, der vil kunne rumme såvel Allinge Børnehus som Tejn Børnehus med en kapacitet til ca. 101 børneenheder.

Scenario 4a og 4b

Nyt børnehus i Allinge opføres på Pileløkken 24 med en kapacitet på ca. 53 børneenheder.

Pædagogiske betragtninger

Et nyt byggeri i tidssvarende nye bygninger vil imødekomme ønsker om standard på et dagtilbud, hvor lærings- og arbejdsmiljøet er inspirerende og af høj kvalitet. At opføre et nybyggeri vil tage længere tid end at renovere den

eksisterende bygning.

Projektgrundlag fra Nexø Børnehus

Mulighed for at genbruge projektet fra Nexø Børnehus, Langedebyevejen 6, 3730 Nexø i tilpasset form, undersøges (scenarie 4a). Det vil være nødvendigt at forhøje budgetrammen med skønsmæssigt yderligere 12,1 mio. kr.

Byggeriet kan også opføres som et præfabrikeret byggeri (scenarie 4b). Det er væsentligt billigere med en besparelse på ca. 7,9 mio. kr., og det vil i så fald være nødvendigt at forhøje budgetrammen med skønsmæssigt yderligere 4,2 mio. kr.

Scenarie 5a og 5b

Hvis projektmateriale fra Nexø Børnehus, Langedebyevejen 6, 3730 Nexø i tilpasset form anvendes (scenarie 5a), anslås den samlede anlægssum til 51,3 mio. kr. Det vil være nødvendigt at forhøje budgetrammen med skønsmæssigt yderligere 30,6 mio. kr.

Byggeriet kan også opføres som et præfabrikeret byggeri (scenarie 5b). Den samlede anlægssum vil være 41,8 mio. kr., idet et præfabrikeret byggeri er væsentligt billigere, og der vil kunne spares ca. 9,5 mio. kr. Det vil i så fald være nødvendigt at forhøje budgetrammen med skønsmæssigt yderligere 21,1 mio. kr.

Pædagogiske og ressourcemæssige potentialer ved scenarie 5

Pædagogiske betragtninger

Det vil give mulighed for optimering af ressourcer og understøtte en pædagogisk udvikling blandt flere medarbejdere.

Ressourcebesparelser

Hvis Allinge og Tejn børnehuse slås sammen til et stort børnehus, kan der spares ca. 1,0 mio. kr. årligt. Det vil sige, at selvom anlægssummen i scenarie 5b, set i forhold til scenarie 1, er 12,8 mio. kr. højere, vil den øgede anlægsomkostning være tjent ind på ca. 13 år.

Ressourcebesparelser ved at samle Allinge og Tejn børnehuse i ét nyt børnehus

Beløb i 1.000 kr.

Besparelse på dagtilbud *	-857
Ændret forældrebetaling	214
Ændret fripladser og søskendetilskud, kommunalt	-81
Ændret tilskud til privatinstitutioner	-242
Ændret fripladser og søskendetilskud, private	-24
Besparelse i alt	-990

* Besparelsen på dagtilbud består af 570.000 kr. i løn til pædagogisk leder, og 287.000 kr. i grundtilskud. 94 procent af de 287.000 kr. (270.000 kr.) er lønbudget.

Ejendomsdriftsbesparelser ved at samle Allinge og Tejn børnehuse i ét nyt børnehus

Beløb i 1.000 kr.

Ejendomsdrift i årene 2022-2024, Allinge og Tejn Børnehus	886
Ejendomsdrift estimeret ud fra faktisk forbrug i Nexø Børnehus i årene 2022-2024	856
Estimeret ejendomsdriftsbesparelse i alt*	-30

**Det forudsættes, at et nyt børnehus kan driftes for ca. det samme beløb som Nexø Børnehus, som har en næsten tilsvarende størrelse. Driftstal er dog med forbehold for hvilke tekniske løsninger, der vælges mm.*

Pædagogiske forbehold ved besparelser

Besparelsen ved at fjerne grundtilskuddet i forbindelse med en sammenlægning af to institutioner vil medføre en reel risiko for lavere minimumsnormeringer. BRK er i forvejen meget tæt på den nedre grænse for lovkravet i vuggestuer, hvor der maksimalt må være tre børn pr. medarbejder, og hvor den faktiske normering i dag ligger på cirka 2,9 børn pr. medarbejder.

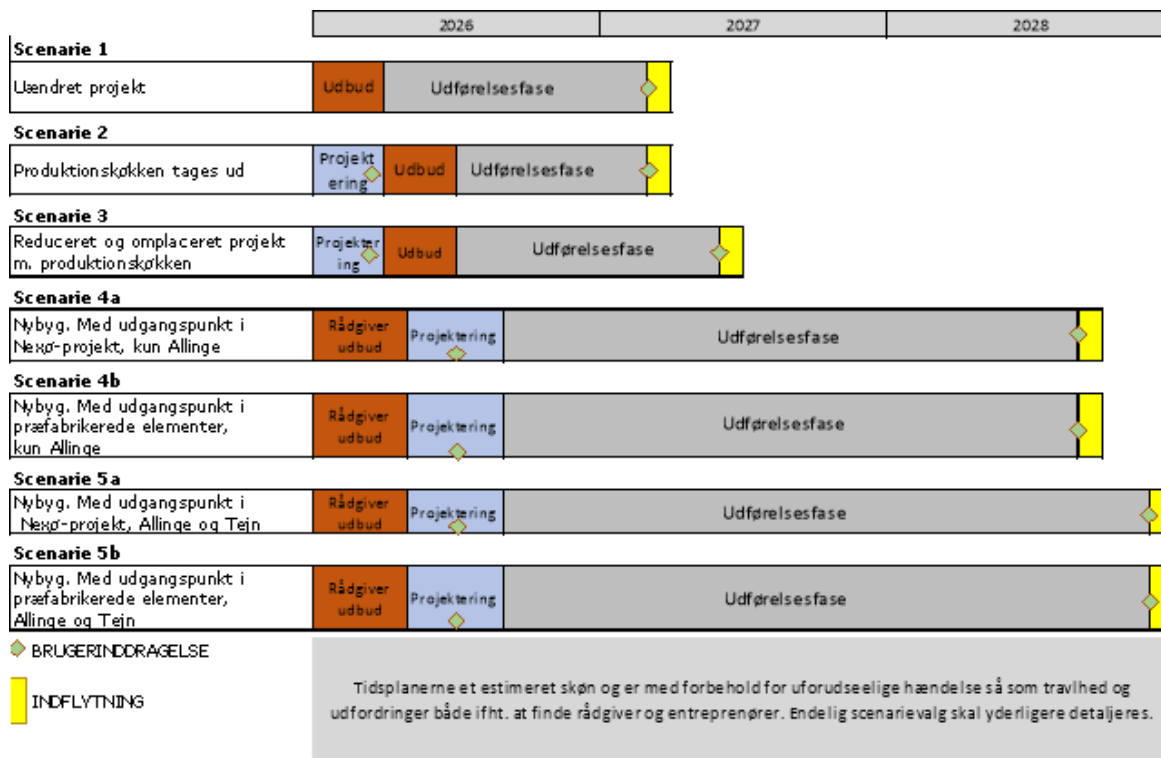
Da cirka 94 procent af grundtilskuddet består af lønudgifter, vil en fjernelse af tilskuddet påvirke muligheden for at fastholde det nødvendige personaleniveau. Antallet af børn ændrer sig ikke som følge af sammenlægningen, men flyttes blot til en anden institution. Derfor vil reduktionen i grundtilskuddet direkte påvirke normeringen og dermed øge risikoen for, at vi ikke længere lever op til minimumskravene.

Ovenstående udfordring kan imødekommes ved at bibeholde grundtilskuddet og kun udnytte besparelsen på lederlønningen. Lederlønninger forventes ikke at tælle med i beregningerne for minimumsnormeringer i 2025. Hvis scenarie 5 bliver aktuelt, vil de pædagogiske forhold ved besparelsen blive belyst nærmere i den videre proces.

Anvendelse af arealet Pileløkken 4

Scenarie 4 og 5 kræver en beslutning om at allokere arealet på Pileløkken 4 permanent til børnehus, hvilket vil medføre, at grunden kun i begrænset omfang vil kunne anvendes som parkeringsareal under Folkemødet.

Anslåede tidsplaner

Oversigt over anlægsrammer, som skal godkendes ved valg af scenarie i en kommende sag

Beløb i mio. kr. ekskl. moms	Adresse i Allinge	Nuværende bevilling	Samlet økonomi, netto	Merudgift i f.t. nuvær. bev.
Scenarie 1 - Nuvær. projekt uændret.	Søndervænget 4	20,7	29,0	8,3
Scenarie 2 - Nuvær. projekt uden prod. køkken.	Søndervænget 4	20,7	20,5	- 0,2
Scenarie 3 - Projekt hvor tilbygn. areal er reduceret.	Søndervænget 4	20,7	24,5	3,8
Scenarie 4a - Nyt børnehus, 53 børneenheder.	Pileløkken 24	20,7	32,8	12,1
Scenarie 4b - Nyt børnehus, 53 børneenheder, præfabr.	Pileløkken 24	20,7	24,9	4,2
Scenarie 5a - Nyt børnehus, 101 børneenheder.	Pileløkken 4 og 24	20,7	51,3	30,6
Scenarie 5b - Nyt børnehus, 101 børneenheder, præfabr.	Pileløkken 4 og 24	20,7	41,8	21,1

Noter:

- Beløb i kolonnen Samlet økonomi er nettobeløb, idet anslået provenu ved salg af ejendomme er fratrukket overslagene i scenarie 4a, 4b, 5a og 5b.

- Beløb i kolonnen Samlet økonomi er tillagt 0,5 mio. kr. til etablering af legeplads.

Scenarie 5a og 5b kræver et EU-udbud.

Ændring i driftsudgifter

Nedenfor er en tabel over de skønnede årlige ændringer af budgettet på både bevilling 55 Ejendomme og service og bevilling 11 Dagpasning ved de fem scenarier. Der vil senere i processen blive præsenteret mere detaljerede beregninger på de afledte driftsudgifter til hhv. bygninger og dagtilbud.

Skøn over ændringer i årligt budget til drift på baggrund af nuværende overslag

Beløb i 1.000 kr. Bevilling 55 Bevilling 11 I alt

Scenarie 1	0	0	0
Scenarie 2	-151	0	-151
Scenarie 3	0	0	0
Scenarie 4a og 4b	70	0	70
Scenarie 5a og 5b	-30	-990	-1.020

Bevilling 55 Ejendomme og service

I scenarie 1-3 er de forventede afledte driftsmæssige konsekvenser fra sagen om *Renovering af Allinge Børnehus* bibeholdt.

I scenarie 2 bortfalder produktionskøkkenet, hvilket reducerer udgifterne til bygningsdrift.

I scenarie 4 og 5, hvor der foreslås nybyggeri, er driftsudgifterne skønnet på baggrund af de faktiske udgifter for Nexø Børnehus.

I det nuværende projekt er der afsat budget til genhusning af børnene til og med udgangen af 2026. Udgiften til leje af pavilloner udgør 762.800 kr. årligt. Den udgift der er til selve driften af pavillonerne modsvares delvis af besparelsen på bygningsdrift som følge af tomgangsdrift. Såfremt byggeperioden forlænges udover 31. december 2026, skal pavillonerne tilsvarende opretholdes, hvorfor der vil være merudgifter til leje af pavilloner.

Ifølge den anslåede tidsplan er indflytningen i scenarie 1, 2 og 3 planlagt til at foregå i 1. kvartal 2027, mens indflytningen i scenarie 4 og 5 er planlagt til henholdsvis 3. kvartal og 4. kvartal 2028.

Bevilling 11 Dagpasning

Ved scenarie 5a og 5b vil kommunen kun skulle budgettere med ét basistilskud og én lederløn til et nyt fælles børnehus, hvor der i dag budgetteres med disse udgifter til børnehuse i både Allinge og Tejn. Dette vil netto give en besparelse på 990.000 kr. årligt. De øvrige scenarier ændrer ikke ved driftsbudgettet på dagtilbudsområdet.

Årlig driftsbesparelse ved salg af bygninger

Ved nybyggeri og efterfølgende salg af bygningerne beliggende Søndervænget 4 i Allinge og Kildesgårdsvej 1 i Tejn, bortfalder udgifterne til drift af Allinge Børnehus og Tejn Børnehus.

Den samlede årlige driftsbesparelse ved frasalg af bygningerne udgør ca. 472.000 kr. i 2026 og 951.000 kr. i 2027 og frem, baseret på de nuværende afsatte budgetter. Årsagen til at budgettet i 2026 er så lavt, er at der er budgetlagt med tomgangsdrift i Allinge Børnehus i 2026.

Besparelsen kan realiseres fra det tidspunkt, hvor bygningerne fraflyttes og afhændes. I perioden mellem fraflytning og endeligt salg vil der være udgifter til tomgangsdrift, hvilket reducerer besparelsen midlertidigt.

Økonomiske konsekvenser

Samlet overblik over scenarierne

SCENARIER - DAGTILBUD PÅ NORDLANDET							
	Sc. 1	Sc. 2	Sc. 3	Sc. 4a	Sc. 4b	Sc. 5a	Sc. 5b
Antal børneenheder	53	53	53	53	53	101	101
Produktionskøkken	x		x	x	x	x	x
Salg af bygninger				x	x	x	x
<i>Beløb i 1.000 kr.</i>							
Anlæg, byggeri (og salg af bygninger)	29.000	20.500	24.500	32.800	24.900	51.300	41.800
<i>Merudgift anlæg ift. nuvæ. bevilling</i>	<i>8.300</i>	<i>-200</i>	<i>3.800</i>	<i>12.100</i>	<i>4.200</i>	<i>30.600</i>	<i>21.100</i>
Bygningsdrift	0	-151	0	70	70	-30	-30
Leje af pavilloner til genhusning (anslået)	500	500	500	1.200	1.200	1.200	1.200
Drift dagtilbud	0	0	0	0	0	-990	-990
Drift i alt	500	349	500	1.270	1.270	180	180

Scenarie	Fremtidige adresse	Antal børn Normering (børneenheder)	Hvem skal flytte hvorhen	Pædagogiske muligheder	Personale	Ejendom
1,00	Søndervænget	53	Allinge Børnehus flytter retur fra genhusning	Ingen ændringer	Køkkenpersonale ansættes	Ejendom renoveres + produktionskøkken
	Kildesgårdsvej					
1,00	Søndervænget	53	Allinge Børnehus flytter retur fra genhusning	Ingen ændringer	-	Ejendom renoveres
	Kildesgårdsvej					
0,13	Søndervænget	53	Allinge Børnehus flytter retur fra genhusning	Ingen ændringer	Køkkenpersonale ansættes	Ejendom renoveres + produktionskøkken
	Kildesgårdsvej					
4A og 4B:	Pileløkken	53	Allinge Børnehus flytter til nyt børnehus på Pileløkken	Ingen ændringer	Køkkenpersonale ansættes	Nybyggeri med produktionskøkken
	Kildesgårdsvej					Evt. salg af en ejendom

Anlæg -generelle forbehold

Der er indhentet overslagspriser, men for alle scenarier gælder det, at projektet skal i udbud, hvilket kan medføre ændrede priser.

Vedrørende scenarie 4a og 5a tages der forbehold for, at projektmateriale fra Nexø Børnehus kan genbruges i et vist omfang.

Drift - genhusning

Situationen betyder at perioden med genhusning bliver længere, hvilket vil medføre yderligere udgifter til genhusning af børnene.

De økonomiske konsekvenser ved valg af et konkret scenarie belyses i en kommende sagsindstilling, efter at det er besluttet, om der skal renoveres på Søndervænget 4, eller bygges nyt på Pileløkken.

Bilag

Bilag 1 - scenarier, skitser og noter

Bilag 2 - Allinge Børnehus - Tejn Børnehus - senarier endelig - 27-11-2025

Bilag 3 - anlægsoverslag midlertidig legeplads Pileløkken 24

Bilag 4 - Anlægsbevilling til etablering af nyt børnehus i Allinge - projektering

Bilag 5 - Nyt børnehus i Allinge

Bilag 6 - Mad og måltider i Dagtilbud 2025-2026

Bilag 7 - Tejn Børnehus Stueplan

Bilag 8 - Oversigtsbillede Tejn Børnehus

Punkt 8: Ankestyrelsens Danmarkskort 2024

25/21941

Sagsgang

Social- og Sundhedsudvalget indstiller

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Kommunalbestyrelsen skal hvert år behandle Ankestyrelsens årlige ”Kommunale Danmarkskort”, som viser resultatet af de afgørelser, der i det forgangne år har været påklaget til Ankestyrelsen, jf. Retssikkerhedslovens § 79 b.

Denne sag indeholder opgørelse over klagesager på social-, børnehandicap- og voksenhandicapområdet, som Ankestyrelsen behandlede i 2024. Opgørelsen viser overordnet, at man i Bornholms Regionskommune ligger 3.9 % over landsgennemsnittet i omgørelsesprocent.

En lovændring d. 2. juni 2022 betyder, at Kommunalbestyrelsen skal beslutte, hvorvidt der er behov for at udarbejde en handlingsplan til styrkelse af den juridiske kvalitet i kommunens sagsbehandling.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller til Social- og Sundhedsudvalget, at

- a) Udvalget drøfter afgørelserne fra Danmarkskortet.
- b) Det anbefales til kommunalbestyrelsen, at der ikke udarbejdes handlingsplaner.
- c) Sagen sendes i høring i Handicaprådet, så svaret foreligger til Kommunalbestyrelsens behandling.

Beslutning Social- og Sundhedsudvalget den 01-12-2025

- a) Afgørelserne drøftet.
- b) Det anbefales, at der ikke udarbejdes handlingsplaner. René Danielsson kan ikke medvirke idet han ønsker handlingsplaner udarbejdet.
- c) Godkendt.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 02-12-2025

Indstillingen anbefales.

Sabine Nicoline Lyngberg kan ikke medvirke til indstillingens b), idet hun ønsker handlingsplaner udarbejdet.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Social- og Sundhedsudvalgets indstilling blev sendt til afstemning.

For stemte 18: Liste A, liste C, Jonna Nielsen, liste K, liste M og liste Ø.

Imod stemte 5: Bo Ancher Jensen, Heidi Burgedahl, liste O og Søren Schow.

Hverken for eller imod stemte ingen.

Social- og Sundhedsudvalgets indstilling godkendt.

Liste O kan ikke medvirke til indstillingens b), idet de ønsker handlingsplaner udarbejdet.

Sagsfremstilling

Ankestyrelsen

Ankestyrelsen er en uafhængig klagemyndighed under Social-, Bolig- og Ældreministeriet, som er med til at afgøre klager og sikre borgerens retssikkerhed, eksempelvis i sager om støtte til børn, ældre samt i sager om arbejdsskader og sociale ydelser.

Socialområdet dækker over alle bestemmelser i serviceloven, hvor der er klageadgang til Ankestyrelsen over kommunalbestyrelsens afgørelse.

Derudover fungerer Ankestyrelsen som en rådgivende instans for kommunerne, for at understøtte ensartet retspraksis på tværs af landet.

Ankestyrelsens Danmarkskort

Siden 2016 er der offentliggjort et Danmarkskort over omgørelsesprocenterne for de sager, som Ankestyrelsen behandler, i forbindelse med at borgerne klager over kommunernes afgørelser.

Danmarkskortet er inddelt i 3 dele;

Kortet for socialområdet generelt

Her indgår alle bestemmelser i serviceloven, hvor der er kommunal klageadgang. Dvs. både børneområdet og voksenområdet herunder ældre. Kortet for socialområdet generelt indeholder således de bestemmelser, der indgår i de specifikke Danmarkskort for hhv. voksenhandicapområdet og børnehandicapområdet, men derudover indgår en række andre bestemmelser på tværs af børne- og voksenområdet.

I aktivitetsdata til Danmarkskortet for socialområdet generelt er der fra 2023 tilføjet følgende nye bestemmelser fra lov om social service:

- Børn - særlige pasningstilbud § 32
- Børn - hjemmetræning § 32 a
- Børn - særlige klubtilbud § 36
- Børn - personlig hjælp og ledsagelse §§ 44-45
- Voksne - hjemmehjælp i eget hjem § 83
- Voksne - rehabilitering § 83 a
- Voksne – genoptræning § 86
- Voksne – støtte til bil § 114

Med denne udvidelse af de nye bestemmelser vil antallet af ydelsesmodtagere pr. kommune være en del højere end tidligere.

Kortet specifikt for børnehandicapområdet dækker

- Pasningstilbud, hjemmetræning m.m. §§ 32, 32a, 36, 39-40
- Merudgiftsydelse § 41
- Tabt arbejdsfortjeneste §§ 42- 43
- Personlig hjælp og ledsagelse §§ 44 - 45

Kortet specifikt for særlige bestemmelser på voksenhandicapområdet dækker

- Voksne - kontante tilskud § 95
- Voksne - borgerstyret personlig assistance § 96
- Voksne - ledsageordning § 97
- Voksne - merudgifter § 100

Klager i Ankestyrelsen

Når en klage sendes til behandling i Ankestyrelsen, er der tale om en realitetsklage. Det vil sige, at der klages over indholdet af en afgørelse. Eksempelvis kan der klages over en afgørelse om helt eller delvist afslag på tabt arbejdsfortjeneste.

Når en borger klager over en afgørelse, skal kommunen genvurdere afgørelsen ud fra oplysningerne i klagen. Hvis den oprindelige afgørelse fastholdes efter genvurdering, skal sagen inkl. klagen videresendes til behandling i Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen har følgende handlemuligheder ved behandling af klager:

- Stadfæstelse: Styrelsen er enig i afgørelsen. Der sker ingen ændringer for den, der har klaget.
- Hjemvisning: Hvis der for eksempel mangler væsentlige oplysninger i en sag, og styrelsen ikke selv kan indhente dem, sender styrelsen sagen tilbage til kommunen. Det hedder at hjemvise en sag og betyder, at kommunen skal genoptage sagen og afgøre den på ny. Ved hjemvisning gør Ankestyrelsen opmærksom på, at en ny behandling godt kan føre til det samme resultat.
- Ændring/Ophævelse: Styrelsen er helt eller delvist uenig i afgørelsen og ændrer/ophæver den.

Når en afgørelse hjemvises, ændres eller ophæves, kaldes det, at kommunens afgørelse bliver omgjort. Det hedder det, selvom en hjemvisning ikke nødvendigvis betyder, at afgørelsen bliver ændret. Omgørelsesprocenten er derfor andelen af sager, der bliver omgjort (hjemvist, ændret eller ophævet) af Ankestyrelsen.

For uddybende læsevejledning til Danmarkskortet, læs [her](#).

Handlingsplan

Lovændring pr. 21. juni 2022 betyder, at kravene til kommunalbestyrelsernes behandling af Danmarkskortet er skærpet, for at øge det kommunalpolitiske fokus på at styrke retssikkerheden og kvalitet i kommunernes sagsbehandling på socialområdet.

Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med behandlingen efter stk. 1 tage stilling til, hvorvidt der er behov for at udarbejde en handlingsplan til styrkelse af den juridiske kvalitet i kommunens sagsbehandling. Beslutter kommunalbestyrelsen, at der ikke skal udarbejdes en handlingsplan, skal kommunalbestyrelsen orientere Ankestyrelsen herom.

Ankestyrelsen skal have tilsendt referat fra det kommunalbestyrelsesmøde, hvor Danmarkskortet er blevet behandlet. Styrelsen skal også have oplyst, hvorvidt kommunalbestyrelsen har besluttet at udarbejde en handlingsplan.

Hvis handlingsplan ikke er iværksat, skal styrelsen orienteres om baggrunden for, at kommunalbestyrelsen ikke har valgt at iværksætte en handlingsplan.

Har kommunalbestyrelsen besluttet at udarbejde en handlingsplan, skal denne ikke sendes til styrelsen.

Ankestyrelsen er opmærksom på, at der den 24. oktober 2024 er fremsat forslag om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (Tilbagerulning af skærpede krav til kommunalbestyrelsens behandling af Danmarkskortet), der vil betyde afskaffelse af de skærpede krav til kommunalbestyrelsens behandling af Danmarkskortet over omgørelsesprocenter på socialområdet, som blev indført med lov nr. 912 af 21. juni 2022.

Hvis der som følge af den foreslåede lovændring sker ændringer i kommunernes forpligtelser efter retssikkerhedsloven i forhold til Danmarkskortet, vil Ankestyrelsen skrive til kommunerne om den ændrede retstilstand, og hvilken betydning det har for behandling af Danmarkskortet.

Afgørelser fra danmarkskortet 2024

Danmarkskortet på socialområdet for Bornholms Regionskommune

Ankestyrelsen har truffet 51 afgørelser for hele socialområdet i 2024.

I 24 af klagesagerne har Ankestyrelsen omgjort kommunens afgørelse. Det giver en omgørelsesprocent på 47 %.

De omgjorte afgørelser består af 7 ændrede/ophævede sager, hvilket udgør 14 % og 17 sager hvor ankestyrelsen har bedt kommunen behandle sagen på ny, svarende til 33 %.

Den gennemsnitlige omgørelsesprocent på landsplan var 44,9 %.

Bornholms Regionskommune ligger således 2,1 % over landsgennemsnittet i omgørelsesprocent.

Tal fra Danmarks Statistik viser, at borgerne bosat i Bornholms Regionskommune har modtaget 4342 ydelser opgjort på de pågældende paragraffer i 2023^[1].

Voksenhandicapområdet for Bornholms Regionskommune

Ankestyrelsen har truffet 6 afgørelser i 2024.

I 1 af klagesagerne har Ankestyrelsen omgjort kommunens afgørelse. Det giver en omgørelsesprocent på 17 %.

De omgjorte afgørelser består af 0 ændrede/ophævede sager og 1 sag hvor Ankestyrelsen har bedt kommunen behandle sagen på ny, svarende til 17 %.

Den gennemsnitlige omgørelsesprocent på voksenhandicapområdet var i 2024 på 40,4 % på landsplan.

Bornholms Regionskommune ligger således 23,4 % point under landsgennemsnittet.

Tal fra Danmarks Statistik viser, at borgerne bosat i Bornholms Regionskommune har modtaget 101 ydelser opgjort på de pågældende paragraffer i 2023.

Voksenhandicapområdets tal fordeler sig på følgende paragraffer i serviceloven (SEL); §§95, 96, 97 og § 100. Heraf hører § 95 under Center for Sundhed og Omsorg, da den vedrører praktisk hjælp og personlig pleje jf. servicelovens § 83. De øvrige paragraffer hører under Center for Familie- og Voksenindsatser.

Sagerne fordeler sig med:

1 sag på SEL § 100 (nødvendige merudgifter), hvor kommunen har fået omgjort sagen (skal behandles på ny).

3 sager på SEL § 100 (nødvendige merudgifter) hvor kommunen har fået stadfæstet afgørelsen.

1 sag på SEL § 96 (Brugerstyret personlig assistance) hvor Ankestyrelsen ikke kan behandle sagen, da klagen er indgivet for sent.

1 sag på SEL § 96 (Brugerstyret personlig assistance) hvor kommunen har fået stadfæstet afgørelsen.

1 sag som kommunen har fået omgjort/genoptaget (skal behandle sagen på ny).

Den ene sag kommunen har fået omgjort/genoptaget omhandler:

1. sag, på SEL § 100 Sagen har tidligere været stadfæstet af Ankestyrelsen. Sagen blev genoptaget af Ankestyrelsen. Afgørelse om udgifter til medicin er stadfæstet, mens kommunen på ny skal behandle udgifter vedrørende transport.

Den ene sag kommunen ikke har fået behandlet omhandler:

1. sag på SEL § 96, hvor Ankestyrelsen vurderer, at klagen er modtaget for sent. Kommunen vurderer også, at der ikke er oplysninger om særlige forhold, der kan føre til, at der kan ses bort fra klagefristen.

Børnehandicap for Bornholms Regionskommune

Ankestyrelsen har truffet 12 afgørelser i 2024.

I 8 af klagesagerne har Ankestyrelsen omgjort kommunens afgørelse. Det giver en omgørelsesprocent på 67 %.

De omgjorte afgørelser består af 1 ændret/ophævet sag, svarende til 8 % og 7 sager, hvor Ankestyrelsen har bedt kommunen behandle sagen på ny, det giver en omgørelses procent på 58 %.

Den gennemsnitlige omgørelsesprocent er 48,9 % på landsplan

Bornholms Regionskommune ligger således 18,1 % over landsgennemsnittet.

Tal fra Danmarks Statistik viser, at borgerne bosat i Bornholms Regionskommune har modtaget 260 ydelser opgjort på de pågældende paragraffer i 2023.

Sagerne fordeler sig med:

2 sager på Barnets lov § 86 (nødvendige merudgifter) hvor kommunen har fået stadfæstet afgørelsen.

2 sager på Barnets lov § 86 (nødvendige merudgifter) hvor kommunen har fået omgjort sagen (skal behandle sagen på ny).

Sagerne omhandler:

1. sag: sagen blev omgjort og skal behandles på ny, hvad angår hvorvidt barnets funktionsnedsættelse skal vurderes med eller uden medicin.

2. sag: sagen blev omgjort og skal behandles på ny, hvad angår hvorvidt barnets funktionsnedsættelse skal vurderes med eller uden medicin.

2 sager på Barnets lov § 87 (tabt arbejdsfortjeneste) hvor kommunen har fået stadfæstet afgørelsen.

5 sager, på Barnets lov § 87 (tabt arbejdsfortjeneste) hvor kommunen har omgjort sagen (skal behandle sagen på ny).

Sagerne omhandler:

1. sag: sagen blev omgjort og skal behandles på ny, hvad angår vurdering af sparede udgifter i forbindelse med tabt arbejdsfortjeneste.

2. sag: sagen blev omgjort og skal behandles på ny, hvad angår hvorvidt barnets funktionsnedsættelse skal vurderes med eller uden medicin.

3. sag: sagen blev omgjort og skal behandles på ny, hvad angår grundlag for at varsle nedsættelse af omfanget af tabt arbejdsfortjeneste, idet der under sagens behandling i Ankestyrelsen er fremkommet nye lægelige oplysninger.

4. sag: sagen blev omgjort og skal behandles på ny, hvad angår grundlag for bevilling af tabt arbejdsfortjeneste med tilbagevirkende kraft grundet manglende vejledning.

5. sag: sagen blev omgjort og skal behandles på ny, hvad angår hvorvidt barnets funktionsnedsættelse skal vurderes med eller uden medicin.

1 sag, på Barnets lov § 87 (tabt arbejdsfortjeneste) hvor kommunen har fået omgjort sagen (Ankestyrelsen har truffet anden afgørelse og givet borgeren medhold).

Sagen omhandler:

1. sag: Ankestyrelsen har vurderet at barnet er omfattet af målgruppen.

Kommentar fra Centerchef for Familie- og Voksenindsatser vedr. de generelle tal

Center for Familie- og Voksenindsatser bemærker, at Ankestyrelsens Danmarkskort giver et indtryk af, at mange af de af centret behandlede sager, omgøres.

Når der ses på omgørelsesprocenten vedr. social- og handicapsager, er det vigtigt at skelne mellem sager behandlet i Ankestyrelsen og det samlede antal sager i kommunen. Ankestyrelsen behandler et markant lavere antal sager end kommunen, hvorfor omgørelsesprocenten skal ses i lyset heraf.

Center for Familie- og Voksenindsatser har løbende fokus på borgernes retssikkerhed og på at sikre kvaliteten af sagsbehandlingen. Endvidere er området opmærksom på Ankestyrelsens principafgørelser, undersøgelser og rapporter, og indarbejder disse i myndighedsafdelingens praksis.

Der er fra 1. september 2025 sket ændringer i regelsættet vedrørende beregning af kompensations ydelse, tidligere benævnt som nødvendige merudgifter. Der er i den forbindelse planlagt etablering af fælles læringsrum på tværs af Børn, unge og voksenområdet, med henblik på styrkelse af kvaliteten i sagsbehandlingen og borgernes retssikkerhed.

Center for Familie- og Voksenindsatser bemærkninger for Voksenhandicapområdet

Center for Familie- og Voksenindsatser bemærker, at centeret aktuelt har en omgørelsesprocent på 17 %. Dette ligger dermed under landsgennemsnittet med 23,4 %. Der er tale om en bedring i forhold til tidligere år.

På baggrund af ovenstående, indstilles det fra voksenområdet, at der ikke udarbejdes en handlingsplan.

Center for Familie- og Voksenindsatser bemærkninger for børnehandicap:

Center for Familie- og Voksenindsatser bemærker, at centeret aktuelt har en omgørelsesprocent på 67 %. Dette ligger dermed 18,1 % over landsgennemsnittet. Der er dermed tale om dårligere resultat end landsgennemsnittet.

Det skal bemærkes at der i 2024 er sket implementering af ny lovgivning i form af Barnets lov, der har øget sagsbehandlingskravene, herunder krav om inddragelse af børnene.

Afdelingen har deltaget i et læringsforløb med Ankestyrelsen omhandlende personkredsvurderingen for handicapkompenserende ydelser i september 2025.

I forbindelse med implementering af læringsforløbet vil alle nye sager skulle personkredsvurderes på sagsmøder.

På baggrund af ovenstående, indstilles det fra børneområdet, at der ikke udarbejdes en handlingsplan.

Center for Sundhed og Omsorg for Bornholms Regionskommune

Ankestyrelsen har i 2024 ikke behandlet afgørelser efter servicelovens 95, som hører under Center for Sundhed og Omsorg.

[1] Forklaringen på at der skrives om afgørelser fra 2024, men ydelser fra 2023, er ifølge Social- og Ældreministeriet at antal ydelser er bagud med et år sammenlignet med omgørelsesprocenterne. Dette fordi at tallene for antal ydelser samme år ikke haves, når danmarkskortene udarbejdes til offentliggørelse d. 1. juli, hvilket skal ske jf. retssikkerhedsloven.

Økonomiske konsekvenser

Såfremt udvalgene beslutter at iværksætte en handlingsplan, må det forventes at det kræver øget brug af faglige ressourcer til fx kompetenceudvikling og sagsbehandling, afhængig af hvad handlingsplanens mål er.

Da centrene ikke har ressourcer afsat til dette indenfor deres eksisterende økonomiske ramme, vil udmøntningen af handlingsplanen kræve fornyet politisk behandling.

Supplerende sagsfremstilling

Høringssvar afgivet af Handicaprådet på møde den 2. december 2025:

De administrative medlemmer af Handicaprådet og de to politisk udpegede medlemmer fra kommunalbestyrelsen er ikke en del af nedenstående høringssvar:

”Handicaprådet opfordrer til at der udarbejdes handlingsplaner.

Ankestyrelsens praksisundersøgelser viser, at fejlene er gennemgående - også i de sager, som ikke ankes.

Danmarkskortet viser, at sagsbehandlingen langt fra har den kvalitet, som den burde have. Kommunen tester hvor grænsen går og det rammer især dem, som ikke har overskud til at anke.

Den urimelig lange sagsbehandlingstid i Ankestyrelsen rammer handicappede og deres familier hårdt.”

Punkt 9: Endelig vedtagelse af planlægning for et sommerhusområde ved Gedebakkevej

22/1646

Sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Formål med sagen

Forslag til kommuneplantillæg nr. 32 (bilag 1) samt forslag til lokalplan nr. 140 (bilag 2) for et sommerhusområde ved Gedebakkevej med tilhørende miljørapport (bilag 3) har været i høring fra den 23. september 2025 til den 18. november 2025. Der indkom 20 høringssvar.

Hovedtemaet i de indkomne høringssvar er, at planlægningen for sommerhusområdet ikke bør endeligt vedtages. Der henvises bl.a. til vurderingerne i miljørapporten, manglende eller utilstrækkelige afværgeforanstaltninger (bilag IV-arter), udpegningen i Grønt Danmarkskort (kommuneplanen) og kommunens naturpolitik.

Kommunalbestyrelsen skal beslutte, om planerne skal endeligt vedtages, og om planerne skal tilpasses som følge af høringssvarene.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- Kommuneplantillæg nr. 32 samt lokalplan nr. 140 for et sommerhusområde ved Gedebakkevej endeligt vedtages uden ændringer.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 18-12-2025

Anbefales.

Helle Munk Ravnborg og Mikael Benzon kan ikke medvirke, idet

- de finder, at naturhensyn nedfældet bl.a. i Grønt Danmarkskort, bør have forrang frem for sommerhuse,
- miljørapporten beskriver, at etableringen af sommerhuse vil indebære væsentlig negativ påvirkning på områdets fauna, herunder bilag IV arter, og på områdets landskabelige værdier,
- de afværgeforanstaltninger, der foreslås, ikke vurderes tilstrækkelige til at modvirke den negative påvirkning på bilag IV arter, og
- idet det oplyses i sagsfremstillingen, at der ikke vil kunne foretages væsentlige ændringer af de forelagte planforslag i forsøget på at imødekomme ovennævnte punkter.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-12-2025

Anbefales.

Helle Munk Ravnborg kan ikke medvirke, idet

- de finder, at naturhensyn nedfældet bl.a. i Grønt Danmarkskort, bør have forrang frem for sommerhuse,

- miljørapporten beskriver, at etableringen af sommerhuse vil indebære væsentlig negativ påvirkning på områdets fauna, herunder bilag IV arter, og på områdets landskabelige værdier,
- de afværgeforanstaltninger, der foreslås, ikke vurderes tilstrækkelige til at modvirke den negative påvirkning på bilag IV arter, og
- idet det oplyses i sagsfremstillingen, at der ikke vil kunne foretages væsentlige ændringer af de forelagte planforslag i forsøget på at imødekomme ovennævnte punkter.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Godkendt.

Enhedslisten kan ikke medvirke, idet

- de finder, at naturhensyn nedfældet bl.a. i Grønt Danmarkskort, bør have forrang frem for sommerhuse,
- miljørapporten beskriver, at etableringen af sommerhuse vil indebære væsentlig negativ påvirkning på områdets fauna, herunder bilag IV arter, og på områdets landskabelige værdier,
- de afværgeforanstaltninger, der foreslås, ikke vurderes tilstrækkelige til at modvirke den negative påvirkning på bilag IV arter, og
- de finder den politiske beslutningsproces betænkelig, da den reelt ikke efterlader mulighed for at inddrage anbefalinger fra høringsproces og den faglige udvalgsbehandling.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen godkendte den 18. september 2025 forslag til kommuneplantillæg nr. 32 og lokalplan nr. 140 for et sommerhusområde ved Gedebakkevej. Planforslagene var herefter i otte ugers offentlig høring fra den 23. september 2025 til den 18. november 2025.

Oversigtskort med planområdets arealdisponering

Under den offentlige høring indkom der 20 høringssvar, som fremgår i deres fulde længde af bilag 4 og i resumeret form af bilag 5. Derudover fremgår administrationens bemærkninger til de enkelte høringssvar også af bilag 5. Grundejers bemærkninger til de indkomne høringssvar fremgår af bilag 6. Flere af høringssvarene er modtaget mere end en gang, men de fremgår kun af opgørelsen og bilagene én gang.

De 20 høringssvar er indsendt af flere foreninger (Danmarks Naturfredningsforening Bornholm, Dansk Ornitologisk Forening Bornholm og Foreningen Bornholm) og en række borgere, hvoraf hovedparten synes at være bosiddende eller grundejere i det omkringliggende område.

Det gennemgående tema i alle de indkomne høringssvar er, at planlægningen ikke bør endeligt vedtages. Der henvises bl.a. til de beskrevne konsekvenser i miljørapporten, manglende eller utilstrækkelige afværgeforanstaltninger (bilag VI-arter), udpegningen i Grønt Danmarkskort (kommuneplanen), kommunes naturpolitik, og at der slet ikke er behov for flere sommerhuse.

Derudover bliver processen omkring planarbejdet og den politiske behandling heraf kritiseret. Bl.a. kritiseres de visualiseringer, der blev vist på borgermødet. Hele processen menes at have været så forhatet, at der reelt ikke har været mulighed for, at politikerne kan forholde sig ordentligt til de indkomne høringssvar.

I et par høringssvar foreslås der indarbejdet flere ændringer. Det foreslås, at grundstørrelsen ændres til minimum 2.500 m² i stedet for 1.500 m², at de tre grunde vest for Gedebakkevej udtages af planerne, og at byggemulighederne for udstykning nr. 9 begrænses yderligere. De fremtidige sommerhuse bliver endvidere omtalt som ”store sommerhuse”, hvilket medfører en bekymring om, at der ikke efterlades plads til naturen.

Afvejningen imellem planlægning og de forskellige hensyn i kommuneplanen og politikker er en politisk beslutning. Administrationen har arbejdet med, at der i planerne er indarbejdet hensyn, der sikrer, at der fortsat er plads til naturen, selvom der muliggøres nye sommerhuse, som kommunalbestyrelsen har ønsket. Det er administrationens vurdering, at de beskrevne afværgeforanstaltninger vil være tilstrækkelige, og at der ikke er tale om ”store sommerhuse” set i forhold til byggemulighederne i de omkringliggende sommerhusområder. Det er endvidere administrationens vurdering, at de foreslåede ændringer til planerne afviger væsentligt fra det kommunalbestyrelsen tidligere har besluttet, hvorfor disse ændringer ikke foreslås indarbejdet.

Tilpasning af planforslag

Administrationen har besvaret og belyst alle høringssvar i bilag 5, og har ikke fundet anledning til at foreslå ændringer af planforslagene (bilag 1 og 2). Det er dog kommunalbestyrelsen, som beslutter planernes endelige indhold, og kommunalbestyrelsen kan derfor foretage ændringer og tilpasninger inden vedtagelsen.

Der gøres opmærksom på, at såfremt der foretages så væsentlige ændringer i planforslagene, at der reelt er tale om ”nye” planforslag, vil de skulle sendes i fornyet høring, inden de endeligt kan vedtages. Hvis dette sker, vil fristen i landsplandirektivet, om at lokalplanen skal være vedtaget og offentliggjort inden den 15. januar 2026, ikke kunne overholdes, og retten til at få en lokalplan falder da bort. Der kan derfor ikke foretages væsentlige ændringer af disse her planforslag.

Sammenfattende redegørelse - Miljøvurdering

Administrationen har på baggrund af de indkomne høringssvar ikke fundet nogen anledning til at ændre i de vurderinger, som er foretaget i miljørapporten. Udkast til den sammenfattende redegørelse er vedlagt som bilag 7.

Den sammenfattende redegørelse til miljørapporten behandler de indkomne høringssvar i forhold til miljørapporten. Miljørapporten redegør for, at der vil være miljømæssig påvirkning af natur og landskab ved vedtagelse af planforslagene, men at der samtidigt er indarbejdet bestemmelser og afværgeforanstaltninger for at reducere påvirkningen.

Der gøres opmærksom på, at en miljørapport alene har til formål at belyse de miljømæssige konsekvenser, der er forbundet med vedtagelsen af en plan. Planer kan derfor (med nogle få undtagelser) vedtages, selvom der vurderes at være væsentlige miljømæssige konsekvenser forbundet hermed. Det er en politisk afvejning, om disse konsekvenser kan accepteres.

Tidsbegrænset planlægningsmulighed

Sommerhusområdet ved Gedebakkevej er udpeget i landsplandirektiv 2021 for udlæg og omplacering af sommerhusområder i kystnærhedszonen. Muligheden for at planlægge for de udpegede sommerhusområder bortfalder den 15. januar 2026.

Hvis planlægningen for sommerhusområdet ikke er vedtaget og offentlig bekendtgjort inden fristen, fortabes planlægningsmuligheden.

Den videre proces

Såfremt kommunalbestyrelsen endeligt vedtager kommuneplantillæg nr. 32 samt lokalplan nr. 140, vil planerne blive offentlig bekendtgjort og hermed træde i kraft. Fra ikrafttrædelsen vil der være en klagefrist på fire uger.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Bilag 1 - Forslag til kommuneplantillæg nr. 32

Bilag 2 - Forslag til lokalplan nr. 140

Bilag 3 - Miljøvurdering af planlægning for et sommerhusområde ved Gedebakkevej

Bilag 4 - Indkomne høringssvar

Bilag 5 - Resumé af høringssvar og bemærkninger hertil

Bilag 6 - Grundejeres bemærkninger til de indkomne høringssvar

Bilag 7 - Udkast til sammenfattende redegørelse

Punkt 10: Godkendelse af planforslag for Festivaler på Nordlandet

25/10953

Sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Formål med sagen

Kommunalbestyrelsen besluttede i april 2025 at udarbejde forslag til kommune- og lokalplanlægning for festivaler på Nordlandet.

Administrationens forslag til de relevante plan- og miljødokumenter fremlægges hermed. Disse dokumenter vil, efter godkendelse i kommunalbestyrelsen, blive sendt i offentlig høring, inden kommunalbestyrelsens endelige vedtagelse af plangrundlaget.

Planerne er udarbejdet for at etablere et klart plangrundlag, der muliggør afholdelse af store arrangementer i Nordlandet. Formålet er både at sikre de fremtidige rammer for Folkemødet og Wonderfestiwall samt at skabe generelle regler, der gælder for alle arrangører, som måtte ønske at afholde festivaler eller store arrangementer i området.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- forslag til kommuneplantillæg nr. 36 og forslag til lokalplan nr. 163 samt den tilhørende miljørapport godkendes og sendes i otte ugers høring.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 18-12-2025

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-12-2025

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Godkendt.

Sagsfremstilling

De senere år har Planklagenævnet strammet praksis for, hvornår arrangementer, som ligner Folkemødet og Wonderfestiwall, kræver en lokalplan. Grænsen for, hvad der anses for lokalplanpligtigt, er derfor blevet mindre klar. Administrationen vurderer, at Folkemødet og Wonderfestival hidtil er afholdt i overensstemmelse med planlægningen, men for at undgå tvivl i fremtiden er det rettidig omhu at få plangrundlaget på plads. Kommunalbestyrelsen besluttede på den baggrund den 30. april 2025 at udarbejde forslag til kommune- og lokalplanlægning for festivaler på Nordlandet.

Plangrundlaget består af et kommuneplantillæg (bilag 1) og en lokalplan (bilag 2). Plangrundlaget er blevet miljøvurderet, og miljørapporten (bilag 3) giver et oplyst grundlag for de miljøpåvirkninger, plangrundlaget medfører.

Forslag til kommuneplantillæg (bilag 1)

Forslag til *Kommuneplantillæg nr. 36 for Festivaler på Nordlandet* har til hensigt at ændre den gældende rammeinddeling i kommuneplanen, hvilket er en forudsætning for vedtagelsen af den tilknyttede lokalplan. Dette kommuneplantillæg introducerer en ny rekreativ kommuneplanramme for de områder, der lokalplanlægges for, og som ikke allerede er dækket af eksisterende rammer. Alle nuværende rammer i planområdet skal opdateres for at inkludere mulighed for planlægning af festivaler og større arrangementer.

Dette indebærer ændringer af 18 eksisterende rammer samt oprettelsen af en ny ramme.

Desuden indeholder kommuneplantillægget en grundig redegørelse for relevante udpegninger i kommuneplanen i relation til planområdet samt en oversigt over gældende lovgivning. Det vurderes, at kommuneplantillægget ikke vil være i konflikt med nogen eksisterende retningslinjer eller lovgivning.

Forslag til lokalplan (bilag 2)

Formålet med forslag til Lokalplan nr. 163 er at etablere et klart og solidt plangrundlag for afholdelse af store arrangementer, såsom Folkemødet og Wonderfestiwall. Planens hensigt er at sikre, at disse festivaler også i fremtiden har så optimale muligheder for afholdelse, som Bornholms Regionskommune kan stille.

For Wonderfestiwall, der foregår inden for et Natura 2000-område, er mulighederne for udvidelse begrænset. Planforslagets bestemmelser omkring det areal Wonderfestiwall benytter, er udarbejdet i samarbejde med Naturstyrelsen. Bestemmelserne har taget hensyn til tidligere tilladelser og erfaringer med naturens begrænsninger. Planen fastlægger, at Wonderfestiwall kun kan vokse inden for rammerne af de gældende naturforvaltningsvilkår. Samtidig åbner bestemmelserne op for lidt fleksibilitet med hensyn til publikumsantal og opstillingsperioder, således at Naturstyrelsen kan justere betingelserne i deres tilladelser baseret på deres vurderinger af, hvad der er muligt i den konkrete ansøgning.

Lokalplanen giver Folkemødet udvidede muligheder sammenlignet med tidligere afholdte arrangementer. Den skaber fleksible rammer for Folkemødets fremtidige udvikling og inkluderer arealer, der hidtil ikke har været benyttet til Folkemødet. Disse arealer er blevet udpeget i samarbejde mellem Foreningen Folkemødet og Folkemødeadministrationen i Bornholms Regionskommune. Det er vigtigt at bemærke, at lokalplanen ikke pålægger nogen handlepligt, hvilket betyder, at hver grundejer frit kan beslutte, om de vil benytte de muligheder, som planen tilbyder. Folkemødet kan således kun anvende arealerne, hvis de indgår en privatretlig aftale med de relevante ejendomssejere. Desuden er der ingen forventning om, at Folkemødet vil udnytte alle de muligheder, lokalplanen tilbyder, på en gang. I stedet understøtter planen, at funktionerne i landzonearealerne kan variere fra år til år.

Lokalplanen er inddelt i fire delområder: A, B, C og D. Delområde A, der omfatter den indre del af Allinge, muliggør aktiviteter hele året for at fremme liv og fællesskab. I delområde B (de tilstødende områder af Allinge) og delområde C (landzonearealerne omkring Allinge) er anvendelsen 'folkemøde i juni' muliggjort. Delområde D fastlægger rammerne for en musikfestival, der afholdes i august ved Slotslyngen.

Lokalplanen fastsætter de fysiske rammer for disse arrangementer, herunder retningslinjer for placering, omfang, miljøhensyn og midlertidige konstruktioner, men indeholder ikke specifikation af det indhold arrangementerne i fremtiden skal tilbyde. Endelig understreger lokalplanen, at Nordlandet skal fortsætte med at have udviklingsmuligheder, uden at restriktionerne fra planen hindrer andre anvendelser af arealerne

Miljørapport (bilag 3)

Miljørapporten belyser syv miljøfaktorer; biologisk mangfoldighed, befolkning og menneskers sundhed, vand, klima, landskab, sikkerhed og ressourceeffektivitet. Miljøfaktoren biologisk mangfoldighed er inddelt i otte underemner for forskellige typer af beskyttet natur og beskyttede arter. Miljøfaktoren befolkning og menneskers sundhed er inddelt i fem underemner om forskellige genepåvirkninger.

I forhold til biologisk mangfoldighed er der fundet behov for at tilpasse planforslagene, så det sikres, at visse arealer kun må benyttes i enten juni eller august og nogle arealer med særlig natur helt friholdes for festivalaktiviteter. Derudover skal der opstilles paddehegn langs en enkelt vej under en festivals opstilling, afvikling og nedtagning. Med de indarbejdede hensyn fremgår det af miljørapporten, at der ikke vil være væsentlige påvirkninger på biologisk mangfoldighed.

I forhold til befolkning og menneskers sundhed er der fundet mindre og moderate midlertidige påvirkninger på lugt, trafik, rekreative interesser og forsyningssikkerhed. Påvirkningen fra støj er også midlertidig, men vurderet væsentlig mens den står på. Støj er imødegået med bestemmelser om tidsperioder for afholdelse af festivaler og store arrangementer

i dele af planområdet. Det har ikke været muligt at indarbejde yderligere afværgeforanstaltninger mod støj, da det ville modarbejde formålet med planlægningen.

I forhold til vand er der fundet risiko for påvirkning af målsætninger for vandkvalitet, da produktionen af spildevand vil overgå Tejn Renseanlægs kapacitet ved arrangementer med meget stort antal gæster. Det er muligt at undgå risikoen ved at overføre noget af spildevandet til Rønne Renseanlæg.

I forhold til klima er der fundet en moderat påvirkning i form af udledninger fra transport af gæster, varer og materiel til festivaler og store arrangementer. Det er ikke muligt at indarbejde afværgeforanstaltninger på dette planlægningsniveau, da reduktion af klimagasser kræver beslutninger og implementering på et højere politisk niveau end en lokalplan.

I forhold til landskab er der fundet en ikke væsentlig påvirkning, selvom festivaler og store arrangementer kan være markante i landskabet mens de pågår. Dette fordi der kun er tale om midlertidige konstruktioner og lys, som fjernes helt igen, hvorefter landskabet vil fremstå uforandret.

I forhold til sikkerhed er der fundet en ikke væsentlig påvirkning, da planforslagene muliggør de nødvendige tiltag med blandt andet behandlingsplads og der er klar lovgivning for, hvad der skal tages højde for i en efterfølgende sikkerhedsplan.

I forhold til ressourceeffektivitet er der fundet en mindre væsentlig påvirkning fra affald og at affaldet kan håndteres efter gældende regler.

Samlet set er det muligt at indarbejde hensyn, så der ikke vil ske væsentlige negative påvirkninger udover fra støj. Det er ikke muligt at helt at undgå påvirkninger fra støj, men der vil være tale om midlertidige, kortvarige påvirkninger.

Høringsperiode

Jf. gældende lovgivning skal planforslagene med tilhørende miljørapport sendes i minimum otte ugers offentlig høring.

Proces

Planlægningsprocessen skal efter igangsættelsen i april gennemføre følgende handlinger i forbindelse med de fremlagte forslag til plan- og miljødokumenter:

- Godkendelse: Kommunalbestyrelsen skal først foretage en godkendelse af de præsenterede forslag til plan- og miljødokumenter. (Dette beslutningspunkt)
- Offentlig høring: Efter godkendelsen sendes dokumenterne høring, hvilket indebærer at informere borgerne og give dem mulighed for at komme med indsigelser og kommentarer.
- Endelig vedtagelse: Når høringsperioden er afsluttet, skal kommunalbestyrelsen træffe en beslutning om den endelige vedtagelse af plangrundlaget, eventuelt med henblik på justeringer baseret på høringssvarene. Plangrundlaget vil træde i kraft, når administrationen har foretaget en offentlig bekendtgørelse af planerne.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Bilag 1 - Forslag til kommuneplantillæg forud høring

Bilag 2 - Forslag til lokalplan forud høring

Bilag 3 - Miljørapport

Punkt 11: Den videre proces for Nature Park

23/10330

Sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Planklagenævnet har ved afgørelse af 13. marts 2023 ophævet tre af Nature Parks landzonetilladelser med den begrundelse, at en udvidelse af Nature Park er lokalplanpligtigt. Idet planloven har nogle begrænsninger i planlægning i kystnærhedszone, har administrationen anmodet advokatfirmaet Codex om deres vurdering af, hvad der skal til for, at planlovens bestemmelse om planlægning i kystnærhedszonen, kan anses for at være opfyldt. Advokatfirmaet har udarbejdet et notat herom, som tillige indeholder en risikovurdering.

Konklusionen i notatet er, at da lovforarbejder og praksis ikke nærmere definerer, hvornår et anlæg kan anses for at være et ”større anlæg”, kan det ikke vides, hvordan de statslige myndigheder vil vurdere sagen. Der er således en risiko for, at Plan- og Landdistriktsstyrelsen vil nedlægge veto mod et udkast til lokalplan, når det sendes i høring. Der er også risiko for, at selv om lokalplanen bliver vedtaget, at Planklagenævnet vil ophæve lokalplanen ved en påklage. Omvendt kan det ikke udelukkes, at den eksisterende fodboldsgolfbane og trætopsbane sammen vil udgøre et ”større anlæg” og dermed opfylde planloven.

Kommunalbestyrelsen skal beslutte, om administrationen skal gå videre med sagen i forhold til, at det ikke vides, hvordan de statslige myndigheder vil vurdere sagen. Hvis kommunalbestyrelsen vælger at gå videre med sagen, vil administrationen lave en igangsætningssag, hvor sagen vil blive screenet på sædvanlig vis for at vurdere, hvad der kan lade sig gøre eller ikke lade sig gøre i forhold til de øvrige regler, som skal iagttages. Screening er således ikke foretaget endnu. Hvis kommunalbestyrelsen vælger ikke at gå videre med sagen, vil Nature Park ikke kunne udvide sin virksomhed i kystnærhedszonen med to discgolfbaner og en aktivitets-sø.

Indstilling

Direktionen indstiller, at Kommunalbestyrelsen vedtager, om

- a) administrationen skal arbejde videre med sagen, eller
- b) administrationen skal ikke arbejde videre med sagen.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 03-12-2025

Indstilling b) anbefales.

Søren Schow kan ikke medvirke, idet han ønsker at anbefale indstillingens pin a).

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Indstillingens b) anbefales.

Søren Schow kan ikke medvirke, idet han ønsker at anbefale indstillingens pin a).

René Danielsson afventer sin stillingtagen.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Natur- Miljø og Planudvalgets indstilling blev sendt til afstemning.

For stemte 17: Liste A, liste C, Jonna Nielsen, liste K og liste Ø.

Imod stemte 5: Bo Ancher Jensen, Heidi Burgedahl, liste O og Søren Schow.

Hverken for eller imod stemte 1: Liste M

Natur- Miljø og Planudvalgets indstilling godkendt.

Sagsfremstilling

Nedenfor fremgår sagens forløb efter Planklagenævnets afgørelse af 13. marts 2023 om ophævelse af en landzonetilladelse til en ny discgolfbane, en landzonetilladelse til en aktivitets-sø, og en lovliggørende landzonetilladelse til en ulovligt anlagt discgolfbane. Det bemærkes, at i og med at klagesystemet er således, at Planklagenævnet kan ophæve landzonetilladelser, hvis der klages over regionskommunens afgørelser, inden for en given klagefrist, har ansøger ikke et retskrav på, at få en landzonetilladelse eller en lokalplan.

1. Ministerens afslag på, at Nature Parks projekt kan være med i forsøgsordning

Kommunalbestyrelsen vedtog den 21. december 2023, se bilag 1, at kommunen skulle ansøge Plan- og Landdistriktsstyrelsen (ministeren for byer og landdistrikter) om, at Nature Parks projekt kunne godkendes som et projekt under ”forsøgsordningen for kyst- og naturturisme”. Begrundelsen for ansøgningen var begrænsningerne for planlægning i kystnærhedszonen, da det var administrationens vurdering, at der ikke kunne planlægges for det ønskede projekt. Projektet omfattede bl.a. indholdet af de tre ophævede landzonetilladelser, et tårn på 45 meter, og ni overnatningshytter.

Ministeren for byer og landdistrikter gav ved brev af 13. november 2024 afslag på, at projektet kunne godkendes som forsøgsprojekt. I følgebrevet til afslaget oplyste ministeren, at det var ministeriets (By-, Land- og Kirkeministeriets) vurdering, at projektet formentlig ville kunne gennemføres inden for gældende regler i planloven. Ministeren havde derfor bedt Plan- og Landdistriktsstyrelsen om at gå i dialog med regionskommunen. Brevet var stilet til Bornholms borgmester, som videresendte afslaget og brevet fra ministeren til orientering til kommunalbestyrelsen den 15. november 2024.

2. Plan- og Landdistriktsstyrelsens udtalelse om, at planlægning vil være vanskelig

På baggrund af ministerens afslag og følgebrev rettede administrationen henvendelse til Plan- og Landdistriktsstyrelsen. Administrationen havde herefter et møde med de relevante statslige myndigheder den 2. december 2024.

På mødet oplyste Styrelsen for Grøn arealomlægning og Vandmiljø, at i forhold til de nationale landskabsinteresser burde skovtårnet være 10-20 meter og ikke 45 meter. Derudover henviste Plan- og Landdistriktsstyrelsen til hotelbegrebet i forhold til hytterne, hvad der bl.a. indebar, at der skulle være en hotelkerne med reception, restaurant, o.lign.

Ved mail af 12. juni 2025 afgav Plan- og Landdistriktsstyrelsen imidlertid en vejledende udtalelse i forhold til kystnærhedszonen, hvor de oplyste, at en udvidelse af aktiviteterne i Nature Park vurderes vanskelig at gennemføre i henhold til reglerne for planlægning i kystnærhedszonen, idet ferie- og fritidsanlæg i kystnærhedszonen – og dermed også udvidelser af eksisterende anlæg – kun kan ske i forbindelse med eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelser.

Plan- og Landdistriktsstyrelsens vurdering var dermed ikke i overensstemmelse med By-, Land- og Kirkeministeriets umiddelbare vurdering om, at projektet formentlig ville kunne gennemføres inden for de gældende regler i planloven.

3. Advokatfirmaet Codex og deres notat om planlægning i kystnærhedszone

Administrationen har på baggrund af begrænsningerne i planlægning i kystnærhedszone, og de divergerende svar fra staten, anmodet advokatfirmaet Codex om deres vurdering af, hvad der skal til for, at planlovens bestemmelse om planlægning i kystnærhedszonen, kan anses for at være opfyldt. Administrationen har afgrænset spørgsmålet til indholdet af de tre ophævede landzonetilladelser, dvs. to discgolfbaner og en aktivitets-sø. Advokatfirmaet har udarbejdet et notat herom af 30. september 2025, se bilag 2.

Af notatet fremgår det, at ferie- og fritidsanlæg skal lokaliseres efter sammenhængende turistpolitiske overvejelser og kun *i forbindelse med eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelser.*

Det lægges til grund, at planlægning for ferie- og fritidsaktiviteter på ejendommen *ikke* vil opfylde kravet i planloven om at være placeret i forbindelse med eksisterende bysamfund. Der lægges i den forbindelse vægt på ejendommens placering i det åbne land uden nogen direkte tilknytning til eksisterende bysamfund. Den nærmeste by i byzone er således beliggende ca. 3,9 km fra ejendommen, og afstanden til landsbyen Rø er ca. 1,85 km

For så vidt angår en tilknytning til *større ferie- og fritidsbebyggelser* vil vurderingen bero på om det eksisterende anlæg på ejendommen, dvs. fodboldgolfbanen og trætopsbanen i sig selv kan siges at udgøre større ferie- og fritidsbebyggelser.

Større ferie- og fritidsbebyggelser udgør i henhold til lovforarbejderne, feriehoteller, ferie-centre, campingpladser, vandrehjem, lystbådehavne og *større aktivitetsanlæg som golfbaner, sommerlande og lignende*.

Hverken forarbejderne eller praksis bidrager imidlertid med nogen nærmere definition på, hvornår et anlæg kan anses for at være "større" og dermed opfylde betingelsen om dette. Advokatfirmaet kan derfor ikke på det foreliggende grundlag udelukke, at den eksisterende fodboldgolfbane og trætopsbaner sammen vil kunne udgøre et sådant større anlæg.

Advokatfirmaet bemærker til dette, at såfremt regionskommunen ønsker at arbejde for et plangrundlag for det ønskede projekt, er det vurderingen, at der skal argumenteres for, at de eksisterende aktiviteter har et sådant omfang, at den ønskede udvidelse ikke vil virke dominerende i forhold til eksisterende forhold. Der skal herudover efter deres opfattelse kunne argumenteres for, at den ønskede udvidelse med sin placering ca. 2,4 km fra kysten, hverken vil virke dominerende i sammenhæng med de eksisterende aktiviteter på ejendommen eller i forhold til det omgivende kystlandskab og i øvrigt ikke opsplitter en ubebygget kyststrækning.

Advokatfirmaet påpeger videre, at større ferie- og fritidsbebyggelser i planlovens kontekst ikke er noget veldefineret begreb. Dette betyder, at der er rum for, at regionskommunen sagligt kan argumentere for, at de eksisterende aktiviteter på ejendommen udgør et sådant anlæg.

Advokatfirmaet påpeger imidlertid samtidig, at det også betyder, at Planklagenævnet i forbindelse med en eventuel klagesag, ligesom Plan- og Landdistriktsstyrelsen, uagtet kommunens argumentation, vil kunne komme frem til, at fodboldgolfbanen og trætopsbanerne ikke udgør et sådant anlæg. Konsekvensen heraf vil være, at det ikke vil være muligt at lovliggøre den allerede etablerede discgolfbane (hvor landzonetilladelsen blev ophævet) og eventuelle andre aktiviteter, der etableres i perioden mellem lokalplanens vedtagelse og en klagesags afslutning.

Derudover kan ministeren for byer og landdistrikter fremsætte veto med henvisning til de særlige hensyn ministeren varetager, herunder de nationale planlægningsinteresser i kystområderne. Det kan således ikke udelukkes, at Plan og Landdistriktsstyrelsen i overensstemmelse med indholdet af deres vejledende udtalelse af 12. juni 2025, vil nedlægge veto i medfør af planloven mod et lokalplanforslag for ejendommen. Hvis staten nedlægger veto til et udkast til lokalplan, vil der ikke kunne vedtages en lokalplan.

Selv om ministeren ikke nedlægger veto og lokalplanen vedtages endeligt, vil lokalplanen kunne påklages til Planklagenævnet. Det forhold, at styrelsen ikke har nedlagt et veto, vil ikke være til hinder for, at Planklagenævnet er af en anden vurdering end styrelsen, hvorfor der kan være risiko for, at lokalplanen bliver ophævet af Planklagenævnet, hvis lokalplanen påklages.

Nature Parks bemærkninger til sagen

Nature Park er blevet hørt i sagen og har ved mails af 4. november 2025 fremført, følgende:

- 1: Nature Event er i besiddelse af 45 ha, (450.000 m²) hvoraf parken har aktiviteter på 23 ha. (230.000 m²), i advokatnotatet fremgår ingen steder størrelsen på Nature Park. Advokaten fra Codex er ikke orienteret om størrelsen og har ikke taget højde for det i deres notat.
- 2: Der gøres opmærksom på, at Nature Park ligger midt i zone 5 i kommuneplan 2020.
- 3: Der skrives, at de ønskede placeringer ligger ca. 2,4 km fra kysten. Den rigtige afstand er 2,6 km og 2,7 km. fra kysten.
- 4: Jeg ønsker, at mail om prioritering bliver vedhæftet sagsfremstillingen.

5: Brændegårdshaven er på i alt 10.3 ha (103.750 m²), imens Nature Park er på 23 ha (230.000 m²).

Ovenstående oplysninger fra ansøger medfører ikke en ændret vurdering af sagen hos administrationen.

Det er korrekt, at Nature Park ligger i zone 5, 6 og 7 i kommuneplanens turistpolitiske afsnit. Dette har imidlertid ikke noget at gøre med vurderingen af, om der er tale om et ”større anlæg”.

Det er også korrekt, at det i en mail fremgår, at sagen vil blive prioriteret i forhold til tidspunkt for behandling af sagen, pga., at der er tale om en lovliggørelsessag, idet Nature Park i forhold til prioritering af sager, er placeret som erhverv og dermed er lavere prioriteret end samfundskritiske lokalplaner og lokalplaner for boliger. For nærværende er der generelt ca. 5 års køtid for at få udarbejdet en lokalplan, og vurderingen af, hvornår sagen kan behandles beror på, hvilke andre sager der er på det pågældende tidspunkt. Det forhold at administrationen har arbejdet med sagen løbende beror på, at der er blevet ansøgt om et forsøgsprojekt, og at administrationen har prøvet at få belyst sagen, som beskrevet ovenfor under sagsfremstillingen.

Det er korrekt, at målene indenfor kystnærhedszonen kan variere alt efter, hvor man måler fra. Men så længe, at det ligger indenfor 3 km, ligger det i kystnærhedszone. Så om afstanden er ca. 2,4 km eller 2,7 km har ingen betydning.

Administrationen er uenig i, at der i dag er aktiviteter på i alt 23 ha. Omkring 4,2 ha udgør forlystelser med en tilladelse, dvs. en fodboldgolfbane på ca. 1,5 ha og en trætopsklatrebane på ca. 3 ha. (arealet på klatrebanen er et skønnet areal, da arealet ikke er synligt på administrationens digitale kortløsninger). Derudover er der 1,5 ha, som udgør noget parkareal, bebyggelser og quizlabyrinth (det er et skønnet areal, da arealet ikke er synligt på administrationens digitale kortløsninger) og omkring 0,29 ha parkeringsarealer. Derudover er der veje og stier på ejendommen, hvor man kan gå tur i dagtimerne. Der henvises til bilag 3, som viser et kort over de eksisterende aktiviteter og de ønskede 3 aktiviteter.

Konklusion

Der er en risiko for ved planlægning i kystnærhedszonen, at Plan- og Landdistriktsstyrelsen vil nedlægge veto mod et udkast til lokalplan, når det sendes i høring, og hvis lokalplanen bliver vedtaget, at Planklagenævnet vil ophæve lokalplanen ved en påklage. En ophævelse vil betyde, at der er brugt tid på at lave en lokalplan og miljøgodkendelse af plan og projekt.

Omvendt vil en udvidelse af Nature Park ikke kunne ske i kystnærhedszonen, hvis der ikke prøves at lave en lokalplan, selv om der er en risiko herved.

Det bemærkes dertil, at det fremgår af dagsordenspunktet fra december 2023, at de to naboer er bekymrede for gener fra Nature Parks aktiviteter. Derudover blev landzonetilladelse i sin tid påklaget til Planklagenævnet.

Den videre proces

Hvis kommunalbestyrelsen vælger at gå videre med sagen, vil administrationen lave en igangsætningssag, hvor sagen vil blive screenet på sædvanlig vis for at vurdere, hvad der kan lade sig gøre eller ikke lade sig gøre i forhold til de øvrige regler, som skal iagttages.

Hvis kommunalbestyrelsen vælger ikke at gå videre med sagen, vil Nature Park ikke kunne udvide sin virksomhed i kystnærhedszonen med to discgolfbaner og en aktivitets-sø.

Nature Park vil kunne fortsætte sin hidtidige virksomhed, som ikke omfatter de tre ophævede landzonetilladelser.

Økonomiske konsekvenser

[Klik her for at skrive økonomiske konsekvenser](#)

Bilag

Bilag 1 - Dagsordenspunkt om ansøgning af projekt i Rø til forsøgsordning for naturturisme

Bilag 2 - Notat af 30. september 2025 om lokalplan for fritidsanlæg i kystnærhedszone

Bilag 3 - Arealdisponering

Punkt 12: Udarbejdelse af masterplan for DGI området

25/20991

Sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Området omkring DGI-stadion skal byudvikles. Kommunalbestyrelsen har besluttet, at der skal indplaceres 120 nye almene boliger. Men området rummer et stadionanlæg og arealet er så stort, at der i fremtiden kan bygges flere boligbyggerier. Der er behov for en masterplan, som sætter vision og retning for den fremtidige samlede udvikling af området. Masterplanen skal definere storparcellerne for en fremtidig boligudbygning med henblik på et fremtidigt salg af kommunale arealer.

Kommunalbestyrelsen skal beslutte, om de vil afsætte midler til en masterplan.

Indstilling

Direktionen indstiller

- a) der gives en tillægsbevilling på 450.000 kr. i 2026 til bevilling 65 Administration til udarbejdelse af en masterplan og juridisk bistand for DGI-område finansieret af kassebeholdningen, og
- b) der i 2025 gives en tillægsbevilling på -90.000 kr. på bevilling 52 Teknik, natur og miljø, samt en tillægsbevilling på -360.000 kr. fra puljen til boligudvikling fra bevilling 43 Erhverv og bolig, som tilføres kassebeholdningen.

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 02-12-2025

Ad a) Anbefales.

Ad b) Anbefales.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 03-12-2025

Indstillingen anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Godkendt.

Sagsfremstilling

Hvad er en masterplan?

En masterplan er en langsigtet strategisk plan for udviklingen af et større byområde. Med en masterplan kan kommunalbestyrelsen lægge linjerne for en samlet udvikling af DGI-området, som er stort nok til at rumme mere end ét boligprojekt. Med masterplanen udvikler kommunalbestyrelsen en samlet vision for et område, hvor der kan arbejdes med en gennemgående landskabsstruktur, et fælles vej- og stisystem, som kobler området sammen med byen og en opdeling i kvarterer eller definition af storparceller til den fremtidige udvikling. På den måde kan kommunalbestyrelsen udvikle et attraktivt byområde med en identitetsskabende vision og samtidig optimere sine investeringer i infrastruktur, fordi masterplanen udpeger, hvordan området kan udbygges omkring en fælles infrastruktur. Der er brug for en masterplan som grundlag for at udstykke området i grunde, hvoraf én grund skal sælges til DAB Lejerbo og én eller flere yderligere grunde kan sælges til fremtidige boligprojekter eller andet formål. Masterplanen er således en forudsætning for at udarbejde en betinget købsaftale med DAB Lejerbo.

Hvis ikke der udarbejdes en masterplan, bliver det svært at indplacere de nye almene boliger i området. Der er risiko for, at de nye almene boliger kommer til at blive placeret uhensigtsmæssigt i forhold til en fremtidig udvikling. Det er også svært at tage stilling til, hvordan eventuelle fælles strukturer kan organiseres for området. Det drejer sig både om vejstruktur, anlæg til regnvandshåndtering og grønne strukturer med stisystem og beplantning. Det er hverken i kommunens eller DAB Lejers interesse, at de køber mere end strengt nødvendigt.

DGI-grunden

Matrikelgrænserne på og omkring DGI-anlægget er af ældre dato og giver ikke et meningsfuldt og veldefineret grundareal. Dét areal, som er defineret på nedenstående luftfoto med gul stiplede streg er ca. 14,8 hektar. DAB-Lejerbo har udført nogle indledende studier, som peger på, at deres arealbehov er ca. 3-4 hektar for at opføre en boligbebyggelse med ca. 120 boliger i én-to etager. Det efterlader et betydeligt restareal, som der bør tages stilling til i sammenhæng med den konkrete indplacering af DAB Lejers almene boligbebyggelse.

Miljøundersøgelserne er gennemført. Resultaterne præsenteres i detaljer ved igangsætning af planarbejdet og indarbejdes som grundlag i masterplanen. Overordnet kan det konkluderes, at den største del af arealet syd for Torneværksvej kan planlægges til boliger i nuværende situation, og at hele arealet kan bringes i spil til boligformål i fremtiden.

De kommunalt ejede matrikler er markeret med magenta farve. Den stiplede gule streg viser oplæg til afgrænsning af masterplan.

Stadionanlægget – en begrænsning eller et potentiale?

Stadionanlægget består af fire jordvolde, som omringer en helt plan græsflade. Der er fire høje lysmaster, som kan oplyse anlægget. Anlægget er ca. 220 x 220 m (4,8 hektar) på udvendig side af jordvoldene, mens græsfladen i midten er 130 x

130 m. Anlægget ligger placeret som et centralt landskabelement på arealet. Dette betyder, at arealerne omkring anlægget er relativt smalle i forhold til at indpasse en boligbebyggelse og opnå en effektiv arealudnyttelse.

Men anlægget har også potentialer. Dels benyttes det i dag til nogle få festival- og musikarrangementer, og dels giver det nogle rekreative muligheder. Den store flade i midten kan bruges til cirkus og lignende pladskrævende, men midlertidige behov – også i en fremtid med boliger omkring. Stadionanlægget bruges til dagligt til gåture, hundeluftning og kælkebakke, når der er sne.

Den nuværende drift er ekstensiveret og det betyder, at græsfladen ikke længere kan bruges som egentlig boldbane, og at lyset ikke kan garanteres at virke.

Masterplanen skal opfylde strategiske pejlemærker

Plan- og udviklingsstrategi 2024 indeholder en række strategiske pejlemærker for boliger og byudvikling. I masterplanen skal der arbejdes med, hvordan de udmøntes mere konkret.

Masterplanens indhold

Masterplaner kan være mere eller mindre detaljerede. I dette tilfælde ønskes en overordnet visionskitse, som kan disponere en hensigtsmæssig fremtidig udvikling af hele området. Arbejdet med masterplanen skal omfatte og resultere i:

- Overordnet arealanalyse med angivelse af fordele og ulemper for flere forslag (bevarelse eller fjernelse af jordvolde)
- Samlet visionskitse for et nyt boligområde på DGI-grunden i Rønne, med særligt fokus på fremtidig udbygning, bæredygtighed og arkitektonisk kvalitet
- Udkast til udstykninger (forskellige modeller med indbyg. tolerancer/buffer)
- Principiel illustrationsplan for hele områdets disponering, herunder
- Konkretisering af en samlet landskabsstruktur og afgrænsning af nogle storparceller dels til det almene boligprojekt og dels til ét eller flere fremtidige boligprojekter
- Områdets sammenhæng med byen i form af et samlet vej- og stisystem

Proces og tidsplan for en masterplan

Primo januar – ultimo januar: Udarbejdelse af overordnet volumenundersøgelse til første sparring med BRK

Februar. Temamøde for kommunalbestyrelsen eller et eller flere udvalg (afhænger af valgresultat og konstituering)

Februar. Bornholms Regionskommunes (administrationens) vurdering af indledende volumenundersøgelse

Primo marts – primo april. Udarbejdelse af endeligt forslag til overordnet masterplan

Workshop: 120 boliger i hhv. 1 og 2 etager indplaceres forsøgs-mæssigt omkring stadionanlægget. (Foto: Arkitema)

Historik

Sagen har sammenhæng med forskellige sager vedrørende udviklingen af DGI og almene boliger. Herunder gives en oversigt med links til sagerne:

- [Indkaldelse af idéer og forslag, boliger på DGI Stadion](#)
- [Midler til grundkapitallån](#)
- [Reservation af grundareal til nybyggeri af almene boliger, DGI-grunden](#)
- [Valg af bygherre til nye almene boliger på DGI-grunden](#)
- [Undersøgelse af miljøforhold på DGI forud for planlægning](#)
- [Lukket punkt: Økonomi forbundet med almenbolig-projektet på DGI](#)

Økonomiske konsekvenser

En masterplan for udvikling af det samlede areal omkring DGI er et behov, som ikke tidligere har været fremsat. Der er derfor ikke afsat midler i budgettet til formålet.

Masterplanen skal være et forberedende arbejde for frasalg af kommunale storparceller til boligbyggeri. Udgiften forventes derfor opvejet af et kommende provenu fra salg af kommunal byudviklingsjord ved de fremtidige salg til dels det almene boligselskab og dels andre endnu ukendte investorer/ejendomsudviklere.

Udarbejdelse af en masterplan og juridisk bistand anslås til samlet 450.000 kr., hvoraf de 400.000 kr. er til konsulentbistand til udarbejdelse af en masterplan og 50.000 kr. er til advokatbistand.

Der blev den 27. februar 2025 givet en tillægsbevilling på 400.000 kr. til bevilling 52 Teknik, natur og miljø til gennemførelse af en kortlægning af miljøbelastningen på arealerne. Miljøundersøgelserne er gennemført for 309.936,50. Der er således et restbeløb på ca. 90.000, i 2025.

Der er i 2025 et mindreforbrug på bevilling 43 Erhverv og bolig under Pulje til boligudvikling, som kan medfinansiere udarbejdelsen af en masterplan.

Der søges dermed om en samlet tillægsbevilling til bevilling 65 Administration på 450.000 kr. i 2026, som finansieres af kassen. Til finansiering af dette gives i 2025 en tillægsbevilling på -90.000 kr. fra bevilling 52 Teknik, natur og miljø jf. ovenstående og en tillægsbevilling på -360.000 kr. til bevilling 43 Erhverv og bolig.

Punkt 13: Beslutning om skovbadeskov

23/4869

Sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomiudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Kommunalbestyrelsen har den 21-09-2023 vedtaget, at der skal rejses klimaskov syd for Hasle. NGO'en Growing Trees Network, der sponsorerer træerne, har spurgt om kommunen er interesseret i at konceptet skovbadeskov kan indgå i skovrejsningsprojektet. Dette kan gøres uden at den nærmere sammensætning af skoven ændres i forhold til oprindeligt vedtaget. Økonomirammen i projektet ændres ikke. Spørgsmålet om skovbadeskov tages op til politisk vurdering da det er et element der tilføres skoven og dette element indgik ikke i dagsordenen da sagen oprindeligt blev behandlet.

Indstilling

Direktionen indstiller at

- Konceptet skovbadeskov indgår i skovrejsningsprojektet.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 03-12-2025

Anbefales.

Søren Schow kan ikke medvirke.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Anbefales.

Søren Schow kan ikke medvirke.

René Danielsson afventer sin stillingtagen.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Godkendt.

Søren Schow og Heidi Burgedahl kan ikke medvirke.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen har den 21-09-2023 vedtaget etablering af klimaskov syd for Hasle, og administrationen har udarbejdet en plantningsplan. Kommunen er blevet kontaktet af NGO'en Growing Trees Network (GTN), som sponsorerer træerne via deres netværk af virksomheder. Der er opstået mulighed for at konceptet skovbadeskov kan indgå i skovrejsningsprojektet. BRK skal tage stilling til om kommunen ønsker at konceptet skovbadeskov indgår i den vedtagne skovrejsning.

Skovbadning er et japansk koncept ”Shinrin Yoku”, som betyder noget i retning af ”at indtage skovens atmosfære”. I det gamle Japan har man haft tradition for at gå ud i de store skove og knytte kontakt til naturen med en helbredende effekt af krop og psyke til følge. At skovbade er at gå en tur i skoven med sine sanser vakt og suge skovens miljø til sig som en form for meditation.

At få etableret en skovbadeskov på Bornholm vil give skovgæsterne på øen yderligere muligheder for at få glæde af at gå en tur i skoven. GTN har tidligere været involveret i etablering af skovbadeskove ved Aarhus og Roskilde. Begge skove er blevet taget godt i mod og bruges flittigt af publikum.

Den af administrationen udarbejdede plantningsplan lever op til de krav, der stilles til en skovbadeskov. Der etableres vandhuller og lysninger med indre skovbryn og så ligger skovrejsningen op ad eksisterende skov og åbne marker. Så skoven kan sagtens rumme både at være klimaskov og skovbadeskov.

Skovbadning vil indebære opsætning af skilte. Dette kan rummes inden for de vedtagne budgetmæssige rammer. Ud over at sponsere træerne ønsker GTN at bidrage med et særligt indvielsesarrangement i foråret 2026.

Der er ingen bindinger i den eksisterende aftale om hvilke virksomheder GTN kan samarbejde med for at skaffe penge til at sponsere skovrejsning i BRK.

GTN anfører at de håber at konceptet skovbadeskov kan være med til at berige lokale borgere og turister på Bornholm med nære naturoplevelser og fysisk og psykisk velbefindende for skovgæsten.

Økonomiske konsekvenser

Ingen konsekvenser, projektet rummes indenfor den eksisterende økonomiske ramme. I tilfælde af at kommunen ikke ønsker at konceptet skovbadeskov indgår i projektet vil GTN om alle omstændigheder opfylde aftalen om at sponsere træerne som oprindeligt aftalt.

Bilag

Skovbadeskov Århus

Kort og infotekst skovbadeskov Himmelev 2024

Beslutning om skovrejsning af klimaskov syd for Hasle.

Punkt 14: Indsatsplan for kæmpebjørneklo

21/2891

Sagsgang

Natur-, Miljø og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Den 19. december 2024 har kommunalbestyrelsen vedtaget ”Indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo på Bornholm 2026”. Som led i beslutningen skulle der på budgetforhandlingerne for 2026 fremsendes udvidelsesforslag på 50.000 kr. til at dække det øgede ressourcetræk i forbindelse med myndighedsarbejdet med indsatsplanen fra 2026 og frem. Sagen har ikke været på budgetforhandlingerne og der er derfor ikke foretaget en budgetudvidelse til at dække de øgede myndighedsopgaver, der følger med vedtagelsen af indsatsplanen. Derfor spørger administrationen om, hvordan den nu skal forholde sig.

Indstilling

Direktionen indstiller at

- a) Bornholms Regionskommune vedtager ”Indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo på Bornholm 2026” med målsætning om, at planten skal være udryddet, på Bornholm senest i 2038. Der arbejdes med partnerskaber, hvor kommunen eller private entreprenører efter afregning bekæmper for lodsejere, som ikke selv ønsker at udføre bekæmpelsen. For at dække det øgede ressourcetræk i forbindelse med myndighedsarbejdet afsættes 50.000 kr. der tages i kassen i 2026. Der fremsendes et udvidelsesforslag til budgetforhandlingerne 2027 på 50.000 kr. for at dække det øgede ressourcetræk i forbindelse med myndighedsarbejde med indsatsplanen fra 2027 og frem.

- b) Alternativt fortsætter indsatsen i ”Indsatsplan for bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo ved Kobbekåben i årene 2005-2015” indtil planten kan erklæres udryddet i indsatsområdet, hvilket sandsynligvis kan ske i 2030. Der arbejdes på Bornholm med partnerskaber, hvor kommunen eller private entreprenører efter afregning bekæmper for lodsejere, som ikke selv ønsker at udføre bekæmpelsen.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 03-12-2025

- a) Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Indstillingens a) anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Indstillingens a) godkendt.

Sagsfremstilling

Bekæmpelsen af kæmpebjørneklo går godt

Natur-, Miljø- og Planudvalget behandlede strategi for bekæmpelse af kæmpebjørneklo og japansk pileurt på deres møde den 1. juni 2021. Her blev det vedtaget, at der skulle fremsættes en indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo på Bornholm til politisk behandling. Bekæmpelsen af kæmpebjørneklo går godt i indsatsområdet og på resten af øen. Med en indsatsplan for hele Bornholm får kommunen mulighed for at mere effektivt arbejde med at få udryddet denne invasive planteart. Via indsatsplanen kan kommunen fortælle borgerne, at de er forpligtiget til at bekæmpe planten. Erfaringen fra Kobbekåen er, at næsten alle lodsejere ønsker, at den bekæmpes på deres areal. De få som ikke bekæmper kan påbydes at bekæmpe så arbejdet, med at bekæmpe for andre, ikke skal være forgæves. Via indsatsplanen kan kommunen tilrettelægge og gennemføre en struktureret og målrettet overvågning, da indsatsplanen giver hjemmel til at overvåge på private arealer.

Grundet den bekæmpelse kommunen og private lodsejere har udført de sidste ti år forventes det ikke, at der bliver en stor stigning i antal af steder, der skal bekæmpes på Bornholm, når indsatsplanen vedtages. I første omgang vil der nok komme en del henvendelser, da der via kommunalbestyrelsens behandling kommer ekstra opmærksomhed på sagen. Men derefter vil antallet af nye steder sandsynligvis ligge på samme lille niveau som i de seneste fem år med 10-20 nye steder pr år.

Indsatsplanen bygger på de erfaringer kommunen har fået via bekæmpelse af kæmpebjørneklo i det nuværende indsatsområde "Indsatsplan for bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo ved Kobbekåen i årene 2005-2015" samt på resten af Bornholm.

Heldigvis har man på Bornholm bekæmpet planten effektivt. Derfor står kommunen i en situation, hvor det er realistisk at udrydde planten inden for en overskuelig fremtid, hvis man udnytter de erfaringer kommunen har fået.

Vi hjælper naturen

Bekæmpelse af invasive plantearter er en vigtig del af en naturpolitik, hvor man gerne vil bevare artsdiversiteten i økosystemerne. De invasive plantearter truer biodiversiteten, da de fortrænger hjemmehørende plantearter, som traditionelt indgår i økosystemet. Når de hjemmehørende plantearter forsvinder bliver forholdene for mange insekter og smådyr forringet, da de igennem århundreder er tilpasset et liv sammen med de hjemmehørende planter. Kæmpebjørneklo er desuden giftig for huden for de mennesker, der får saften på sig uden at vaske den af.

Lovhjemmel

Kommunen kan vedtage en indsatsplan i henhold til BEK nr 842 af 23/06/2017 "Bekendtgørelse om bekæmpelse af kæmpebjørneklo". Med vedtagelsen har alle lodsejere med arealer omfattet af planen pligt til at bekæmpe planten i overensstemmelse med indsatsplanens bestemmelser. Det vil sige, at kommunen via indsatsplanen kan sikre at planten bliver systematisk bekæmpet. For at opnå målsætningen om udryddelse af planten på Bornholm senest år 2038, må der ikke være planter, der smider frø på jorden efter 2028, da frøene kan bevare spireevnen i jorden op til 10 år. Selv om 2038 kan virke som langt ude i fremtiden, er det i de første tre-fem år af indsatsplanen, at bekæmpelsen skal være intensiv. Herefter kommer der en lang periode med overvågning og fastholdelse af borgernes interesse. Man kan ikke opfylde målsætningen i indsatsplanen uden høj grad af opbakning fra borgerne.

Partnerskaber i stedet for påbud

Bekæmpelse af den enkelte plante skal medføre at planten dør samt at den enkelte plante på intet tidspunkt reproducerer sig selv (smider sine frø i naturen). Hvis man som ejer af et areal ikke bekæmper planten i overensstemmelse med indsatsplanens bestemmelser kan kommunen påbyde lodsejeren at udføre arbejdet og i sidste ende udføre bekæmpelsen på ejerens regning. For at undgå denne administrativt tunge og for borgeren ubehagelige proces kan kommunen i stedet tilbyde partnerskaber. Partnerskaber har de senere år været et stærkt kort i bekæmpelsen på private arealer, hvor lodsejerne får tilbud om, at kommunen udfører bekæmpelsen i mindst 5 år. En billig løsning, som næsten alle accepterer, da det koster meget lidt at udføre bekæmpelsen, hvis man arbejder professionelt. Partnerskaber indgår som del af bekæmpelsen af japanske pileurt jævnfør Natur- og Miljøudvalgets beslutning 1. juni 2021. For partnerskaber kan selve bekæmpelsen både udføres af kommunen og private firmaer, der har de relevante kompetencer.

Proces

Hvis indsatsplanen vedtages af kommunalbestyrelsen skal den i høring i minimum 8 uger før den kan vedtages endeligt. Landbrug og Fødevarer, samt Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet ved deres hovedorganisationer kan

påklage indsatsplanen til Miljøstyrelsen.

Indsatsplan og rapport lægges på sagen som bilag.

Økonomiske konsekvenser

Ressourcetræk og budgetudvidelse

Der forventes et øget ressourcetræk på ca. 170 timer (50.000 kr.) om året til påbud og overvågning ved indstillingens punkt a. Disse ressourcer foreslås tilført ved en øremærket budgetudvidelse til konto 6 på bevilling 52. Beløbet tages som kassetræk i kommunekassen i 2026. I forbindelse med budgetforhandlingerne 2027 fremsendes et udvidelsesforslag.

Der forventes ikke øget ressourcetræk i forbindelse med indstillingens punkt b.

For partnerskaber dækkes omkostningerne af gebyret for den bekæmpelse, der udføres.

Driftsbudget til bekæmpelse af invasive arter

I perioden 2010-21 er der i gennemsnit brugt 140.000 kr. årligt på bekæmpelse af invasive plantearter, primært kæmpebjørneklo og japansk pileurt, på kommunale arealer, i indsatsområdet og hvor der er indgået partnerskaber. Rynket rose bekæmpes på kommunale arealer med en særskilt bevilling på godt 225.000 kr. Budgettet ligger på bevilling 53 Vej, Park og Anlæg. Der bruges i administrationen årligt 8 dage på overvågning, opfølgning herpå samt dialog med borgere.

Bilag

Rapport om kæmpebjørneklo på Bornholm

Indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo på Bornholms udkast

Indsatsplan for kæmpebjørneklo

Punkt 15: Offentlig høring af forslag til Tillæg 1 til spildevandsplanen 2023 – 2027

23/21593

Sagsgang

Natur- og Miljøudvalget, indstiller

Økonomi- og Planudvalget, indstiller

Kommunalbestyrelsen, beslutter

Formål med sagen

Bornholms Regionskommune har til hensigt årligt at udarbejde et opsamlende tillæg til den gældende spildevandsplan 2023- 2027, så bl.a. plangrundlaget for Bornholms Spildevand A/S projekter løbende kan implementeres.

Herudover rummer et tillæg til den gældende spildevandsplan mulighed at nyopstående behov for projekter kan igangsættes tidligere samt at eventuelle fejl i planen løbende kan rettes.

Tillæg 1 til spildevandsplan 2023-2027 er et opsamlende tillæg af løbende rettelser samt oplyste matrikler, der skal afgive areal eller have pålagt servitutter for at implementere spildevandsplan 2023-2027.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- forslag til opsamlende tillæg 2024 til spildevandsplanen 2023 - 2027 godkendes og sendes i 8 ugers offentlig høring.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 03-12-2025

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Godkendt.

Sagsfremstilling

Miljøbeskyttelsesloven fastsætter, at Bornholms Regionskommune skal have en spildevandsplan. Bornholms Regionskommunes gældende spildevandsplan 2023 – 2027 blev udarbejdet på et tidspunkt, hvor forsyningen, Bornholms Spildevand A/S ikke havde færdigprojekteret deres projekter for 2024. De kunne derfor på daværende tidspunkt ikke oplyse, præcis hvilke matrikler, der ville blive berørt af servitutter af deres planlagte projekter til påbegyndelse i 2024. Dette er nu faldet på plads og der er derfor behov for et opsamlende tillæg.

Derudover er der kommet en række rettelser til spildevandsplanen, som bliver inddraget i planen i samme ombæring. Det drejer sig om:

- Fejlrettelse af separatkloakering i Østermarie.
- Fejlrettelse af to ejendomme i Allinge, der skal separatkloakeres.

- To enkeltejendomme uden for kloakopland, der er blevet tilsluttet spildevandskloak efter aftale mellem Bornholms Spildevand A/S, Bornholms Regionskommune og grundejer.
- Vedtægter fra et spildevandslav
- Ændring af administrationspraksis for pejling af grundvandsstand i forbindelse med nedsivningsanlæg.
- Fejlrettelse af fire enkeltejendomme
- Fejlrettelse af et område i Vang, der er registreret som fælleskloakeret, men som kun er spildevandskloakeret
- Separatkloakering af en enkelt ejendom i Østermarie, der ikke tidligere har været inddraget i planen
- Delvis aflysning af separatkloakering i et opland i Nexø
- Registrering af et fælles anlæg på Segenvej

Et tillæg til spildevandsplanen skal screenes for miljøvurdering. Der har desværre været en lang sagsbehandlingstid grundet mange projekter, der skulle screenes for miljøvurdering. Derfor er dette tillæg 2024 til spildevandsplanen forsinket. Det må derfor forventes, at der snart kommer et nyt opsamlende tillæg 2025/2026 til politisk behandling.

Forslag til det opsamlende tillæg 2024 til spildevandsplanen er vedlagt som bilag

Økonomiske konsekvenser

Spildevandsplanen har primært økonomiske konsekvenser for Bornholms Spildevand A/S, der har taget højde for økonomien i deres investeringsplan.

Bilag

Tillæg til spildevandsplan

Punkt 16: Offentlig høring af forslag til Tillæg 2 til spildevandsplanen 2023 – 2027

25/10187

Sagsgang

Natur- og Miljøudvalget, indstiller

Økonomi- og Planudvalget, indstiller

Kommunalbestyrelsen, beslutter

Formål med sagen

Bornholms Regionskommune har til hensigt årligt at udarbejde et opsamlende tillæg til den gældende spildevandsplan 2023- 2027, så bl.a. plangrundlaget for Bornholms Spildevand A/S projekter løbende kan implementeres.

Herudover rummer et tillæg til den gældende spildevandsplan mulighed at nyopståede behov for projekter kan igangsættes tidligere samt at eventuelle fejl i planen løbende kan rettes.

Tillæg 2 til spildevandsplan 2023-2027 er et tillæg med et nyopstået behov som udmøntning af seneste forsvarsforlig. Dette tillæg er ekstraheret fra Tillæg 1, da det ikke er omfattet af regler om miljøvurdering.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- forslag til opsamlende tillæg 2024 til spildevandsplanen 2023 - 2027 godkendes og sendes i 8 ugers offentlig høring.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 03-12-2025

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Godkendt.

Sagsfremstilling

Miljøbeskyttelsesloven fastsætter, at Bornholms Regionskommune skal have en spildevandsplan. Bornholms Regionskommunes gældende spildevandsplan 2023 – 2027 blev udarbejdet på et tidspunkt, hvor behovet for kloakering i dette område ikke var opstået. Der er derfor behov for et opsamlende tillæg.

Dette tillæg er ekstraheret fra tillæg 2, da dette projekt ikke er omfattet af regler om miljøvurdering. Jf § 3 Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (LBK nr. 4 af 03.01-2023) er projekter som dette, der alene tjener et nationalt forsvarsformål eller et civilt beredskabsformål, ikke omfattet af loven. Derfor omfatter dette tillæg alene dette projekt.

Økonomiske konsekvenser

Spildevandsplanen har primært økonomiske konsekvenser for Bornholms Spildevand A/S, der har taget højde for økonomien i deres investeringsplan.

Bilag

Tillæg 2 til spildevandsplan 2023-2027 - Raghammer

Punkt 17: Anlægsbevillinger til opførelse af ståltårn på Kongemindet - ændring

24/21625

Sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Kommunalbestyrelsen godkendte den 27. februar 2025 model B i den fremlagte sag ([Link til sagen](#)) om overbygningen på Kongemindet i Almindingen.

Valget af model B medfører, at der skal fremstilles og opføres et ståltårn, der er identisk med det nu nedtagne og kasserede ståltårn.

Der er givet tilsagn om et statstilskud på i alt 2.000.000 kr. til projektet.

Kommunen har den 10. april 2025 modtaget et endeligt tilsagnsbrev fra Slots- og Kulturstyrelsen. Tilsagnsbrevet er vedlagt som bilag.

På den baggrund skal projektøkonomien justeres. Idet både udgifts- og indtægtssiden skal forhøjes med samme beløb, er nettovirkningen nul kroner.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- projektets økonomi justeres som følge af tilsagn om eksternt tilskud, idet de bevillingsmæssige konsekvenser godkendes, jf. afsnittet økonomiske konsekvenser.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 03-12-2025

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Godkendt.

Sagsfremstilling

Der er på finansloven 2025 afsat 2.000.000 kr. til et projekttilskud til opførelse af et nyt ståltårn som overdel til Kongemindet i Almindingen.

Kommunen har den 7. februar 2025 indsendt budget og tidsplan for anvendelse af projekttilskuddet til Slots- og Kulturstyrelsen. Projektbeskrivelsen og budgettet blev godkendt af kommunalbestyrelsen den 27. februar 2025.

Overslagsprisen for opførelse af en ny kopi af det gamle tårn lød på 4.500.000 kr. Slots- og Kulturstyrelsen har godkendt budgettet.

Tilskuddet ydes på grundlag af projektbeskrivelsen og budget for projektet. Projektperioden løber fra april 2025 til og med 30. juni 2026.

Tilskuddet udbetales i to rater:

- 1. rate på 1.000.000 kr. er udbetalt 14. april 2025
- 2. rate på 1.000.000 kr. forventes udbetalt 1. december 2025

Projektet er besluttet som en nyopførelse af det eksisterende kasserede ståltårn 1:1, så vidt det er muligt ift. krav i gældende bygningsreglement. Det tilstræbes således, at der kan benyttes samme statiske system og profildimensioner, som på det tidligere tårn – dog efter gældende normer og regler, samt med en opførelsesmåde som gør fremtidig drift og vedligehold af ståltårnet i fremtiden mere smidigt. Målet er at kunne nedtage tårnet i sektioner for fremtidig vedligeholdelse.

Tilbudsmaterialet vedrørende stålarbejdet udbydes i hovedentreprise i henhold til tilbudsloven i december 2025 og ståltårnet forventes færdigopsat maj 2026.

Nuværende projektøkonomi

Anlægsbevilling

Kommunalbestyrelsen har godkendt anlægsbevillingen til projektet på nedenstående møder.

Projektet er finansieret af den disponible anlægspulje til kommunale bygninger.

Tabel A Anlægsbevilling

Mødedato	
30. april 2020	1.500.000 kr.
13. oktober 2022	2.284.600 kr.
Samlet bevilling pt.	3.784.600 kr.

Rådighedsbeløb

Tabel B Specifikation af rådighedsbeløb/restbudget

Afsat rådighedsbeløb i budget 2020	1.500.000 kr.
PL-regulering af rådighedsbeløb ifm. budgetoverførsel til 2021	10.320 kr.
PL-regulering af rådighedsbeløb ifm. budgetoverførsel til 2022	61.166 kr.
Forhøjelse af rådighedsbeløb 13. oktober 2022	2.284.600 kr.
PL-regulering af rådighedsbeløb ifm. budgetoverførsel til 2023	146.951 kr.
PL-regulering af rådighedsbeløb ifm. budgetoverførsel til 2024	64.901 kr.
PL-regulering af rådighedsbeløb ifm. budgetoverførsel til 2025	45.686 kr.
I alt budgetlagt	4.113.624 kr.
Forbrugt i årene 2020 til 2024	-1.576.912 kr.
Restbudget pr. 12. november 2025	2.536.712 kr.

Økonomiske konsekvenser

Center for Trafik, Ejendomme og Drift søger om tillægsbevillinger til projektet som følge af det modtagne tilsagn om eksternt tilskud.

Bevillingsmæssige konsekvenser vedr. anlæg

Anlægsbevilling

Jf. tabel A i sagsfremstillingen er der givet en anlægsbevilling på 3.784.600 kr. til istandsættelse af Kongemindet i Almindingen.

Sagen medfører, at der skal gives en tillægsbevilling til anlægsbevilling på 2.000.000 kr., således at den samlede anlægsbevilling til projektet herefter udgør 5.784.600 kr. (udgift).

Sagen medfører også, at der skal gives en anlægsbevilling til tilskud på -2.000.000 kr. (indtægt), (tabel 1).

Tabel 1 Ændring af anlægsbevillinger (i hele kr.)

Udvalg	Center	Projekt	U/I	Eksisterende bevilling	Ændring	Korrigeret bevilling
NMPU	TED	Kongemindet, opførelse af nyt ståltårn	Udgift	3.784.600	2.000.000	5.784.600
NMPU	TED	Kongemindet, opførelse af nyt ståltårn	Indtægt	0	-2.000.000	-2.000.000
Ændring af anlægsbevillinger i alt				3.784.600	0	3.784.600

Rådighedsbeløb

Der skal tilsvarende gives en tillægsbevilling til rådighedsbeløb i 2025 på 2.000.000 kr. (udgift), og en tillægsbevilling til rådighedsbeløb i 2025 til tilskud på -2.000.000 kr. (indtægt), (tabel 2).

Tabel 2 Tillægsbevilling til rådighedsbeløb/budgetændring (i hele kr.)

Udvalg	Center	Projekt	U/I	Budgetår	Budgetår	Konsekvenser i overslagsår		
				2025	2026	2027	2028	2029
Tillægsbevilling / budgetændring:								
NMPU	TED	Kongemindet, opførelse af nyt ståltårn		2.000.000	0	0	0	0
NMPU	TED	Kongemindet, opførelse af nyt ståltårn, tilskud		-2.000.000	0	0	0	0
Finansiering:								
				0	0	0	0	0
I alt				0	0	0	0	0
Kassebeholdningen *				0	0	0	0	0

* + = forøgelse af kassebeholdningen og - = forbrug af kassebeholdningen.

Jf. tabel B i sagsfremstillingen udgør det resterende rådighedsbeløb til projektet pt. 2.536.712 kr. Det betyder, at der herefter vil være afsat rådighedsbeløb på 4.536.712 kr. til opførelse af det nye ståltårn.

Det forudsættes, at der ikke anvendes flere midler til projektet end højst nødvendigt.

Projekttilskuddet er givet på følgende vilkår:

Tilskuddet skal anvendes iht. den indsendte projektbeskrivelse, herunder de oplyste aktiviteter samt tidsplan for projektet. Hvis der sker væsentlige ændringer, skal de godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen. I modsat fald bortfalder tilskuddet.

Bevillingsmæssige konsekvenser vedr. drift

Der er ingen væsentlige driftsændringer, eller øgede driftsudgifter, hvorfor disse kan afholdes inden for det eksisterende driftsbudget under bevilling 55 Ejendomme og service.

Bilag

Endeligt tilsagnsbrev - SLKS

Punkt 18: Anlægsbevillinger til etablering af pladser til Miljøer

23/10795

Sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

BOFA har fået godkendt en samlet anlægsbevilling på 13 mio. kr. til etablering af pladser til Miljøer. BOFA har pr. 11. november 2025 etableret 97 midlertidige og permanente pladser ud af 100 pladser (til kuber, nedgravet materiel og beholdere på hjul). Der er behov for en yderligere forhøjelse af anlægsbevillingen på 4,1 mio. kr., for at komme helt i mål med etableringen af permanente pladser.

Center for Miljø, Plan og Kultur, BOFA søger om en tillægsbevilling til anlægsbevilling på 4,1 mio. kr. (udgifter) til færdiggørelse af pladser til Miljøer, samt en tillægsbevilling til anlægsbevilling på -4,1 mio. kr. (indtægter) til låneoptagelse.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- Etablering af pladserne til Miljøerne færdiggøres, idet de bevillingsmæssige konsekvenser godkendes, jf. afsnittet økonomiske konsekvenser.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 03-12-2025

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Godkendt.

Liste O og Bo Ancher Jensen kan ikke medvirke.

Sagsfremstilling

BOFA bad om forhøjet anlægsbevilling i marts 2025. Nu er der behov for yderligere en forhøjelse, da BOFA i løbet af foråret er blevet mødt med nye krav om længere vigepladser og andre nedgravede beholdere på to pladser.

I tabellen nedenfor uddybes de to årsager samt de estimerede meromkostninger:

Årsag

Vejmyndigheden har af trafikikkerhedsmæssige årsager, stillet krav om vigeplads ved etablering af

Estimeret meromkostning

Pris per plads med asfalt: ca. 100.000 kr.

Miljøer i landzone på enten 4m eller 6m bredde – afhængig af den tilladte hastighed på vejen. Derudover skal vigepladsen have samme belægning som vejen.

Dette har gjort at omkring 50 pladser er blevet udvidet fra knap 100 m² til i gennemsnit 250 m².

Vigepladserne er på mellem 80 og 132 m² befæstet areal. Ca. 30 pladser med asfalt, ca. 20 med stabilgrus.

Fredningsnævnet har pålagt BOFA at etablere 2 pladser med nedgravede JocaWaste beholdere, hvilket er væsentligt dyrere end kube-løsningen.

Pris per plads med stabilgrus:
ca. 25.000 kr.

I alt for de ca. 50 pladser:
3.500.000 kr.

Merpris i
etableringsomkostninger for de
to nedgravede pladser:
300.000 kr.

Uforudsete udgifter

300.000 kr.

I alt

4.100.000 kr.

Låneoptagelse til projektet

Der er etableret en byggekredit i KommuneKredit til formålet, således at der ikke sker et likviditetstræk på kassebeholdningen hen over anlægsperioden. Når anlægsperioden er afsluttet konverteres byggekreditten til lån.

Lånet optages som et 20-årigt lån.

Det endelige lån til projektet kan først opgøres efter BOFAs årsregnskab er opgjort, da låneadgangen i hvert regnskabsår er begrænset til investeringsudgiften med fradrag af opkrævede drifts- og anlægsindtægter, der ikke er afholdt udgifter for (overskud).

BOFA har intet overskud i 2024 og 2025, hvorfor hele investeringen kan lånefinansieres.

Bevillingerne gives inkl. moms, idet der ikke kan afløftes moms på affaldsydelser.

Økonomiske konsekvenser

Center for Miljø, Plan og Kultur, BOFA søger om tillægsbevilling til projektet.

Bevillingsmæssige konsekvenser vedr. anlæg

Kommunalbestyrelsen godkendte den 30. maj 2024 en anlægsbevilling på 10 mio. kr. til etablering af pladser til Miljøer samt en anlægsbevilling på -10 mio. kr. til låneoptagelse.

Dernæst godkendte Kommunalbestyrelsen den 27. marts 2025 en forhøjelse af anlægsbevillingen på 3 mio. kr. (udgift), samt en anlægsbevilling på -3 mio. kr. til låneoptagelse. Nuværende anlægsbevillinger udgør derved 13 mio. kr. (udgift) til projektet samt -13 mio. kr. (indtægt) til låneoptagelse.

Sagen medfører, at der skal gives en ekstra tillægsbevilling til anlægsbevillingen på 4,1 mio. kr. (udgift) til færdiggørelse af pladser til Miljøerne, således at den samlede anlægsbevilling til projektet herefter udgør 17,1 mio. kr. (udgift).

Samtidig skal der gives en tillægsbevilling til anlægsbevilling på -4,1 mio. kr. (indtægt) til yderligere låneoptagelse, således at den samlede anlægsbevilling til projektet herefter udgør -17,1 mio. kr. (indtægt).

Tabel 1 Ændring af anlægsbevillinger (i hele mio. kr.)

Udvalg	Center	Projekt	U/I	Eksisterende	Ændring	Korrigeret bevilling
NMPU	MPK	Etablering af pladser til Miljøer	Udgift	13,0	4,1	17,1
ØKU	ØP	Låneoptagelse til projektet	Indtægt	-13,0	-4,1	-17,1
Ændring af anlægsbevillinger i alt				0	0	0

Der skal tilsvarende gives en tillægsbevilling til rådighedsbeløb på 4,1 mio. kr. (udgift) til etablering af pladser til Miljøer, samt en tillægsbevilling til rådighedsbeløb på – 4,1 mio. kr. (indtægt) til låneoptagelse.

Tabel 2 Tillægsbevilling til rådighedsbeløb/budgetændring (i hele mio. kr.)

Udvalg	Center	Projekt	U/I	Konsekvenser i overslagsår				
				Budgetår 2025	Budgetår 2026	2027	2028	2029
Tillægsbevilling/ budgetændring:								
NMPU	MPK	Etablering af pladser til Miljø	Udgift	1,5	2,6	0,0	0,0	0,0
Finansiering:								
ØKU	ØP	Låneoptagelse til projektet	Indtægt	-1,5	-2,6	0,0	0,0	0,0
I alt				0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassebeholdningen *				0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

* + = forøgelse af kassebeholdningen og - = forbrug af kassebeholdningen.

Udgifterne til det større lån afdrages via forhøjelse af takster. Afhængigt af fremtidige takststrukturer, vil beløbet være mellem 20 og 60 kr. pr. år pr. bolig.

Alle beregninger er med udgangspunkt i de for nærværende kendte forhold.

Punkt 19: Ejerstrategi for Nexø Havn 2026 til 2029

25/22755

Sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsens beslutter.

Formål med sagen

Nexø Havn er et aktieselskab ejet af Bornholms Regionskommune som majoritetsaktionær. Kommunalbestyrelsen har en ejerstrategi for selskabet, som sætter en strategisk retning for selskabets arbejde. Sagen her omhandler ejerstrategien for Nexø Havn for perioden 2026 til 2029, som indstilles til godkendelse.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at;

- ejerstrategien for Nexø Havn godkendes

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Anbefales, idet der under mødet blev rejst et ønske fra Økonomi- og Klimaudvalget om, at bestyrelsen for Nexø Havn overvejer om Ejerstrategien for Nexø Havn, der skal forelægges til politisk godkendelse af Kommunalbestyrelsen den 18. december 2025, vil kunne præciseres skriftligt i relation til de igangværende og ønskede ændringer af havnens opgaver og arealanvendelse

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Den tilrettede ejerstrategi er godkendt.

Sagsfremstilling

Den nuværende ejerstrategi for Nexø Havn A/S udløber i 2025. Ejerstrategien foreskriver, at havnens bestyrelse sender udkast til revideret ejerstrategi for en ny fireårig periode til Kommunalbestyrelsens behandling. Regionskommunens administration har modtaget udkast til ny ejerstrategi, gennemgået den, og været i dialog med havnen om strategien, som hermed indstilles til godkendelse.

Bornholms Regionskommune er hovedaktionær i Nexø Havn A/S. Dansk Industris Regionalforening på Bornholm og FH Sektion Bornholm er minoritetsejere i Nexø Havn med en aktie hver.

Nexø Havn omsatte for 7,5 mio. kr. i 2024, hvilket ligger på niveau med de foregående år. Havnen har de seneste fire år leveret et positivt resultat på mellem 2,4 mio. kr. og 537.000 kr. som blev disponeret til egenkapitalen. Egenkapitalen udgør i 2024 38 mio. kr. og havnen er gældfri. Havnens regnskaber viser en stabil økonomi med positiv drift. Grundlaget for havnen er fortsat fiskeri og udlejning af bygninger og arealer til havnerelaterede formål. I 2024 blev der landet brisling til en enkelt virksomhed på havnen til et samlet beløb på 35 mio. kr. jf. selskabets årsrapport 2024. Denne ene virksomhed udgør dermed havnens primære indtægtskilde fra fiskeriet. Nexø Havn har desuden investeret i kajanlæg, veje og infrastruktur der skal understøtte byfornyelsesprogrammet for Nexø, samt en række klimatiltag, herunder varmepumper, LED-lys og opladningsstandere mv.

Nexø Havn har en sund økonomi og stabil drift, men med et fortsat truet fiskeri kan dette ben af havnens primære erhvervsaktivitet være truet.

Ændringer til ejerstrategi for Nexø Havn

Nexø Havn har tilføjet ”lift” og ”bedding” til ejerstrategiens afsnit om strategiske målsætninger. Havnen råder allerede over lift og bedding, men har investeret yderligere i begge dele i 2024. Tilføjjelsen af lift og bedding vil fremhæve den strategiske værdi af disse anlæg. Derudover har BRK-administration opdateret BRKs politikker og strategier. Der er således kun få rettelser til ejerstrategien for de kommende fire år.

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Supplerende sagsfremstilling

Økonomiudvalgets rettelser er blevet sendt til Nexø Havn. Nexø Havns bestyrelse har accepteret rettelserne. Tilrettet ejerstrategi er vedlagt sagen sammen med den oprindelige udkast.

Bilag

Ejerstrategi for Nexø Havn 2026-2029 med rettelsesmarkering

Ejerstrategi for Nexø Havn, ØU rettelser, godkendt af havnens bestyrelse

Punkt 20: Ejerstrategi for Rønne Havn 2026 til 2029

25/18221

Sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsens beslutter.

Formål med sagen

Aktieselskabet Rønne Havn er ejet af Bornholms Regionskommune som majoritetsaktionær. Kommunalbestyrelsen har en ejerstrategi for selskabet, som sætter en strategisk retning for selskabets arbejde. Sagen her omhandler ejerstrategien for Rønne Havn for perioden 2026 til 2029, som indstilles til godkendelse.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at;

- ejerstrategien for Rønne Havn godkendes

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Morten Riis og Helle Munk Ravnborg stillede følgende ændringsforslag:

Ændringsforslag til 4.6 Økonomi

Tilføjelse af ordene ”i udgangspunktet” til sætningen:

”Hovedaktionæren har ikke til hensigt at forlange udbytte af virksomheden, såfremt

selskabet anvender den opsparede kapital til geninvestering i den nødvendige infra[1]struktur, til gældsnedbringelse og i de forretningsområder, der kan skabe aktivitet i

det bornholmske samfund.” så den lyder:

”Hovedaktionæren har ikke i udgangspunktet til hensigt at forlange udbytte af virksomheden, såfremt

selskabet anvender den opsparede kapital til geninvestering i den nødvendige infra[1]struktur, til gældsnedbringelse og i de forretningsområder, der kan skabe aktivitet i

det bornholmske samfund.”

For ændringsforslaget stemte Morten Riis og Helle Munk Ravnborg.

Imod ændringsforslaget stemte René Danielsson, Linda Kofoed Persson, Jacob Trøst og Søren Schow.

Ændringsforslaget kan ikke anbefales.

Indstillingen anbefales.

Helle Munk og Morten Riis kan ikke medvirke.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Liste Ø har fremsendt følgende ændringsforslag:

”Ændringsforslag 1: Efter første afsnit under punkt 2 tilføjes følgende:

Rønne Havn A/S skal fastholde og udvikle attraktive forhold for de mange passagerer, gående såvel som kørende, for hvem Rønne Havn er det centrale ankomst og afgangspunkt.

Ændringsforslag 2: Som sidste afsnit under punkt 3 tilføjes følgende:

Endelig forventer Bornholms Regionskommune, at Rønne Havn A/S medvirker til implementeringen af EU's landstrømsdirektiv (EU 2023/1804) og understøtter omstillingen til mere miljø- og klimavenlig skibstrafik.

Ændringsforslag 3: Tilføjelse til punkt 4.6 om økonomi

Vi ønsker ordene ”i udgangspunktet” tilføjet afsnittets sidste sætning, så den lyder:

Hovedaktionæren har ikke i udgangspunktet til hensigt at forlange udbytte af virksomheden, såfremt selskabet anvender den opsparede kapital til geninvestering i den nødvendige infra[1]struktur, til gældsnedbringelse og i de forretningsområder, der kan skabe aktivitet i det bornholmske samfund.”

Ændringsforslag 1 blev sendt til afstemning.

For stemte 8: Jonna Nielsen og liste Ø.

Imod stemte 15: Liste A, liste C, Bo Ancher Jensen, Heidi Burgedahl, liste K, liste M, liste O og Søren Schow.

Hverken for eller imod stemte ingen.

Ændringsforslag 1 er faldet.

Ændringsforslag 2 blev sendt til afstemning.

For stemte 8: Jonna Nielsen og liste Ø.

Imod stemte 15: Liste A, liste C, Bo Ancher Jensen, Heidi Burgedahl, liste K, liste M, liste O og Søren Schow.

Hverken for eller imod stemte ingen.

Ændringsforslag 2 er faldet.

Ændringsforslag 3 blev sendt til afstemning.

For stemte 10: Heidi Burgedahl, Jonna Nielsen, Søren Schow og liste Ø.

Imod stemte 13: Liste A, liste C, Bo Ancher Jensen, liste K, liste M og liste O.

Hverken for eller imod stemte ingen.

Ændringsforslag 3 er faldet.

Kommunaldirektørens indstilling blev sendt til afstemning

For stemte 16: Liste A, liste C, Bo Ancher Madsen, Heidi Burgedahl, Jonna Nielsen, liste K, liste M, liste O og Søren Schow.

Imod stemte 7: Liste Ø.

Hverken for eller imod stemte ingen.

Kommunaldirektørens indstilling godkendt.

Sagsfremstilling

Den nuværende ejerstrategi for Rønne Havn A/S udløber i 2025. Ejerstrategien foreskriver, at havnens bestyrelse sender udkast til revideret ejerstrategi for en ny fireårig periode til Kommunalbestyrelsens behandling. Regionskommunens administration har modtaget udkast til ny ejerstrategi, gennemgået den, og været i dialog med havnen om strategien som indstilles til godkendelse.

Bornholms Regionskommune er hovedaktionær i Rønne Havn A/S. Dansk Industris Regionalforening på Bornholm og FH Sektion Bornholm er minoritetsejere i Rønne Havn med en aktie hver.

Rønne havn

Rønne Havn havde en omsætning på 170 mio kr. i 2024, hvilket udgør en stigning på 35 % fra 2023 og næsten en fordobling fra 2021, hvor omsætningen lå på 86 mio kr. Havnen havde 34 heltidsansatte i 2024, og dertil kommer ansatte i de projekter, der lejer sig ind på havnen samt tilhørende og afledt aktivitet i øvrigt.

Rønne Havn har følgende forretningsområder:

- Offshore Wind
- Bulk
- Færger
- Krydstogt
- Leje af arealer og bygninger

Rønne Havn har investeret i udvikling af sine forretningsområder i sin ”Masterplan 2050”. Det betyder blandt andet, at selskabet nu kan have to samtidige offshore projekter, samt at havnen ved udgangen af 2025 kan indvie en ny ”multipurpose”-kaj. Havnens offshore arealer er udlejet flere år frem.

Ændringer til ejerstrategi for Rønne Havn

Rønne Havns udkast til ejerstrategi ligger tæt op ad den nuværende strategi. Der er dog flere afsnit, hvor Rønne Havn har foretaget mindre justeringer og ændringer:

- Opdaterede kompetencebeskrivelse for bestyrelsens sammensætning, herunder øget fokus på kompetencer og erfaring indenfor havnens forretnings- og markedsforhold, samt ledelseserfaring eller erfaring med bestyrelsesarbejde. Ejerstrategien er på dette punkt vejledende for Kommunalbestyrelsens udpegning af en ny bestyrelse og fungerer altså ikke som minimumskrav.
- Et øget fokus på risikostyring og kvalitet i ledelsesgrundlag.
- Kapitalberedskab til drift, vedligehold, og nedbringelse af gæld, samt geninvesteringer.
- Skærpet formulering om, at havnens areal anvendes til erhvervsformål fremfor boliger.
- Samt opdatering af BRKs politikker og strategier af BRK-administration.

Samlet set udgør ovenstående ikke væsentlige ændringer, men en række skærpede formuleringer, som følger af en øget professionalisering af havnen. Dette hænger naturligt sammen med det stigende aktivitets- og investeringsniveau i havnen, samt havnens udvikling i øvrigt.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Bilag

Ejerstrategi for Rønne Havn 2026-2029 med rettelsesmarkering

Punkt 21: Ejerstrategi for BEOF for 2026

25/13653

Sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Formål med sagen

Bornholms Regionskommune er eneaktionær af Bornholms Energi og Forsyning Holding A/S. Bornholms Energi og Forsynings bestyrelse har indstillet til Kommunalbestyrelsen, at ejerstrategien denne gang forlænges med et år i stedet for en ny fireårig strategi. Dette vil give en ny bestyrelse i selskabet og en ny kommunalbestyrelse mulighed for at udarbejde en ejerstrategi for selskabet. Med forskydelsen vil den efterfølgende ejerstrategi på 4 år være gældende i tre år af den næste Kommunalbestyrelses og selskabsbestyrelses virketid, samt give et år til den efterfølgende kommunalbestyrelse til at udarbejde en ny strategi.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at;

- den nuværende ejerstrategi for Bornholms Energi og Forsyning Holding A/S forlænges med et år.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 10-12-2025

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Godkendt.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommunes (BRK) ejer Bornholms Energi og Forsyning Holding A/S (herfra BEOF) fuldt ud. BRK har ejerstrategier for sine aktieselskaber, herunder BEOF. En ejerstrategi er ejerens strategi for virksomheden, og den udstikker retningen for virksomheden i en aftalt periode. Ejerstrategier er derfor et centralt redskab for en kommunalbestyrelse i den strategiske styring af egne aktieselskaber.

Bornholms Energi og Forsyning Holding A/S ejer en række datterselskaber fx Bornholms Energi A/S, Bornholms Vand A/S, Bornholms Vedvarende Energi A/S mv. som til dagligt omtales som BEOF. BEOF er BRKs forsyningsselskab indenfor en lang række områder, og selskabet har derfor en helt central lokal aktør indenfor områder som fx energi og klima. BEOF er underlagt BRKs politikker og strategier, hvorfor ejerstrategien ikke står alene, men ejerstrategien lægger de overordnede linjer for selskabet og henviser til relevante strategier og politikker. Ejerstrategien gør klart, at selskabet generelt skal understøtte Bornholms Regionskommunes politikker og strategier.

Den nuværende ejerstrategi er gældende for en fireårperiode fra 2022 til 2025, og BEOFs bestyrelse skal jf. den nuværende ejerstrategi fremsende et udkast til en ny ejerstrategi for de kommende fire år til BRK. Men bestyrelsen har i stedet anmodet om, at ejerstrategien udskydes med et år. Derfor omfatter nærværende sag ikke et udkast til revideret ejerstrategi for BEOF, men en forlængelse af den nuværende ejerstrategi af et års varighed med enkelte administrative tilpasninger. BRK-administration vurderer dog, at den nuværende strategi, der henviser til BRKs gældende politikker og

strategier, uden problemer kan forlænges med et år, samt at der også kan være nogle fordele forbundet med en etårig forlængelse.

Nuværende praksis for BEOFs ejerstrategi

BRKs aktieselskaber har generelt fireårige ejerstrategier, som i udgangspunktet følger kommunalbestyrelsesperioder. Det vil sige, at de gældende ejerstrategier for selskaberne er godkendt af den forrige Kommunalbestyrelse. En ny selskabsbestyrelse arver altså en ejerstrategi, som er udarbejdet i udkast af den tidligere bestyrelse, og godkendt af den tidligere Kommunalbestyrelse. Selskabsbestyrelserne og Kommunalbestyrelsen sætter altså i udgangspunktet først sit aftryk i ejerstrategien for den efterfølgende 4-årige periode. Se figur 1 nedenfor.

Figur 1: Nuværende sammenhæng mellem kommunalbestyrelser, selskabsbestyrelser samt ejerstrategier

Forskydelse af BEOFs ejerstrategi

BEOFs bestyrelse har indstillet til Kommunalbestyrelsen, at revideringen af ejerstrategien udskydes et år til en ny bestyrelse og en ny Kommunalbestyrelse. En sådan udskydelse af et års varighed har den fordel, at en ny kommunalbestyrelse og en ny selskabsbestyrelse har et år til at udarbejde en ny ejerstrategi i. Den nye ejerstrategi vil så være gældende i tre år af kommunalbestyrelsens og selskabsbestyrelsens virkeperiode. En forskydelse vil så også give den efterfølgende kommunalbestyrelse og selskabsbestyrelser et år til at udarbejde en ny ejerstrategi i.

Figur 2: Ny sammenhæng mellem KB og bestyrelsesperioder og ejerstrategier ved forskydning

Forskydelsen, som vist i figuren ovenfor, vil give Kommunalbestyrelsen tid til visions- og strategiarbejde, samt til overveje, hvordan BEOF kan understøtte disse visioner og strategier.

Alternativt skal den efterfølgende strategiperiode være 3 år fra 2027, hvormed den tidligere praksis for ejerstrategiens perioder genoprettes for BEOF.

Regionskommunens andre aktieselskaber

Da bestyrelserne for Rønne Havn og Nexø Havn har indstillet til fireårige ejerstrategier, som følger opdraget i deres nuværende ejerstrategi. Disse selskabers ejerstrategier behandles i selvstændige dagsordenspunkter på nærværende dagsorden.

Det bemærkes i øvrigt, at strategier, herunder ejerstrategier, kan tages op, når der er anledning til det, også før de udløber.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Bilag

Ejerstrategi for BEOF, 2026, rettelsesmarkering

Punkt 22: Godkendelse af høringssvar til miljøkonsekvensrapport og udkast til § 25-tilladelse for Transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Energiø Bornholm mv.

25/23247

Sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Kommunalbestyrelsen blev på sit møde den 27. november 2025 orienteret om, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) havde sendt følgende materiale i offentlig høring:

- Miljøkonsekvensrapport med bilag og udkast til § 25-tilladelse for *”Transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Energiø Bornholm”*.
- Udkast til afgørelse om undtagelse efter miljøvurderingsloven, udkast til afgørelse om fravigelse fra habitatbekendtgørelsen, udkast til dispensationer til artsfredningsbekendtgørelsen og Bornholms Regionskommunes udkast til udledningstilladelse af overfladevand til Risebæk.

Projektet *”Transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Energiø Bornholm”* omfatter etablering af et transmissionsanlæg ved henholdsvis Sose på Bornholm og Solhøj på Sjælland samt installation af en kabelforbindelse mellem de to transmissionsanlæg.

Der er udarbejdet vedlagte høringssvar fra Bornholms Regionskommune til det ovennævnte materiale, som indstilles til kommunalbestyrelsens godkendelse.

Indstilling

Direktionen indstiller, at:

- Bornholms Regionskommunes høringssvar til miljøkonsekvensrapport og udkast til § 25-tilladelse for Transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Energiø Bornholm mv. godkendes.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 18-12-2025

Anbefales.

Helle Munk Ravnborg og Mikael Benzon kan ikke medvirke, idet høringssvaret

- i sig selv understreger behovet for vurdering af kumulativ effekt af landanlæg og etablering af tilstødende energierhvervspark. Derved er grundlaget for § 25 tilladelse til landanlægget mangelfuldt.
- forsømmer at påpege behovet for regulering af lavfrekvent støj, i særdeleshed i driftsfasen.
- forsømmer at påtale at beskrivelsen af den aktuelle tilstand for Risebækken ikke er korrekt beskrevet, hvilket vil vanskeliggøre den løbende vurdering af anlægsarbejdets miljøpåvirkning (positiv såvel som negativ) fsva Risebækkens økologiske tilstand ift okkerpåvirkning.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-12-2025

Helle Munk Ravnborg kan ikke medvirke, idet høringssvaret

- i sig selv understreger behovet for vurdering af kumulativ effekt af landanlæg og etablering af tilstødende energierhvervspark. Derved er grundlaget for § 25 tilladelse til landanlægget mangelfuldt.
- forsømmer at påpege behovet for regulering af lavfrekvent støj, i særdeleshed i driftsfasen.
- forsømmer at påtale at beskrivelsen af den aktuelle tilstand for Risebækken ikke er korrekt beskrevet, hvilket vil vanskeliggøre den løbende vurdering af anlægsarbejdets miljøpåvirkning (positiv såvel som negativ) fsva Risebækkens økologiske tilstand ift okkerpåvirkning.

René Danielsson og Jonna Nielsen kan ikke medvirke.

Der er dermed stemmelighed og ingen anbefaling til KB.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Direktionens indstilling blev sendt til afstemning.

For stemte 12: Liste A, liste C, Heidi Burgedahl, liste K, liste M og Søren Schow.

Imod stemte 11: Bo Ancher Jensen, Jonna Nielsen, liste O og liste Ø.

Hverken for eller imod stemte ingen.

Direktionens indstilling godkendt.

Liste Ø kan ikke medvirke, idet høringssvaret

- i sig selv understreger behovet for vurdering af kumulativ effekt af landanlæg og etablering af tilstødende energierhvervspark. Derved er grundlaget for § 25 tilladelse til landanlægget mangelfuldt.
- forsømmer at påpege behovet for regulering af lavfrekvent støj, i særdeleshed i driftsfasen.
- forsømmer at påtale at beskrivelsen af den aktuelle tilstand for Risebækken ikke er korrekt beskrevet, hvilket vil vanskeliggøre den løbende vurdering af anlægsarbejdets miljøpåvirkning (positiv såvel som negativ) fsva Risebækkens økologiske tilstand ift okkerpåvirkning.

Sagsfremstilling

Baggrund

Energinet er et statsligt energiselskab, som ejer og driver energiinfrastrukturen i Danmark. Selskabet er bygherre for den del af Energiø Bornholm, som vedrører de tekniske anlæg og kabler.

Energinets projekt "*Transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Energiø Bornholm*" er omfattet af kravet om miljøvurdering.

Derfor har Energinet udarbejdet en miljøkonsekvensrapport med tilhørende bilag, der beskriver projektets påvirkning på miljøet inden for flere miljøparametre, og hvad der kan gøres for at undgå eller mindske eventuelle væsentlige skadelige virkninger.

SGAV har vurderet miljøkonsekvensrapporten og har efterfølgende lavet et udkast til en § 25-tilladelse, som giver Energinet mulighed for at realisere projektet under nogle særlige vilkår.

Styrelsen havde udkastet til § 25-tilladelsen i offentlig høring sammen med følgende materiale fra den 6. november til den 5. december 2025:

- Miljøkonsekvensrapport med bilag for "*Transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Energiø Bornholm*".
- Udkast til afgørelse om undtagelse efter miljøvurderingsloven, udkast til afgørelse om fravigelse fra habitatbekendtgørelsen, udkast til dispensationer til artsfredningsbekendtgørelsen og Bornholms Regionskommunes udkast til udledningstilladelse af overfladevand til Risebæk.

Der blev i høringsperioden også afholdt et borgermøde den 19. november 2025 på Nexø Møbelfabrik.

Udsættelse af høringsfrist

Bornholms Regionskommune fik udskudt høringsfristen for et foreløbigt høringssvar til den 12. december 2025 og for det endelige høringssvar til den 23. december 2025, så kommunalbestyrelsen kan godkende høringssvaret på dette møde.

Udkast til høringssvar

Udkastet til høringssvaret indeholder nogle generelle og faglige perspektiver på realiseringen af projektet, § 25-tilladelsen og miljøkonsekvensrapporten.

Bornholms Regionskommune bakker i høringssvaret op om projektet, men beder samtidig om, at der tages hensyn til Bornholm og naboerne til transmissionsanlægget, da der er tale om et stort anlægsprojekt, som har både visuelle og støjmessige konsekvenser for de omkringboende borgere. Endelig italesættes de manglende kompensationsordninger for naboer og det bornholmske lokalsamfund også.

Herudover indeholder høringssvaret også bemærkninger til følgende emner:

- Natur og -beskyttelse.
- Støj.
- Spildevand.
- Landskab- og fortidsminder.
- Veje.
- Jord og -forurening.
- Råstoffer.
- Grundvand- og drikkevandsinteresser.
- Vandløb.
- Miljø og miljøvurdering.
- Landskabelig og visuel påvirkning.
- Færgeforbindelsen til Køge og Sassnitz.

Den videre proces

Administrationen vil indsende høringssvaret til SGAV efter kommunalbestyrelsens behandling.

Styrelsen skal efterfølgende gennemgå de indkomne høringssvar og vurdere, om der kan gives en endelig § 25-tilladelse til projektet og under hvilke vilkår.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Høringsbrev fra SGAV vedr. miljøkonsekvensrapport og udkast til § 25-tilladelse

Høringssvar til SGAV vedr. § 25-tilladelse til landanlæg og kabler

Punkt 23: Godkendelse af høringssvar til idéfase og forslag til afgrænsning af miljøkonsekvensrapport for Energiø Bornholm Interconnector til Tyskland

25/23255

Sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter.

Formål med sagen

Kommunalbestyrelsen blev på sit møde den 27. november 2025 orienteret om, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) havde sendt følgende materiale i offentlig høring:

- Indkaldelse af idéer og forslag til afgrænsning af Miljøkonsekvensrapport for Energiø Bornholm Interconnector til Tyskland.
- Bygherres ansøgning om tilladelse til etablering af interconnector fra Energiø Bornholm til Tyskland.

Idéfases vedrører Energinets og 50Hertz' projekt om etablering af et søkabel (en "interconnector") fra transmissionsanlægget på Bornholm til en station i Tyskland for den del af søkablet, som skal ligge i Danmark. De tyske myndigheder behandler den tyske del af kabelforbindelsen.

Der er udarbejdet vedlagte høringssvar fra Bornholms Regionskommune til det ovennævnte materiale, som indstilles til kommunalbestyrelsens godkendelse.

Indstilling

Direktionen indstiller, at:

- Bornholms Regionskommunes høringssvar til idéfase og forslag til afgrænsning af miljøkonsekvensrapport for Energiø Bornholm Interconnector til Tyskland godkendes.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 18-12-2025

Anbefales.

Helle Munk Ravnborg og Mikael Benzon kan ikke medvirke, idet høringssvaret

- i sig selv understreger behovet for vurdering af kumulativ effekt af landanlæg og etablering af tilstødende energierhvervspark. Derved er grundlaget for § 25 tilladelse til landanlægget mangelfuldt.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-12-2025

Helle Munk Ravnborg kan ikke medvirke, idet høringssvaret

- i sig selv understreger behovet for vurdering af kumulativ effekt af landanlæg og etablering af tilstødende energierhvervspark. Derved er grundlaget for § 25 tilladelse til landanlægget mangelfuldt.

René Danielsson og Jonna Nielsen kan ikke medvirke.

Der er dermed stemmelighed og ingen anbefaling til KB

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 18-12-2025

Direktionens indstilling blev sendt til afstemning.

For stemte 12: Liste A, liste C, Heidi Burgedahl, liste K, liste M og Søren Schow.

Imod stemte 11: Bo Ancher Jensen, Jonna Nielsen, liste O og liste Ø.

Hverken for eller imod stemte ingen.

Direktionens indstilling godkendt.

Liste Ø kan ikke medvirke, idet høringssvaret

i sig selv understreger behovet for vurdering af kumulativ effekt af landanlæg og etablering af tilstødende energierhvervspark. Derved er grundlaget for § 25 tilladelse til landanlægget mangelfuldt

Sagsfremstilling

Baggrund

Energinet er et statsligt energiselskab, som ejer og driver energiinfrastrukturen i Danmark. Selskabet er bygherre for den del af Energiø Bornholm, som vedrører de tekniske anlæg og kabler.

Energinet er sammen med det tyske energiselskab 50Hertz bygherre på det projekt, som vedrører etablering af et søkabel (en ”interconnector”) fra transmissionsanlægget på Bornholm til en station i Tyskland.

Projektet er omfattet af kravet om miljøvurdering, hvorfor Energinet og 50Hertz har bedt SGAV om at igangsætte en miljøvurderingsproces for projektet.

Energinet og 50Hertz skal udarbejde en miljøkonsekvensrapport med tilhørende bilag, der beskriver projektets påvirkning på miljøet inden for flere miljøparametre, og hvad der gøres for at undgå eller mindske eventuelle væsentlige skadelige virkninger.

Inden da har offentligheden mulighed for at komme med forslag og idéer til indhold og afgrænsning af, hvad miljøkonsekvensrapporten skal indeholde.

SGAV igangsatte den 14. november 2025 en idéfase, hvor følgende materiale blev sendt i offentlig høring til den 12. december 2025:

- Indkaldelse af idéer og forslag til afgrænsning af Miljøkonsekvensrapport for Energiø Bornholm Interconnector til Tyskland.
- Bygherres ansøgning om tilladelse til etablering af interconnector fra Energiø Bornholm til Tyskland.

Der blev i høringsperioden også afholdt et online borgermøde den 26. november 2025.

Udsættelse af høringsfrist

Bornholms Regionskommune fik en høringsfrist for et foreløbigt høringssvar til den 12. december 2025, mens høringsfristen for det endelige høringssvar blev rykket til den 23. december 2025, så høringssvaret kan godkendes af kommunalbestyrelsen på dette møde.

Udkast til høringssvar

Bornholms Regionskommune bakker i høringssvaret op om projektet, men beder samtidig om, at der tages hensyn til Bornholm og naboerne til anlægsarbejdet. Herudover italesættes de manglende kompensationsordninger for naboer og det bornholmske lokalsamfund også.

Herudover indeholder høringssvaret følgende forslag til afgrænsning og indhold i miljøkonsekvensrapporten:

- Vandløb.
- Færgeforbindelsen til Sassnitz.

Den videre proces

Administrationen vil indsende høringssvaret til SGAV efter kommunalbestyrelsens behandling.

SGAV skal efterfølgende sammenfatte de indkomne forslag i en afgrænsningsudtalelse, som fastlægger indholdet i Energinets og 50Hertz' miljøkonsekvensrapport for projektet.

Selskaberne skal herefter udarbejde selve miljøkonsekvensrapporten, som SGAV skal vurdere og sende i offentlig høring sammen med styrelsens udkast til en § 25-tilladelse til projektet.

På baggrund af rapporten og høringssvarene skal SGAV vurdere, om der kan gives en endelig § 25-tilladelse til projektet og under hvilke vilkår.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Ansøgning fra Energinet og 50Hertz om etablering af interconnector til Tyskland

Brev fra SGAV vedr. indkaldelse af idéer og forslag til afgrænsning af miljøkonsekvensrapport

Høringssvar til SGAV vedr. ideer og forslag til afgrænsning af miljøkonsekvensrapport (interconnector)

Punkt 24: Orientering fra formanden

Der blev orienteret om følgende:

- Der har været afholdt Energy Island Summit med 180 deltagere fra hele Europa
- Orientering fra seneste møde i Trafikkontaktrådet
- Orientering fra seneste møde i Grøn Trepert

Punkt 25: Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til rådgiverydelser til samling af Hjemme- og Sygeplejen i Rønne i Penalhuset, samt reovering af Børnehuset Vildanden

25/15685

Natur-, Miljø- og Planudvalgets indstilling godkendt.

Liste O, Bo Ancher Jensen, Søren Schow og Heidi Burgedahl kan ikke medvirke.

Punkt 26: Lukket: Lukket punkt: Status på tvist med VBI, Isuzu CitiVolt el-busser

25/6126

Orientering givet.

Punkt 27: Lukket: Lukket punkt: Erhvervslejeaftale mellem BAT og Titan ApS, Industrivej 10, Rønne

22/16026

Økonomi- og Klimaudvalgets indstilling godkendt.

Søren Schow og Heidi Burgedahl kan ikke medvirke, idet de ønsker at fastholde formuleringen fra Natur-, Miljø- og Planudvalget.

Liste O og Bo Ancher Jensen kan ikke medvirke.

Punkt 28: Lukket: Lukket punkt: Orientering vedrørende status på Poulskerhallen og PIF's ansøgning om kommunegaranti og fremtidigt driftstilskud

24/11568

Orientering givet.